

प्रेरिततय्गु ज्या

म्हसीका

थ्व प्रेरिततय्गु ज्याया सफू लूकां च्वःगु भिंगु खँया हे कथहं वयाच्वंगु खँ खः। थुकी पवित्र आत्मायागु शक्तिं ख्रीष्टया दकल्य् न्हापांयापिं चेलातय्सं वय्कःयागु भिंगु खँ यरूशलेम, यहूदिया व सामरियांनिसें सारा संसारय् प्रचार याःगु खँ दु। थ्व यहूदीतय् पाखें सुरु जुयाः सारा संसारय् ख्रीष्टियन आस्थाया खँ प्रचार जूगु इतिहास खः। लूकां थ्व सफुलिइ ख्रीष्टियनत उबलय्या रोमी साम्राज्यया विरोधीत मखु, बरु ख्रीष्टियन विश्वास यहूदी धर्म पूर्वकेत वःगु खः धकाः क्यनातःगु दु।

थ्व सफूयात थुकथं ब्वथलातःगु दु।

- १) येशूयात स्वर्गय् थकाय् धुंकाः यरूशलेमय् व यहूदियाय् ख्रीष्टियनतय्गु विश्वास न्ह्यज्याःगु।
- २) सामरिया व उकिया लिक्क लिक्क लाःगु थासय् न्यनावंगु
- ३) एशियाय् फुक्कभनं टार्ससनिसें त्रोआसतक थ्व न्यनावंगु
- ४) माकेडोनिया व अखैयाय् थ्व न्यनावंगु
- ५) भू-मध्य सागरया देश देशय् रोम तक हे थ्व न्यनावंगु।

“प्रेरितय्” छगू मू खँ पवित्र आत्मायागु ज्या खः। पेन्तिकोस नखःबलय् यरूशलेमय् विश्वासीत पवित्र आत्मां जाःगु व उबलय्निसें पवित्र आत्मां विश्वासीत व मण्डलीया नायःतय्त आत्माय् बल्लाकूगु व ग्वाहालि ब्यूगु खँ थुकी दु। ख्रीष्टयागु भिंगु खँयात थुकी उपदेश कथं नं न्ह्यथनातःगु दु। भिंगु खँयागु शक्ति फुक्क विश्वासीतय्के व मण्डलीयाके दु धकाः नं थुकी क्यनातःगु दु।

धलः पौ

साक्षीया तयारी	१:१-२६
१) येशूयागु दकलय् लिपायागु आज्ञा व बचं	१:१-१४
२) यहूदा इस्करियोतया पलेसा मतियास तःगु	१:१५-२६
यरूशलेमय् साक्षी ब्यूगु	२:१-८:३
यहूदिया व सामरियाय् साक्षी ब्यूगु	८:४-१२:२५
पावलया ज्या	१३:१-२८:३१
१) न्हापां खुसि भिंगु खँ न्यंके छ्वःगु	१३:१-१४:२८
२) यरूशलेमय् सभा च्वंगु	१५:१-३५
३) निक्वः खुसि भिंगु खँ न्यंके छ्वःगु	१५:३६-१८:२२
४) स्वक्वः खुसि भिंगु खँ न्यंके छ्वःगु	१८:२३-२१:१६
५) पावलयात यरूशलेम, कैसरिया व रोमय् ज्वंगु	२१:१७-२८:३१

प्रेरित

१ हनेमाःम्ह थियोफिलस,
जिगु न्हापांयागु सफुलिइ येशू
ख्रीष्टं यानादीगु व स्यनादीगु फुक्क
खं निसें कयाः* २वय्कलं ल्ययादीपिं
प्रेरिततय्त पवित्र आत्मां आज्ञा बियादी
धुंकाः स्वर्ग्य् भायादीगु खं तक
चवयागु दु। ३दुखः सीधुंकाः वय्कलं
पीन्हु तक धूवांधू इमिथाय् भायाः
इमित परमेश्वरया राज्ययागु खं कंकं
वय्कः हानं म्वाना वःगु खः धयागु
यक्व ग्यसुलाःगु दसि क्यनादिल।

४छन्हु इपिं नाप नयेत फ्यतुनादीबल्य्
वय्कलं थथे धयादिल — “यरूशलेमं
गनं मवँसे बाःनं बियादी तिनि धकाः
जिं धयागु वरदान कायेत पिया चवँ।*
५यूहन्नां ला लखं बप्तिस्मा बिल, आः
याकनं हे पवित्र आत्मापाखें छिमिगु
बप्तिस्मा जुइतिनि।”*

येशूयात स्वर्ग्य् थकाःगु

मर्कस १६:१६-२०; लूका २४:५०-५३

६अय्जूगुलिं इमिसं हानं मुंबलय्

येशूयात थथे न्ह्यसः यात — “प्रभु,
छिं आः हे इस्राएलीतय्त राज्य लित
बियादीत्यना ला?”

७अले वय्कलं धयादिल — “बाःनं
यानादीगु ज्या छिमिसं छु इलय्,
गुबलय् जुइ धकाः न्यना चवने माःगु
मदु। ८पवित्र आत्मां छिपिं जायेवं
छिमिके शक्ति दइ। अले छिपिं
यरूशलेमय्, यहूदियाय् व सामरियां-
निसें सारा संसार न्यंक जिगु साक्षी
जुइ।”*

९थुलि धयादी धुंकाः इमिसं स्वया
चवँचवं हे वय्कःयात थत यंकाः
सुपाँचं त्वपुया बिल।* १०वय्कः
थहां भायाचवंगु मिखा हे लिमकासे
आकाशय् स्वया चवंबलय् तुयुगु वसः
पुना तःपिं निम्ह मनूतय्सं इमिथाय्
लिक्क दं वयाः ११थथे धाल —
“गालील्य् चवंपिं मनूत, छाया वतां दनाः
आकाशय् स्वयाचवनागु? येशू स्वर्ग्य्
भायादीगु छिमिसं खंथें तुं वय्कः हानं
अथे हे थन लिहां भायादी तिनि।”

१:१ लूक १:१-४ १:४ लूक २४:४६ १:५ मत्ती ३:११; मर्क १:८; लूक ३:१६; यूह १:३३
१:८ मत्ती २८:१६; मर्क १६:१५; लूक २४:४७-४८ १:६ मर्क १६:१६; लूक २४:५०-५१

यहूदाया थासय् मेम्ह चेला ल्यःगु

१२ अले इपिं जैतून डाँडां यरूशलेमय् तुं लिहां वल। जैतून डाँडां यरूशलेम छगू किलोमिटर ति तापाः। १३ शहरय् वयेवं इपिं छखा छँय् दुहां वनाः तले च्वंगु क्वथाय् वन। अन पत्रुस, यूहन्ना, याकूब, अन्द्रियास, फिलिप, थोमा, बारथोलोमाइ, मत्ती, अल्फयसया काय् याकूब, क्रान्तिइ सने धुकूमह सिमोन व याकूबया काय् यहूदापिं च्वनिगु खः।* १४ इपिं फुककं छगू हे मनयापिं जुयाः मेमेपिं मिसात, येशूया मां मरियम व वय्कःया किजापिं नाप प्रार्थना यानाच्वनिगु खः।

१५ लिपा अन सछि व नीम्ह चेलात मुना च्वंथाय् पत्रुसं दनाः थथे नवात — १६ “दाजुकिजापिं, येशूयात ज्वंकूमह यहूदाया खँय् न्हापां हे दाऊदया म्हुतुं पवित्र आत्मां नवाःगु खँ धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु खः। थथे जुइ हे माःगु खः, अले जु नं जुल। १७ व नं भीपिं थें खः, अले वं नं भीसं थें हे ज्या यानाच्वंगु खः।”

१८ यहूदां मभिंगु ज्या याना वःगु धिबां छकू जग न्यात। अले व हे जगय् कुतुं वनाः आतापति

फुककं पिहां वयाः सित। १९ थ्व खँ यरूशलेमय् च्वंपिं फुकक मनूतय्सं सिल। अले व जगयात इमिगु थःगु भासं ‘हकल्दामा’, अथबाः ‘हियागु जग’ धकाः नां तल।*

२० “थ्व खँ भजनया सफुलिइ थथे च्वयातःगु दु —

‘वयागु छँ खालि जुइमा,
अले अन सुं हे मच्वनेमा।’
‘वयागु थाय् नं मेम्हय्सिं
कायेमा।’*

२१ “अय्जुगुलिं प्रभु येशू भी नाप दीबलय् निसें न्हाबलें भी नाप दुम्ह छम्ह मनूयात ल्यये माल। २२ थ्व मनु यूहन्नां बप्तिस्मा ब्यूबलय् निसें येशू स्वर्गय् भायादीबलय् तकं भी नाप दुम्ह जुइ माः। वं भीसं थें येशू सिनाः म्वाना वःगु खँय् साक्षी बी माः।”*

२३ अले इमिसं निम्ह मनु बारसाबास धाःम्ह योसेफ, (वयागु मेगु नां युस्तस खः) व मतियासयात न्हाथन। २४ अले इमिसं थथे प्रार्थना यात — “मनूतय्गु नुगलय् दुने च्वंगु खँ स्यूम्ह प्रभु, थुपिं निम्हय् गुम्हय्सित छिं ल्ययादिया, जिमित क्यनादिसं। २५ यहूदा थ्व ज्या

१:१३ मती १०:२-४; मर्क ३:१६-१९; लूक ६:१४-१६ १:१८-१९ मती २७:३-८

१:२० भज ६९:२५; १०९:८ १:२२ मती ३:१६; मर्क १:९; १६:१९; लूक ३:२१; २४:५१

त्वःताः गन वने माःगु खः अन वने
धुंकूगुलिं वया थासय् ज्याय् तयेत व
प्रेरित यायेत गुम्ह मनु ज्यू, धयादिसँ?”
२६अले इमिसं चिट्टा तल, चिट्टा
मतियासयात लात। थथे मतियास नापं
यानाः आः भिनिम्ह प्रेरित खात।

पवित्र आत्मा भाःगु

२ १पेन्तिकोस नखःबलय् इपिं
फुक्कं छथाय् मुनाच्चन।*
२अबलय् हे लाक्क स्वर्गं ग्वःफय्
वःगु थें ह्रीं ह्रीं सः वल। थ्व सलं इपिं
मुनाच्चंगु छें थ्वल। ३अले अन मियागु
मे थें च्वंगु छुं खने दत। थ्व मियागु
मे कूकू दयाः इपिं फुक्कसिगु छेनय्
छेनय् च्वन। ४थुकथं इपिं फुक्कं
पवित्र आत्मां जायाः वय्कःयागु
शक्तिं इमिसं मेमेगु भासं नवाना हल।

५अबलय् सारा संसारय् च्वंपिं
परमेश्वरयात मानय् याइपिं यहूदीत
यरूशलेमय् वयाच्चंगु दु। ६थ्व
हाःसलं यानाः फुक्क मनुत अन मुं
वल। इमिसं इमिगु थः थःगु भासं
नवानाच्चंगु तायाः इपिं छक्क जुल।

७अजूचायाः व धाये थ्व धाये
मदयाः इमिसं थथे धाल — “थ्व
नवाना च्वंपिं फुक्कं गालीलीत मखु
ला? ८गथे भीसं भीगु हे थः थःगु

भासं इमिसं नवाःगु ताल? ९पार्थीत,
मादीत, एलामीत, मेसोपोटामित,
यहूदियाय् च्वंपिं, कापाडोकित,
पोन्टसय् व एशियाय् च्वंपिं,
१०फ्रिगित, पामफिलित, मिश्रीत,
लिबिया देश व कुरेनीया जवय् खवय्
च्वंगु जिल्लाय् च्वंपिं, रोमं वःपिं
यहूदीत व यहूदीतय्गु धर्म मानय्
याइपिं, ११क्रेटीत व अरबीत, थ्व
फुक्कसिगु भासं परमेश्वरं यानादीगु
तःधंगु ज्याया बयान यानाच्चंगु भीसं
थः थःगु भासं ताल।” १२थ्व खनाः
इमिसं गजब चायाः व धाये थ्व धाये
मदयाः थः थःपिनिगु रूवाः स्वयाः
थथे धाल — “थ्व छु जूगु?”

१३गुम्ह गुम्हय्सिनं गिजय् यानाः थथे
धाल — “थ्वं काःपिं जुइ का, इपिं?”

पत्रुसयागु न्वचु

१४अले पत्रुसं भिनिम्ह प्रेरितत नापं
दनाः तःसलं थथे धाल — “यहूदी
दाजुकिजापिं व यरूशलेमय् वःपिं
मनुत, जिगु खँ न्यनाः थुइकादिसँ।
१५छिकपिन्सं स्वयेबलय् थुपिं थ्वं
काःपिं धकाः च्वन जुइ। नकतिनि
ला सुथसिया गुताः थात। थुपिं थ्वं
काःपिं मनुत मखु। १६थ्व हे खँ योएल
अगमवक्तां थथे च्वया थकूगु खः —

१७^६दकलय् लिपा थथे जुइ धका:
परमेश्वरं धयादिल —
जिं जिगु आत्मां फुक्क मनूतय्त
जाय्का बी।
अले छिमि काय्मह्याय्पिन्सं
अगमवाणी नवाइ।
ल्याय्महतय्सं दर्शन खनी।
हानं बुहापिन्सं म्हगस खनी।
१८^८थुलि जक मखु, अबलय् जिमि
च्यः भ्वातितय्त नं
जिगु आत्मां जाय्का बी,
अले इमिसं नं अगमवाणी कनी।
१९^९अले जिं आकाशय् व पृथ्वीइ
अजूचायापुगु ज्या व चिं क्यने।
अन हि, मि, कुंत्याः खने दइ।
२०^{१०}सूर्य खिउँसे च्वना वनी।
तिमिला हि थें ह्याउँसे च्वना वनी।
परमप्रभु खने दःवइगु तःधंगु व
ग्यानापुसे
च्वंगु दिं वये न्ह्यः थथे हे जुइ।
२१^{११}अबलय् परमप्रभुयागु नां
काइपिनिगु उद्धार जुइ।’ ”*

२२^{१२}“ए इस्राएली दाजुकिजापिं, जिं
धायेत्यनागु खँ न्यनादिसँ — परमेश्वरं
हे छिकपिनिगु न्ह्यःने नासरतयाम्ह
येशूयात ततःधंगु व अजूचायापुगु ज्या

व चिं याकाः छिकपिन्त नं क्यनादिल।
थ्व खँ ला छिकपिन्सं सि हे स्यू।
२३^{१३}परमेश्वरं थःगु ग्वसाः व ज्ञानकथं
येशूयात छिकपिनि ल्हातय् बियादिल।
अले छिकपिन्सं वय्कःयात यहूदी-
मखुपिनिगु ल्हातय् कूसय् स्याकेत
लःल्हाना बिल।* २४^{१४}अय्नं परमेश्वरं
वय्कःयात कालयागु पन्जां त्वःतकाः
म्वाकादिल। वय्कःयात कालं ज्वना
तयेगु ला जुइ हे फइ मखुगु खँ खः।*
२५^{१५}थथे जुइ तिनि धकाः दाऊदं न्हापा
हे थथे च्वयातःगु दु —

‘परमप्रभु न्ह्याबलें जि नाप दी
धकाः जिं स्यू।

जि मग्यायेमा धकाः वय्कः
जिगु जवय् दी।

२६^{१६}अयजूगुलिं जि दुनुगलनिसें लय्ता,
अले जिं लसतां म्ये हाले।

आवंलि जि आशा यायेगु मत्वतुसे
म्वाना च्वने,

२७^{१७}छाय्धाःसा छिं जिगु आत्मायात
पातालय् त्वःतादी मखु।

अले थःमह पवित्र मनूयात
ध्वगिकाः तयादी मखु।

२८^{१८}जीवनयागु लँ नं छिं हे
जितः क्यनादिल।

छि नाप दीबलय् जि तसकं
लय्ता।’ ”*

२६“दाजुकिजापिं, भी तापा:बाज्या
दाऊदया बारे जिं बांलाक धाये फु —
व सिना: नं वयागु सीम्हयात चिहानय्
थुनाबी धुंकल। आ: तकं वयागु
चिहान द हे दनि। ३०दाऊद छम्ह
अगमवक्ता जूगुलिं, परमेश्वरं वया हे
छम्ह सन्तानयात सिंहासनय् तयादी
धका: पा फयादीगु खँ स्यूगुलिं,*
३१मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट सिना: नं
म्वाना वइ धका: न्हापां तुं स्यूगुलिं
वय्क:यात ध्वगिका तइ मखु, अले
पातालय् नं त्व:ता तइ मखु धका: वं
धाये फुगु ख:।

३२“श्व हे येशूयात परमेश्वरं
म्वाकादिल। जिपिं थुक्रिया हे साक्षी
ख:। ३३परमेश्वर बा:नं नं वय्क:यात
थ:गु जवय् तया: त:धंकादिल। अले
परमेश्वरं बियादी धका: धयादीगु
पवित्र आत्मा वय्क:यात बियादिल।
थथे वय्कलं हे जिमित नं पवित्र
आत्मा बियादिल। छिकपिन्सं ता:गु
व खंगु फुक्कं पवित्र आत्मायागु हे
ज्या ख:। ३४-३५दाऊद स्वर्गय् थहां
मवंसां वं थथे धया थकूगु दु —

‘परमप्रभु परमेश्वरं जिमि प्रभुयात
धयादिल —

जिं छिमि शत्रुतयत्
छंगु पालि त:ले मततले
छ जिगु जवय् च्वना च्वँ।’*

३६“उकिं छिकपिन्सं यख्खाना:
स्या:म्ह येशूयात हे परमेश्वरं प्रभु व
मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट यानादिल धयागु खँ
फुक्क इस्त्राएलीतय्सं सीके मा:।”

३७श्व खँ न्यंपिनिगु नुगलय्
थयंक दुहां वन। अले इमिसं पत्रुस
व मेपिं प्रेरिततयत् थथे धाल —
“दाजुकिजापिं, अय्सा जिमिसं छु
यायेगु लय्?”

३८अले पत्रुसं इमित धाल —
“पश्चाताप या, अले छिकपिं छम्ह
छम्हय्सिनं थ:गु पापया क्षमाया
लागि येशू ख्रीष्टयागु नामं बप्तिस्मा
कयादिसँ। अले छिकपिन्सं
परमेश्वरयागु वरदान पवित्र आत्मा
काये खनी। ३६भी प्रभु परमेश्वरं थ:म्हं
स:ता दिक्वसित श्व हे खँ बी धका:
बचं बियादीगु ख:। उकिं श्व बचं
छिकपिं, छिकपिनि मस्त व आ: तकं
तापाक च्वना च्वपिं फुक्कसिगु नितिं
बियादीगु ख:।”

४०मेमेगु नं यक्व दसि बिया: वं इमित होश याना चवनेत धाल — “थौकन्हय्यापिं मनूतपाखें बचय् जुया च्वं।” ४१वयागु ख्वंय् विश्वास याना: यक्वसिनं हे बप्तिस्मा काल। उखुन्हु हे जक बप्तिस्मा का:पिं मनूत स्वद्व: ति दु।

विश्वासीतय्गु जीवन

४२आ: इपिं प्रेरितत लिसे स्यनेकने, प्रार्थना, प्रभुभवय् व संगति याइपिं जुल।

४३प्रेरिततय्सं यक्व हे अजूचायापुगु ज्या व चिं याना क्यन। अले थ्व खना: अन दुपिं मनूतय्सं परमेश्वरया भय काल। ४४फुकक विश्वासीत नापं जुइगु व न्ह्यागु चिजं मंका: यायेगु यानाचवन।* ४५इमिसं सुयातं छुं माल धा:सा थ:पिनिगु मालताल, जग जमिन मिया: नं मा:मा:पिन्त इना बी। ४६छगू हे मन याना: न्हिं न्हिं फुककं देगलय् मुना चवनेगु, हानं छँय् छँय् मरि कुचा थला: फुककं नापं चवना: लय् तातां नयेगु यानाचवन। ४७थुकथं इमिसं परमेश्वरयात त:धंका चवन। मनूतय्सं नं इमित मानय् या। अले उद्धार जूपिन्त प्रभुं न्हिं न्हिं इमिगु पुचलय् तना बियादिल। थुकथं इपिं अप्व: दयावन।

छम्ह लंग्राम्ह मनू लंगु

३ १छन्हु पत्रुस व यूहन्ना न्हिने- सिया स्वता: इलय्, प्रार्थना यायेगु इलय् देगलय् वनाचवन। २देगलय् वइपिन्के फवना: नयेमा धका: छम्ह बूसांनिसें लंग्राम्ह मनूयात न्हिं न्हिं लुकुं छिना हया: देग:यागु “बांला:” धा:गु ध्वाखाय् तये हइगु जुयाचवन। ३व मनुखं पत्रुस व यूहन्ना देगलय् दुहां वनेत्यंगु खना: इमिके भिक्षा फवन।

४अले निम्हय्सिनं फवगिंयात क्वथीक स्वया: पत्रुसं धाल — “जिमित स्व।” ५अले फवगिंनं छुं बी ला धका: आशा याना: इमित स्वल। ६अले पत्रुसं धाल — “छित: बीत जिके लुं, वह: मदु, अय्नं जिके दुगु छित: बी। नासरतयाम्ह येशू ख्रीष्टयागु नामं दना: न्यासि भासँ।”

७थुलि धया: वयागु जव ल्हातं फवगिंयात थन। अबलय् हे वयागु तुति व गौचा बल्लाना वल। ८अले व जुरुक्क दना: न्यासि वन। अले न्यासि चाचां तितिं न्हुया: परमेश्वरयागु प्रशंसा यायां व इपिं नाप देगलय् दुहां वन।

६मनूत फुक्कसिनं वयात परमेश्वर-
यागु नां तःधंकाः न्यासि जुयाच्चवंगु
खन। १०इमिसं वयात देगलय् वनेगु
“बांलाः” धाःगु ध्वाखाय् च्वनाः
फ्वना च्वनिन्ह फ्वगिं थ्व हे खः
धकाः म्हसीकल। इपिं फुक्कं वयात
थथे जूगु खनाः अजूचाल।

देगलय् पत्रुसं नवाःगु

११व फ्वगिंनं पत्रुस व यूहन्नायागु
ल्हाः ज्वना तःगुलिं फुक्क मनूत
अजूचायाः इपिं च्वनाच्चवंगु सोलोमन-
या दलानय् मुं वल। १२पत्रुसं इमित
धाल — “इस्त्राएली दाजुकिजापिं,
छिपिं थ्व खँय् छाय् अजूचाया
दियागु? छिकपिन्सं थ्व मनूयात
जिमिसं जिमिगु धर्म व बलं
न्यासि वंके फय्का ब्यूगु धकाः
बिचाः यानाच्चनागु ला? १३भी
तापाःबाज्यापिं अब्राहाम, इसहाक व
याकूबया परमेश्वरं वय्कःया सेवक
येशूयात तःधंकादिल। न्हापा थ्व हे
येशूयात छिकपिन्सं ज्वंकल। अले
पिलातसं त्वःतेत्यंबलय् त्वःतके
मब्युसे स्याये यंकि धकाः धाल।*
१४थथे छिकपिन्सं पवित्रम्ह व धर्मीम्ह
मनूयात मयय्काः छम्ह ज्यानमारायात

त्वःतके बिल।* १५छिकपिन्सं जीवन
बीम्हय्सित स्याना छ्वःसां परमेश्वरं
वय्कःयात हानं म्वाकादिल। जिपिं
थ्वया साक्षी खः।

१६“अले वय्कःया हे नामय्
विश्वास यानागुलिं छिकपिन्सं खंम्ह
व म्हस्यूम्ह थ्व मनूयात बल्लाके
फत। वय्कःयात विश्वास यानागुलिं
हे थ्व मनूयात छिकपिनि न्ह्यःने थथे
लाय्का बी फुगु खः।”

१७“न्ह्यागु हे जूसां दाजुकिजापिं,
छिकपिन्सं व छिकपिनि शासक-
तय्सं मसिकं थथे यानादीगु खः
धकाः जिं स्यू। १८थ्व ला परमेश्वरं
न्हापां हे अगमवक्तातय्त मुक्ति
बीम्ह ख्रीष्टं दुःख सी हे माः धकाः
धाय्कादी थें पूवकादीगु खः।
१९अय्जूगुलिं पश्चाताप यानाः
छिकपिं परमेश्वरयाथाय् लिहां भासँ,
अले वय्कलं छिकपिनिगु पाप
हुया छ्वयादी। २०अले परमेश्वरं
छिकपिन्त आराम याके बी। वय्कलं
छिकपिन्थाय् न्हापां निसें ल्यया
तःम्ह मुक्ति बीम्ह येशू ख्रीष्टयात
छ्वया हयादी। २१फुक्कं न्हूकथं
मिलय् मजुतले वय्कः स्वर्गय् हे
च्वनादी। थ्व खँ परमेश्वरं न्हापांनिसें

हे अगमवक्तातयत् धाय्कादीगु खः।
२२मोशां नं थथे धयातःगु दु —

‘परमप्रभु परमेश्वरं जितः थें
छिमि दाजुकिजापिं मध्ये
छम्हय्सित अगमवक्ता
ल्ययादी।

वय्कलं धाःगु फुक्क खँ
छिकपिन्सं न्यने माः।*

२३वय्कलं धाःगु खँ मन्यंपिन्त
परमेश्वरया मनूतय्गु पुचलं
पितिना छ्वइ,
अले व नाश जुइ।*

२४“हानं शमूएलं निसें थुखेयापिं
फुक्क अगमवक्तातय्सं नं थ्व हे
खँ धया वंगु दु। २५छिकपिं व हे
अगमवक्तातय् सन्तान खः, अले
परमेश्वरं चिनादीगु बाचाय् नं दुथ्याः।
थ्व हे बाचा परमेश्वरं छिकपिनि
तापाःबाज्या अब्राहाम लिसे थुकथं
चिनादीगु खः — ‘छं सन्तानपाखें हे
संसारयापिं मनूतय्सं आशिष काये
खनी।’* २६परमेश्वरं सीधुंकूम्ह थः
काय्यात हानं म्वाकाः न्हापालाक
छिकपिन्थाय् छ्वया हयादिल। छिक-
पिन्त पापया ज्यां लिचिकाः आशिष
बीत थथे यानादीगु खः।”

पत्रुस व यूहन्नायात सभाय् यंकूगु

४ १पत्रुस व यूहन्ना थथे मनूत
नाप खँ ल्हाना च्वंबलय् पुजा-
हारीत, देगःया कप्तान व सदुकीत
अन वल। २पत्रुस व यूहन्नां मनूतय्त्
येशू सिनाः हानं म्वाना वःथें तुं मेपिं
मनूत नं सिनाः म्वाना वइतिनि
धकाः स्यनाच्वंगु न्यनाः इपिं तसकं
तंम्वय्का च्वन। ३अले इमिसं इपिं
निम्हय्सितं ज्वनायंकाः चच्छि कुना
तल, छायाःसा उबलय् बहनी जुइ
धुंकल। ४अथेसां इमिगु खँ न्यनाः
यक्वसिनं हे विश्वास यात। थथे
विश्वास याःपिं मिजंत जक हे न्याद्वः
ति दत।

५कन्हय् खुन्हु इमि शासकत,
थकालिपिं व शास्त्रीत यरूशलेमय्
मुन। ६अन दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी
हन्नास, वया थःथितिपिं कैयाफा,
यूहन्ना, अलेक्जेन्डर व मेमेपिं दकलय्
तःधंम्ह पुजाहारीया परिवार नं दु।
७इमिसं पत्रुस व यूहन्नायात दथुइ
थनाः थथे धकाः न्यन — “छुक्रियागु
शक्तिं, अथबाः सुयागु नामं छिमिसं
थ्व ज्या यानागु?”

८पवित्र आत्मां जायाः पत्रुसं दनाः
थथे लिसः बिल — “शासकत व

थकालिपिं, ६छिकपिन्सं जिमित छम्ह लंग्राम्ह मनूयात लाय्का बिया: भिंगु ज्या यानागुलिं थुलिमछि खँ न्यना-दिल। १०का सा, छिकपिं व इस्राएली मनूत फुक्कसिनं बांलाक न्यनादिसँ — नासरतयाम्ह येशू ख्रीष्ट-यात छिकपिन्सं कूसय् यख्खाना: स्यात, अय्न् परमेश्वरं सीम्हय्सित हानं म्वाकादिल। थ्व हे येशू ख्रीष्टयागु नामं थ्व मनू छिकपिनिगु न्ह्य:ने थथे लना: दनाचवने फुगु ख:। ११धर्मशास्त्रय् थ्व हे येशूयागु खँ थथे च्वयात:गु दु —

‘दक:मितय्सं ज्यालगय् मजू धका:
वांछ्व:गु ल्वहं हे मू ल्वहं
जुल।’*

१२अय्जूगुलिं येशूयागु नामं जक मुक्ति दइ, मेपिनिगु नामं मुक्ति दइ मखु। सारा संसारय् भीत बचय् याये फुम्ह मेम्हय्सिगु नां परमेश्वरं बियादीगु मदु।”

१३पत्रुस व यूहन्नां आख: मस:सां थथे मग्यासे लिस: ब्यूगु न्यना: फुक्कं छक्क जुल। अले इपिं येशू नाप जूपिं ख: धका: नं इमिसं सिल। १४हानं ला:म्ह लंग्राम्ह मनू

नं थ:पिं नापं दनाच्वंगुलिं इमिसं छुं हे धाये मफुत। १५अले इपिं निम्हय्सितं पिने छ्वया: थ:थवय् सल्लाह यात —

१६“थ्व मनूतय्त भीसं आ: छु यायेगु? इमिसं थ्व अजूचायापुगु चिं याना कयंगु यरूशलेमय् च्वंपिं फुक्कसिनं स्यू। भीसं थ्व खँयात मखु धका: धाये फइ मखु। १७अय्सां थ्व खँयात न्यंकभनं थयंके मज्यू। अय्जूगुलिं इमित आवंलि येशूयागु छुं नं खँ न्यंके दइ मखु धका: ख्याच्व: बी माल।” १८अले इमित हानं दुने स:ता: येशूयागु नामं सुयातं स्यनेकने याये मते धका: उजं बिल।

१९अय्न् पत्रुस व यूहन्नां थथे लिस: बिल — “परमेश्वरया न्ह्य:ने जिमिसं छिकपिनिगु खँ न्यनेगु ला कि वय्क:यागु खँ न्यनेगु? छिकपिन्सं हे धयादिसँ। २०जिमिसं थ:पिन्सं खंगु व ता:गु खँ मधासे चवने मफु।”

२१इमिसं या:गु अजूचायापुगु ज्या खना: अन च्वंपिं फुक्क मनूत परमेश्वरयागु नां कया: लय्लय् ताया च्वंगुलिं व सजाँय बीत त्वह: लुइके मफया: ख्या जक ख्याना: इमित त्व:ता छ्वल। २२व ला:म्ह लंग्राम्ह मनू पीदँ मयाये धुंकूम्ह ख:।

मग्यासे नवाये फयेमा धका:

प्रार्थना या:गु

२३ थथे त्व:ता हये धुंका: पत्रुस व यूहन्ना थ: पासापिन्थाय् वन। इमिसं त:धंपिं पुजाहारीतय्सं व थकालिपिन्सं धया ह:गु खँ फुक्कं इमित कन। २४ इमिगु खँ न्यना: इपिं फुक्कं मिलय् जुया: परमेश्वरयात थथे प्रार्थना यात — “प्रभु, छिं हे स्वर्ग, पृथ्वी, समुद्र व अन दुगु दक्व फुक्कं दय्कादीगु ख:।* २५ छिं हे जिमि तापा:बाज्या दाऊदयागु म्हुतुं पवित्र आत्मां थथे धाय्कादीगु ख: —

‘जाति जाति छाय् मुना जुइ?

अले मनूतय्सं छाय् म्वा:

मदुगु जा: ग्वया जुइ?

२६ छाय् परमप्रभु

व वय्क:या अभिषेक

जूम्हय्सिगु विरोध्य्

पृथ्वीया जुजुत दं वइ,

अले शासकत जाना: जा: ग्वया

जुइ?’”*

२७ “थथे हे थ्व हे शहरय् नं छिं ल्यया तयादीम्ह छिकपिनि पवित्रम्ह सेवक

येशूयागु विरोध्य् हेरोद व पन्तियस पिलातस नं, यहूदीत व यहूदीमखुपिं नापं मुंगु ख:।* २८ थ्व ला छिं न्हापांनिसं हे ग्वसा: ग्वयादी थें जक इमिसं या:गु ख:। २९ आ: ला प्रभु, इमिसं जिमित गय् च्वंक ख्यानाच्वन। अथेजूगुलिं छिकपिनि दासतय्त अभ हे मग्यासे नवाये फय्कादिसं। ३० थथे हे ल्वय् लाय्केत छिं ल्हा: चकंकादिसं। छिकपिनि पवित्रम्ह सेवक येशूयागु नामं अजूचायापुगु ज्या व चिं यानाक्यने फय्कादिसं।”

३१ प्रार्थना याये सिधये धुंका: इपिं मुनाच्वंगु थाय् सन। अले इपिं फुक्कं पवित्र आत्मां जाल। अले इमिसं परमेश्वरयागु वचन मग्यासे नवाना जुल।

दक्व सम्पत्ति मंका: या:गु

३२ फुक्क विश्वासीतय्गु मन व नुग: छगू थें जू। अथेजूगुलिं सुनानं थ्व जिगु व छंगु धका: मधासे फुक्कं मंका: याना तल।* ३३ अले सीम्ह येशूयात म्वाकादीगु ख: धका: प्रेरिततय्सं ग्यसुला:गु साक्षी बिया जुल। परमेश्वरं नं इमित तसकं दया माया यानादी। ३४ इमिथाय् छम्ह मनू हे नयेमखंम्ह मदु। छँबुं दुपिन्सं छँबुं

४:२४ प्रस २०:११; नहे ६:६; भज १४६:६ ४:२५-२६ भज २:१-२

४:२७ मत्ती २७:१-२; मर्क १५:१; लूक २३:७-११; यूह १८:२८-२९ ४:३२ प्रे २:४४-४५

मिया: ३५वःगु धिबा प्रेरिततयत् बी हइगु, अले माःमाःपिं विश्वासीतयत् इना बीगु।

३६-३७ थथे हे योसेफ नं थःगु जग मिया: वःगु धिबा प्रेरिततयत् बिल। व साइप्रस धाःथाय् बूम्ह छम्ह लेवी खः। वयात प्रेरिततय्सं बारनाबास धकाः नां तःगु खः। थुकिया अर्थ “सकसितं साहस बी फुम्ह” खः।

हननिया व सफीरा

५ १छन्हु हननिया व वया कलाः सफीरां नं थःपिनिगु छकू जग मिल। २निम्हतिपू मिलय् जुयाः भचा धिबा सुचुकाः ल्यं दुगु जक भाःतम्हय्सिनं प्रेरिततयत् बी यंकल।

३थ्व खँ पत्रुसं सियाः धाल — “हननिया, शैतानयात थःगु नुगलय् तयाः छिं पवित्र आत्माया न्ह्यःने छाय् मखुगु खँ ल्हानादीयागु? जग मियाः वःगु धिबा भचा छिकपिन्सं सुचुका-दीयागु मखु ला? ४न्हापा नं थ्व जग छिगु हे मखु ला? अले मी धुंकाः वःगु धिबा नं छिगु हे मखु ला? थथे मखुगु खँ छाय् ल्हानादी माःगु? छिं मनूतयत् मखु, परमेश्वरयात मखुगु खँ ल्हानादीगु खः।”

५थ्व खँ न्यनेवं हननिया क्वदयाः सित। थ्व खँ न्यंपिं फुक्कं ग्यानाः थरथर खात। ६ल्याय्म्हपिं मनूतय्सं

वयाः वयात कापतं भुनाः पिने यंकाः थुनाबिल।

७स्वघौ ति जाय्काः वया कलाः नं अन वल। वं अन छु जुयाच्चवन धयागु छुं हे मस्यू। ८पत्रुसं वयात धाल — “छिकपिन्सं जग उलिं हे मियादीयागु खः ला?”

वं लिसः बिल — “खः, उलिं हे खः।” ९पत्रुसं हानं धाल — “छिकपिं निम्हय्सिनं नं छाय् प्रभुयागु आत्मा-यात भंगःलाय्त् स्वयादियागु? स्व, छिकपिनि भाःतयात थुना वःपिं लुखाय् थ्यने धुंकल। छितः नं इमिसं अथे हे कुबियाः थुने यंकी।”

१०उघिमय् हे व मिसां नं पत्रुसयागु न्ह्यःने क्वदयाः सित। अबलय् हे ल्याय्म्हपिं मनूतय्सं वयाः सी धुंकूगु खनाः वयात नं कुबिया यन। अले वया भाःतयागु लिक्क तुं थुना बिल। ११फुक्क मण्डली व थ्व खँ न्यंपिं मनूत सकलें तसकं ग्यात।

अजूचायापुगु ज्या व चिं

१२प्रेरिततय्सं मनूतय्गु न्ह्यःने यक्व हे अजूचायापुगु चिं व ज्या यानाक्यन। फुक्क विश्वासीत छगू हे मनयापिं जुयाः सोलोमनयागु दलानय् मुनिगु। १३विश्वास मयाःपिं मनूत इपिं नाप च्वं वये मछाः, अय् नं इमिसं इमित हनाबना तयेगु याः। १४प्रभुयात विश्वास

याइपिं, मिसात नं मिजंत नं भन भन अप्वयावल। १५मनूतय्सं ल्वगितय्त हयाः पत्रुस वइबलय् वयागु किचः जक जूसां लाय्मा धकाः लँय् लँय् लासाय् व सुकुली ग्वतुइका तयेगु यात। १६यरूशलेमयागु जःलाखःला गामय् च्वंपिं मनूतय्सं नं ल्वगितय्त व भूत दुब्यूपिं मनूतय्त हल। अले इपिं फुक्कं लाया वन।

प्रेरिततय्त दुःखकष्ट ब्युगु

१७थ्व खँ जुयाच्वंगु सियाः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी व वया सदुकी पासापिनिगु नुगः मुल। १८अले इमिसं प्रेरिततय्त ज्वनाः कुना बिल। १९उखुन्हु हे चान्हय् प्रभुया स्वर्गदूतं भयालखानायागु लुखा चाय्काः इमित पित ब्वना हयाः थथे धाल — २०“छिमिसं वनाः देगलय् च्वनाः थ्व न्हूगु जीवनयागु खँ मनूतय्त न्यंका ब्यु।”

२१अले स्वर्गदूतं धाःथें इमिसं सुथ न्हापां देगलय् वनाः स्यनेकने यात।

उखे धाःसा दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी व वया मनूतय्सं इस्पाएलय् च्वंपिं फुक्क थकालिपिन्त सभा सःतल। इमिसं प्रेरिततय्त काय्के छवल। २२इमित काः वंपिं सिपाइँतय्सं

इपिं अन मदुगुलिं लिहां वयाः थथे धाल — २३“भयालखानाय् बांलाक हे तालं ग्वयातःगु व पालेत नं लुखाय् हे दःसां ताः चाय्का स्वयाबलय् दुने सुं नं मदु।” २४थ्व खँ न्यनाः देगःयाम्ह कप्तान व तःधंपिं पुजाहारीत आः इमिसं छु छु जक याइगु जुइ धकाः आछु आछु कन।

२५अबलय् हे छम्ह मनुखं ब्वाँय् ब्वाँय् वयाः धाल — “छिकपिन्सं भयालखानाय् कुना तःपिं मनूत ला देगलय् च्वनाः मनूतय्त स्यनेकने यानाच्वन।” २६थ्व न्यनाः कप्तान व सिपाइँतय्सं वनाः प्रेरिततय्त कसाः मयासे ज्वना हल, छायाधाःसा इपिं मनूतय्सं अप्पां कय्की धकाः ग्याः।

२७कप्तान व सिपाइँतय्सं इमित ज्वना हयाः सभाया न्ह्यःने तये हल। अले दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीं इमित थथे धयाः न्यन — २८“जिमिसं व मनूयागु खँ मनूतय्त स्यनेकने याये मते धकाः धयागु मखु ला? अय् नं छिमिसं यरूशलेमय् च्वँक्वसित व मनूयागु खँ न्यंके धुंकल। छिमिसं व मनू सीगुया द्वपं जिमित बीत स्वयाच्वन।”*

२९पत्रुस व मेपिं प्रेरिततय्सं थथे लिसः बिल — “जिमिसं मनूतय्गु स्वयाः परमेश्वरयागु खँ न्यने माः।

३० छिकपिन्सं कूसय् यरुखानाः स्याःम्ह येशूयात भी तापाःबाज्यापिनि परमेश्वरं म्वाकादिल। ३१ परमेश्वरं हे वय्कःयात तःधंकाः जव लहातय् तथादिल। इस्राएलीतय्त पश्चाताप याकाः पाप क्षमा बीकेत वय्कःयात हे जुजु व मुक्ति बीम्ह यानादिल। ३२ थ्व फुक्क खँ जिमिसं सि नं स्यू, खँ नं खं। अथे हे परमेश्वरया आज्ञा मानय् याःपिन्त बियादीगु पवित्र आत्मां नं स्यू, अले खँ नं खं।”

३३ थ्व न्यनाः सभाय् च्वंपिं मनूतय्सं तसकं तंम्वय्काः प्रेरिततय्त स्याये हे माः धकाः धाल। ३४ अन सभाय् व्यवस्था स्यनिम्ह गमलिएल धाःम्ह फरिसी नं दु। वयात सकसिनं मानय् याः। वं दनाः प्रेरिततय्त पलखयात अनं पिहां हुं धकाः उजं बिल। ३५ अले सभायापिं मनूतय्त धाल — “इस्राएली दाजुकिजापिं, छिकपिन्सं थ्व मनूतय्त छु यायेत्यना बांलाक निं बिचाः यानादिसं। ३६ न्हापा नं थूदास धाःम्ह छम्ह मनुखं वयाः ‘जि तःधंम्ह खः’ धकाः धया जुल। वया प्यसःति थः मनू दु। लिपा वयात स्याये धुंकाः वया मनूत उखेलाः थुखेलाः मदया वन। थुकथं इपिं फुक्कं फासफुस जुया वन। ३७ वयां लिपा मनूतय्गु ल्याःचाः काःगु इलय् गालीलयाम्ह यहूदा धाःम्हं नं अथे हे यानाः थःगु

ल्यू ल्यू मनू तथा जुल। वयात नं स्याना बिल। अले वया मनूत उखेलाः थुखेलाः मदया वन।

३८ “उकिं जिं छिकपिन्त धाये — थ्व मनूतय्त छुं नं यानादी मते। इमित त्वःतादिसं, छाय्धाःसा इमिगु ज्याखँ मनूतय्गुपाखें खः धयागु जूसा अथें मदया वनी। ३९ मखु, परमेश्वरयापाखें खः धयागु जूसा छिकपिन्सं इमित स्यंके फइ मखु। भन जक छिकपिं हे परमेश्वर नाप ल्वाना जूपिं ठहरय् जुइ।”

सभाय् च्वंपिन्सं वं धाःगु खँ न्यन। ४० अले इमिसं प्रेरिततय्त दुने सःताः कोरीं दाय्काः आवंनिसं येशूयागु खँ स्यनेकने याये मते धकाः उजं बियाः त्वःता छ्वल।

४१ थथे येशू ख्रीष्टयागु नामय् दाय्काः दुःख सी बहःपिं जूगुलिं प्रेरितत तसकं लय्लय् तायाः सभां पिहां वन। ४२ अले न्हिं न्हिं देगलय् व छँखापतिकं वनाः स्यं जुइगु व येशू हे मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट धयागु भिंगु खँ न्यंकः जुइगु मत्वःतल।

न्हय्म्ह ग्वाहालि याइपिं ल्यःगु

६ १ उगु इलय् चेलात अप्वः ददं वन। न्हियान्हिथं नसा इना बीबलय् ग्रीक भाय् ल्हाइपिं यहूदी-तय्सं इमि भाःत म्दुपिं मिसातय्त

वास्ता मया: धका: हिब्रू भाय् ल्हाइपिं
यहूदीत नाप कच कच याना हल।

२ थथे जूगुलिं भिंनिम्हय्सिनं
दक्व चेलातय्त स:ता: धाल —
“परमेश्वरयागु वचन न्यंकेगु त्व:ता:
नयेत्वनेगु ज्याय् सनाच्वनेगु बांमला:।
३ अय्जूगुलिं दाजुकिजापिन्सं, छिपिं
मध्ये नां जा:पिं, आत्मां जा:पिं व बुद्धिं
जा:पिं न्हय्म्ह मनूयात ल्ययादिसँ।
अले इमित नयेत्वनेगु ज्याय् तया बी।
४ जिपिं जक प्रार्थनाय् व परमेश्वरयागु
वचन न्यंकेगु ज्याय् जुया च्वने।”

५ थ्व खँ दक्वसितं यल। अले
इमिसं पवित्र आत्मां व विश्वासं जा:पिं
स्तिफनस, फिलिप, प्रखरस, निकनोर,
तीमोन, पर्मिनास व एन्टिओखियां
व:म्ह यहूदी जूम्ह निकोलाउसपिन्त
ल्यल। ६ इमित प्रेरिततय्थाय् न्ह्य:ने
हल। अले इमिसं प्रार्थना याना: इमिगु
छेनय् ल्हा: तल।

७ परमेश्वरयागु वचन फुक्क थासय्
बय्बय् जुया वन। थुकथं यरूशलेमय्
चेलात यक्व हे दयावल। हानं पुजा-
हारीत नं यक्वसिनं हे विश्वास यात।

स्तिफनसयात ज्वना यंकूगु

८ परमेश्वरपाखें यक्व आशिष व
शक्ति कयात:म्ह स्तिफनसं मनू-
तय्गु न्ह्य:ने अजूचायापुगु ज्या व
चिं यानाक्यन। ९ उकिं दासं मुक्त

जूपिनिगु धर्मशास्त्र स्यनिगु छँयापिं,
कुरेनीयापिं, अलेक्जेन्ड्रियायापिं,
किलिकिया व एशियां व:पिन्सं
दना: स्तिफनस नाप जवा:सवा: या:
वल। १० पवित्र आत्मां स्तिफनसयात
बुद्धि बियादीगुलिं वयागु खँय् सुनानं
जवा:सवा: याये मफुत।

११ अथेजूगुलिं इमिसं मनूतय्त
ग्वाका: थथे धाय्कल — “थ्व मनुखं
मोशा व परमेश्वरयात क्वह्यंका:
नवा:गु जिमिसं ताया।” १२ थुकथं
इमिसं मनूतय्त, थकालिपिन्त व
शास्त्रीतय्त नं ग्वाकल। अले इमिसं
वना: स्तिफनसयात ज्वना: महासभाय्
हल।

१३ इमिसं अन नं मनूतय्त ग्वाका:
थथे धका: मखुगु खँ धाय्कल —
“थ्व मनुखं न्ह्याबलें भीगु देग: व
व्यवस्थायात निन्दा याना: जक
नवाइगु। १४ नासरतयाम्ह येशू थ्व
देग:यात स्यंकी, अले मोशां भीत
ब्यूगु रितिथिति नं हिली हं।”

१५ महासभायापिन्सं स्तिफनसयात
तुंक स्व:बलय् वयागु ख्वा: स्वर्ग-
दूतयागु ख्वा: थें थियाच्वंगु खन।

स्तिफनसं न्वचु ब्यूगु

१६ अले दकलय् त:धंम्ह
पुजाहारीं धाल —
“इमिसं धा:गु खँ ख: ला?”

२स्तिफनसं धाल — “बा: धाये ल्व:पिं व दाजुकिजापिं, जिगु छकुचा खँ न्यनादिसँ। भी तापा:बाज्या अब्राहाम हारानय् वने न्ह्य: मेसोपोटामियाय् दनिबलय् दकलय् त:धंम्ह परमेश्वरं भ्वाया: ३थथे धयादिल — ‘थ:गु देश व थ:ला:पिं मनूतयूत त्व:ता: जिं धयाथाय् हुँ।’* ४अले व कल्दीतयूगु देश त्व:ता: हारानय् च्वंवन। अबु सी धुंका: परमेश्वरं वयात भीपिं आ: च्वनाच्वनागु थासय् तये हल।*

५“परमेश्वरं वयात पला: तयेत तकं जग बियामदी। अयूनं मचाखाचा हे मदुनिबलय् परमेश्वरं थ्व देश व अले वया सन्तानयात बी धका: पा फयादिल।* ६छिमि सन्तानं मेगु देशय् वना: च्वं वने माली, अले अन च्वंपिन्सं इमित दास याना: प्यस: दँ तकं सास्ति याना तइ धका: नं परमेश्वरं वयात धयादिल।* ७अले गुगु जातिं इमित सास्ति यानात:गु ख: इमिगु इन्साफ जिं हे याये। ‘अले इपिं अनं थन हे वया: जित: आराधना याना च्वनी’ धका: नं परमेश्वरं धयादिल।*

८“थुकथं परमेश्वरं अब्राहामयात थ:म्हं पा फयागु खँ लुमंके बीत म्हय् चिं तयेगु बाचा चिनादिल। अयूजुगुलिं अब्राहामं थ: काय् इसहाकयात बुया: च्यान्हु दुखुन्हु म्हय् चिं तयाबिल। इसहाकं नं थ: काय् याकूबयात, अले याकूबं नं थ: भिंनिम्ह काय्पिन्त थुकथं म्हय् चिं तयाबिल। याकूबया भिंनिम्ह काय् भी तापा:बाज्यापिं ख:।”*

९“थ्व हे तापा:बाज्यापिन्सं थ: किजा योसेफयात स्वये मफया: मिश्र देशय् मिया छवल। अले व अन दास जुयाच्वन। अथेसां परमेश्वर योसेफ लिसे दी।* १०वय्कलं वयात फुक्क दु:खकष्टं त्व:तका: मिश्र देशयाम्ह जुजु फारोहया न्ह्य:ने बुद्धि व भिंगु मति बियादिल। अले जुजुं वयात राजदरबारयाम्ह व मिश्र देशयाम्ह हाकिम यानाबिल।*

११“अनं लिपा मिश्र व कनान देशय् अनिकाल जूगुलिं नये मखना: मनूतयूत तसकं दु:ख जुल। भी तापा:बाज्यापिनि नं नयेत हे नसा मन्त।* १२याकूबं मिश्र देशय् अन्न दु

७:२-३ उत १२:१ ७:४ उत ११:३१; १२:४ ७:५ उत १२:७; १३:१५; १५:१८; १७:८

७:६-७ उत १५:१३-१४ ७:७ प्रस ३:१२

७:८ उत १७:१०-१४; २१:२-४; २५:२६; २६:३१-३५:१८ ७:९ उत ३७:११,२८; ३९:२,२१

७:१० उत ४१:३६-४१ ७:११ उत ४२:१-२

धयागु न्यनाः भी तापाःबाज्यापिन्त अन छ्वल। १३निकवः खुसि अन्न काःवंबलय् योसेफं थः दाजु-किजापिन्त म्हसीके बिल। अले फारोह जुजुं नं योसेफया जहानपिनिगु खँ सिल।* १४योसेफं थः अबु व फुकक थःथितिपिन्त काय्के छ्वल। इपिं फुककं यानाः न्हयेन्याम्ह (७५) दु।* १५याकूब फुककसित ब्वनाः मिश्र देशय् चवं वन। याकूब व भी तापाःबाज्यापिं नं अन हे सित।* १६सीपिन्त शकेमय् यंकाः अब्राहामं हमोरपिन्के दां बियाः न्यानातःगु छकू जगय् थुनाबिल।”*

१७-१८ “परमेश्वरं अब्राहाम लिसे चिनादीगु बाचा पूवनिगु ई न्ह्यःने थ्यंकः वल। मिश्र देशय् योसेफयात म्हमस्यूम्ह न्हूम्ह जुजु मजुतले इस्राएलीत यक्व हे दयावल।* १९व हे जुजुं भी इस्राएलीतय्त स्वये मफयाः तसकं सास्ति याना तल। अले इमि ह्याउँ मस्तय्त नं स्यायेत वाके छ्वल।*

२० “अबलय् हे मोशा बुल। थ्व मचायात परमेश्वरं तसकं यय्कल। स्वला तक वयात छँय् हे लहिना तल।* २१मोशायात वाये यंकूबलय्

फारोया म्हायुनं कयाः थः काय् थें यानाः लहिनाः ब्वलंकल।* २२थुकथं मोशां दरबारय् हे मिश्रतय्गु फुककं ज्ञान सय्के सीके यात। थुकथं मोशा ज्याय् नं खँय् नं सःस्यूम्ह जुया वल।”

२३ “पीदँ दुबलय् वं थः मनु इस्राएली-तय्थाय् वने मास्ति वय्कल। २४छन्हु वं छम्ह मिश्रीं छम्ह इस्राएलीयात दयाचवंगु खन। वं उम्ह इस्राएलीयात बचय् यात अले बदला कयाः मिश्रीयात स्याना बिल। २५परमेश्वरं जिगु पाखें इस्राएलीतय्त बचय् यानादी धयागु खँ इमिसं थुइकी धकाः मोशां मतिइ तःगु खः। इस्राएलीतय्सं धाःसा थ्व खँ मथू।

२६ “कन्हय् खुन्हु निम्ह इस्राएलीत ल्वाना चवंबलय् मोशा नं अन थ्यन। थ्व खनाः वं थथे धकाः इमित मिलय् यायेत स्वल — ‘दाजुकिजा जुयाः नं थथे ल्वाना चवनेगु ला?’

२७ “ल्वापु थःम्ह मनुखं मोशायात थथे धकाः चवत्यंक घ्वाना छ्वल — ‘छन्त सुनां जिमि हाकिम व न्यायाधीश यानाः छ्वया हल? २८म्हिगः व मिश्रीयात स्याः थें जितः नं स्याये मास्ति वः ला छु?’ २९थ्व

७:१३ उत ४५:१,१६ ७:१४ उत ४५:९-१०,१७-१८; ४६:२७

७:१५ उत ४६:१-७; ४६:३३ ७:१६ उत २३:३-१६; ३३:१६; ५०:७-१३; यहो २४:३२

७:१७-१८ प्रस १:७-८ ७:१९ प्रस १:१०-११,२२ ७:२० प्रस २:२ ७:२१ प्रस २:३-१०

न्यना: मोशा अनं बिस्युं वना: मिद्यान देश्य् च्वंवन। अन वया निम्ह काय्पिं दत।” * *

३०“पीदँ दये धुंका: मोशां सीनै पहाडया लिक्क मरुभूमिइ मि च्यानाच्चंगु भालय् छम्ह स्वर्गदूतयात खन। ३१थ्व खना: व अजूचाया: स्वयेत न्ह्य:ने वंबलय् परमप्रभुं थथे धयादिल — ३२‘जि छिमि तापा:बाज्यापिं अब्राहाम, इसहाक व याकूबया परमेश्वर ख:।’ थ्व न्यना: मोशां थररर खाना: ग्याना: स्वये तकं मफुत।

३३“परमप्रभुं वयात हानं धया-दिल — ‘छ दनाच्चंगु थाय् पवित्रगु ख:। उकिं छं थ:गु लाकां त्व:ति। ३४मिश्र देश्य् च्वंपिं जिमि मनूतय्सं दु:खकष्ट सियाच्चंगु जिं स्यू। थ:त जुयाच्चंगु कष्टं इपिं र्ववयाच्चंगु नं जिं ता:। अय्जूगुलिं इमित बचय् यायेत जि क्वहां वयागु ख:। आ: छन्त हे जिं अन छ्वयेत्यना।” *

३५“व हे मोशायात, गुम्हय्सित ‘छन्त सुनां जिमि हाकिम व न्याया-धीश याना: छ्वया हल?’ धका: मयय्कूगु ख:, वयात हे इस्राएलीतय्

थाय् परमेश्वरं च्यानाच्चंगु भालय् खने दुम्ह स्वर्गदूतपाखें हाकिम व छुत्कारा बीम्ह याना छ्वया हयादिल। * ३६अले वं हे मिश्र देश्य् अजूचायापुगु ज्या व चिं याना क्यना: इस्राएलीतय्त अनं पित ब्वना हल। अथे हे वं लाल समुद्र व मरुभूमिइ पीदँ तक अजूचायापुगु ज्या व चिं याना क्यन।” *

३७“ ‘छिमि सन्तानपाखें हे परमेश्वरं जि थेंज्या:म्ह छम्ह अगमवक्ता छ्वयाहयादी’ धका: इस्राएलीतय्त धया थकूम्ह मोशा हे ला ख: नि। * ३८मरुभूमिइ सीनै पहाडय् स्वर्गदूतं वयात व इस्राएलीतय्त धा:गु परमेश्वरयागु खँ भी तापा:बाज्यापिन्त न्यंका जूम्ह नं मोशा हे ख:।” *

३९“भी तापा:बाज्यापिन्सं मोशां धा:गु खँ मन्यंसे भन जक वयात तुं च्वत्यंक घ्वाना: मिश्र देश्य् लिहां वनेगु मतिइ तया: ४०हारूनयात थथे धाल — ‘मिश्र देशं भीत पित ब्वना ह:म्ह मोशा सित ला म्वात ला भीसं छुं मस्यू। भीगु न्ह्य: न्ह्य: वनेत द्य:त दय्कादिसँ।’ * ४१अले इमिसं द्वहंचाया मूर्ति दय्का: व हे मूर्तियात बां स्याना: भवय् न्याय्कल। इपिं

७:२३-२६ प्रस २:११-१५ ७:२६ प्रस १८:३-४ ७:३०-३४ प्रस ३:१-१०

७:३५ प्रस २:१४ ७:३६ प्रस ७:५; १४:२१; गन्ती १४:३३ ७:३७ व्य १८:१५,१८

७:३८ प्रस १६:१-२०:१७; व्य ५:१-३३ ७:४० प्रस ३२:१

थःगु हे ल्हाःयागु ज्या खनाः लय्लय्
ताल। * ४२ अय्जूगुलिं परमेश्वरं इमित
त्वःतादिल, अले इमित आकाशय्
च्वंगु नगुतय्त हे पुजा याके बिया-
दिल। थ्व हे खँ अगमवक्तातय्सं थथे
च्वया थकूगु दु —

‘हे इस्राएलीत, पीदँ तक मरुभूमिइ
च्वनाबलय्

छिमिसं जितः बलि बियागु
दु ला?

४३ मखु, छिमिसं मोलोख द्यःयागु खः
व रेफन द्यः धाःम्ह नगुयागु मूर्ति
कुबिया जुल।

थ्व मूर्तित छिमिसं हे पुजा यायेत
दय्कूगु खः।

अथे जूगुलिं जिं छिमित सजाँय
बीत बेबिलोनं न उखे
छ्वये।’ ”*

४४ “मरुभूमिइ भी तापाःबाज्या-
पिनिगु नापलाय्गु पाल दु। मोशा नाप
खँ ल्हाना दीम्हय्सिनं धयादीकथं
व नमुना क्यनादीगुकथं वं थ्व पाल
दय्का थकूगु खः। * ४५ लिपा भी
तापाःबाज्यापिन्सं थ्व पाल थः

सन्तानयात बिल। अनं लिपा परमेश्वरं
थ्व देशय् च्वंपिं जातजातियापिं मनू-
तय्त पितिना छ्वयादिल। अले यहोशू
थ्व देशयात त्याका काल। थ्व हे
देशय् इमिसं पालयात नं हल। अबलय्
निसें दाऊद जुजुया पालय् तकं व पाल
अन हे च्वन।*

४६ “दाऊदयात परमेश्वरं यःगुलिं वं
परमेश्वरयाके याकूबया परमेश्वरया
नितिं देगः दय्का बी धकाः बिन्ति
यात। * ४७ तर वं दय्के धाःगु देगः
वया काय् सोलोमनं दय्का बिल। *
४८ अय्जूसां दकलय् तःधंम्ह परमेश्वर
मनूतय्गु ल्हातं दय्कूगु देगलय्
च्वनादी मखु धकाः अगमवक्तातय्सं
थथे च्वया थकूगु दु —

४९ “स्वर्ग जि च्वनेगु थाय् खः,
अले पृथ्वी जिगु तुति तयेगु
थाय् खः।

का धा सा, जितः छिमिसं
गज्याःगु देगः दय्का बीगु’ धकाः
परमप्रभुं न्यनादिल।

‘जिगु भासु लनेगु थाय् गन दु?

५० थ्व फुक्कं जिगु हे ल्हातं
दय्का तयागु मखु ला?’ ”*

७:४१ प्रस ३२:२-६ ७:४२-४३ आमो ५:२५-२७ ७:४४ प्रस २५:६,४०

७:४५ यहो ३:१४-१७ ७:४६ २ शमू ७:१-१६; १ इति १७:१-१४

७:४७ २ इति ३:१-७; १ राज ६:१-३८ ७:४९-५० यशै ६६:१-२

५१ “छिकपिं तसकं हे अतेरि, अले छिकपिनिगु नुगः तसकं छाः। छिकपिन्सं न्ह्याबलें पवित्र आत्मायागु खँ मन्यंसे थः तापाःबाज्यापिन्सं याःथें जक यानाचवंगु दु।* ५२ छिकपिनि तापाःबाज्यापिन्सं अगमवक्ता सुयात जक दुःख मब्यूगु दु? धर्मीम्ह मनू भायादी तिनि धकाः धाःपिन्त नं इमिसं स्याना छ्वल। आः व हे धर्मीम्ह मनूयात नं छिकपिन्सं दुःख जक बियाः मगानाः धोखा बियाः स्यानाबिल। ५३ स्वर्गदूततय् पाखें परमेश्वरं बियादीगु व्यवस्था काये खंपिं छिकपिं हे खः, अथेसां छिकपिन्सं उकियात मानय् मयाः।”

स्तिफनसयात स्याःगु

५४ थ्व खँ न्यनेवं इमिसं तसकं तं पिकयाः वा न्ह्यल। ५५ स्तिफनसं धाःसा पवित्र आत्मां जायाः स्वर्गय् थस्वःबलय् जल्ल थीम्ह परमेश्वर व वय्कःयागु जवय् येशू दना चवनादीगु खनाः ५६ थथे धाल — “स्व, जिं स्वर्ग चाःगु व मनूया काय् परमेश्वरयागु जवय् दना चवनादीगु खनाचवना।”

५७ थ्व न्यनाः इमिसं तसकं हालाः थःथःगु न्हाय्पं प्वाः तित। अले फुक्कं जानाः स्तिफनसयात हय्क्काः

वन। ५८ इमिसं वयात सालाः शहरं पिने यंकाः ल्वहँतं कय्कल। शाऊल धाःम्ह ल्याय्म्हम्ह मनू धाःसा ल्वहँतं कय्कूपिनिगु वसः स्वयेत पिवाः चवनाचवना।

५९ इमिसं थथे ल्वहँतं कय्का चवंबलय् स्तिफनसं थथे प्रार्थना यात — “प्रभु येशू, जिगु आत्मा कयादिसँ।” ६० अले पुलिं चुयाः तःसलं हालाः धाल — “प्रभु, इमिसं यानाचवंगु पाप क्षमा यानादिसँ।” थुलि धयाः व सित।

शाऊलं विश्वासीतय्त

दुःखकष्ट ब्यूगु

१ थथे स्तिफनसयात स्याः- गुलिइ शाऊलयागु नं ल्हाः दु।

अबलय् हे यरूशलेमय् चवंपिं विश्वासीतय्त फयां फये मफय्क दुःख जू वल। थथे दुःख जूगुलिं फये मफयाः फुक्क विश्वासीत यहूदिया व सामरिया न्यंक उखेंथुखें छ्याल-ब्याल जुया वन। प्रेरितत धाःसा गनं मवँसे यरूशलेमय् हे चवनाचवना। २ सुं विश्वासीतय्सं वयाः स्तिफनसयात यंकाः थुना बिल। थथे व सीगुलिं इपिं तसकं नुगः मछिकाः र्व्वल। ३ शाऊलं धाःसा विश्वासीतय्त स्यंका हे त्वःते

धकाः छैय् छैय् वनाः विश्वासी
मिसातय्त मिजंतय्त सातुसालाः
यंकाः भयालखानाय् कुना बीगु
यानाचवन।*

सामरियाय् भिंगु खँ न्यंकूगु

४उखें थुखें जूपिं विश्वासीतय्सं भिंगु
खँ न्यंका जुल। ५अथे हे फिलिपं नं
सामरियाय् वनाः स्त्रीष्टयागु भिंगु खँ
न्यंका जुल। ६-७अन च्वंपिं यक्व
मनूतय्सं वं धाःगु खँ न्यंगुलिं, वं
भूत आत्मातय्त पिहां हुँ धकाः
धाःथें ततःसकं हालाः पिहां वंगुलिं,
पक्षवातं कया च्वंपिन्त व लंग्रातय्त
लाय्का ब्यूगुलिं नं फुक्कसिनं वयागु
खँ बांलाक न्ह्याइपुसे च्वंक न्यं।
८अय्जूगुलिं शहरय् च्वंपिं मनूत लय्
तायाचवन।

जादुयागु ज्या याइम्ह सिमोन

९अन सिमोन नां दुम्ह छम्ह मनू दु।
जादुयागु ज्या यानाः वं शहरय् च्वंपिं
मनूतय्त अजूचाय्काः थःत तःधंम्ह
मनू खः धकाः धया जुयाचवन।
१०अथेजूगुलिं वयात चिधंपिं निसें
तःधंपिन्सं तक नं — “परमेश्वरयागु
तःधंगु शक्ति दुम्ह मनू थ्व हे खः”
धकाः मानय् याना तल। ११थथे

सिमोनं ताःई निसें सामरीतय्त जादु
याना क्यनाच्वंगुलिं इमिसं वयागु खँ
न्यं।

१२अय् नं फिलिपं इमित परमेश्वरयागु
राज्य व येशू स्त्रीष्टयागु भिंगु खँ
न्यंकल। इमिसं वं धाःगु खँय् विश्वास
यानाः मिसा मिजं सकसिनं बप्तिस्मा
काल। १३सिमोनं नं विश्वास यानाः
बप्तिस्मा कयाः फिलिप नाप हे जुल।
वं तसकं अजूचायापुगु ज्या व चिं याना
क्यंगु खनाः सिमोन छक्क जुयाचवन।

१४यरूशलेमय् च्वंपिं प्रेरिततय्सं
सामरियाय् च्वंपिं मनूतय्सं नं
परमेश्वरयागु वचन न्यन धकाः सीवं
यूहन्ना व पत्रुसयात इमिथाय् छ्वया
हल। १५इमिसं अन वयाः इमिगु लागि
पवित्र आत्मा भायादीमा धकाः
प्रार्थना यात। १६प्रभु येशूयागु नामं
बप्तिस्मा काये धुंकूसां इपिं आः तकं
पवित्र आत्मां मजाःनि। १७अथेजूगुलिं
इमिसं इमिगु छेनय् ल्हाः तया बिल,
अले इपिं पवित्र आत्मां जाल।

१८थथे इमिसं ल्हाः तयेवं इपिं
पवित्र आत्मां जाःगु खनाः सिमोनं
थथे धकाः इमित धिबा ब्यू वल —
१९“थ्व शक्ति जितः नं बियादिसं।
अले जिं न्ह्याम्हय्सिके ल्हाः तयेवं
इपिं पवित्र आत्मां जायेमा।”

२० पत्रुसं धाल — “थ्व धिबा नापं तुं छ नं नाश जुया वनेमा। छं स्वये परमेश्वरयागु वरदान धिबां न्याये दइ धका: च्वना ला? २१ थ्व ज्याखँय् छं ल्हा: तये फइ मखु, छायाधा:सा परमेश्वरयागु न्ह्य:ने छंगु नुग: वँचु। २२ अथेजूगुलिं छं पश्चाताप याना: पापं लिच्यु। अले प्रभुयात प्रार्थना या:सा छंगु पाप क्षमा जुइ फु, छायाधा:सा छंगु नुग: तसकं हे वँचु धका: जिं स्यू। २३ छ तसकं नुग: मूम्ह व पापया पन्जाय् लानाच्वंम्ह ख: धका: नं जिं स्यू।”

२४ अले सिमोनं थथे लिस: बिल — “छिं जित: धयादीगु छुं हे मजुइमा धका: छिमिसं हे प्रभुयात बिन्ति यानादिसँ।”

२५ थथे पत्रुस व यूहन्नां सामरियाय् च्वंपिन्त प्रभुयागु वचन व थ:पिनिगु साक्षी न्यंका: सामरिया जुका: यरूशलेम लिहां वंबलय् लँय् ला:गु गामय् नं प्रभुयागु भिंगु खँ न्यंका वन।

फिलिप व इथियोपियाय् च्वंम्ह सरकारि मनू

२६ छन्हु छम्ह स्वर्गदूतं वया: फिलिपयात थथे धाल — “याकनं दच्छिन पतिइ यरूशलेमं गाजापाखे वनेगु मरुभूमिया लँय् हुँ।” २७ अले

फिलिप उघिमय् दना: वन। वं लँय् इथियोपिया देशयाम्ह महारानीया छम्ह त:धंम्ह दांभरियात नाप लात। व छम्ह नपुंसक ख:। व यरूशलेमय् परमेश्वरयात आराधना याना: २८ लिहां वया च्वंम्ह ख:। व बगिलय् च्वना: यशैया धा:म्ह अगमवक्तां च्व:गु सफू ब्वना वयाच्वंगु ख:।

२९ अले पवित्र आत्मां फिलिपयात धाल — “व बगिया लिक्क हुँ।”

३० फिलिप ब्वाँय् वन, व मनुखं यशैया धा:म्ह अगमवक्तां च्व:गु सफू ब्वना वयाच्वंगु न्यना: फिलिपं न्यन — “छिं ब्वनाच्वनागु खँ थू ला?”

३१ अले वं धाल — “सुनानं स्यना मबीकं गय् याना: थुइकेगु?” अले वं फिलिपयात थ: नाप तुं बगिलय् च्वनेत बिन्ति यात।

३२ वं ब्वनाच्वंगु सफूयागु ब्व थथे ख: —

“स्यायेत यंकूम्ह फै थें

वय्कलं छुं नवाना मदी।

सँ चाकीबलय् भ्या:चा

सुम्क च्वं थें

वय्कलं नं थ:गु म्हुतुप्वा:

तिनाच्वन।

३३ वय्क:यात क्वह्यंका:

बांलाक न्याय तकं मयात।

वय्कःया सन्तानयागु खँ
सुनां कनी?

छाय्धाःसा वय्कःयात
पृथ्वीइ स्याना बिल।”*

३४ अले व मनुखं फिलिपयात
धाल — “थ्व सुयात धाःगु खः?
अगमवक्तां थःयात हे धयाच्वंगु
ला कि सुं मेम्हय्सित हे धयाच्वंगु?
जितः थुइकादिसँ।” ३५ अले फिलिपं
धर्मशास्त्रयागु थ्व खं निसें कयाः
येशूयागु भिंगु खँ तक कन।

३६ इपिं वँ छथाय् लः दुथाय् थ्यन।
अले वं फिलिपयात धाल — “स्वया-
दिसँ, थन लः दु। जितः बप्तिस्मा
कायेत छुकिं पनी?” ३७ फिलिपं
धाल — “छिं दुनुगलंनिसें विश्वास
यानादियागु खःसा बप्तिस्मा कयादी
फु।” अले वं लिसः बिल — “येशू
ख्रीष्ट परमेश्वरया काय् खः धकाः जिं
विश्वास याना।” ३८ अले वं बगि दिके
बियाः इपिं निम्हं लखय् क्वहां वन।
फिलिपं वयात बप्तिस्मा बिल।

३९ इपिं निम्हं लखं पिने थहां वः-
बलय् प्रभुयागु आत्मां फिलिपयात
ज्वना यंकल। थथे वं फिलिपयात हानं
गुबलें मखन। अले व लय्लय् तायाः
थःगु लँय् वन। ४० फिलिप धाःसा

अशदोद शहरय् थ्यनाच्वन। अनंनिसें
वं कैसरिया मथ्यंतले लँय् लाःगु गां
पतिकं भिंगु खँ न्यंका वन।

शाऊल विश्वासी जूगु

१ शाऊलं धाःसा प्रभुया
६ चेलातय्त स्यायेगु व ख्याच्वः
बीगु याना जुल तिनि। छन्हु थ्व शाऊलं
दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयाथाय्
वनाः २ दमस्कसय् च्वंगु धर्मशास्त्र
स्यनिगु छँयाम्ह कजियात येशू धाःथें
जुइपिं मिसात व मिजंतय्त ज्वनाः
यरूशलेमय् हये दयेमा धकाः भ्वं
चवया बीत धाल।

३ छन्हु थ्व हे शाऊल दमस्कसपाखे
स्वया वनाच्वंबलय् अन थ्यनिथें
च्वंकाः आकाशं तसकं थीगु जः
वयागु छचाःखेलं थिल। ४ थथे जूगुलिं
व बँय् भ्वसू वन। अले वयात थथे
धया हःगु सः ताये दत — “शाऊल,
शाऊल, जितः छं छाय् दुःख बिया-
च्वनागु?”

५ अले शाऊलं धाल — “हे प्रभु, छि
सु खः?”

अले वय्कलं धयादिल — “जि येशू
खः, गुम्हय्सित छं दुःख बियाच्वन।

६ आः दनाः शहरय् हुँ, अन हे छन्त
याये माःगु ज्या कनी।”

७ अबल्य् व नाप दुपि मनूत वातां दनाच्चन। इमिसं सः ताः, खँ धाःसा सुयातं मखं। ८ अले शाऊलं दनाः मिखा चाय्कूबल्य् मिखां छुं हे मखन। अथेजूगुलिं मनूतय्सं वयात ल्हाः ज्वनाः दमस्कस्य् हया बिल। ९ थथे व स्वन्हु तक मिखा कां जुइकाच्चन। थुबल्य् वं नयेनीगु मयाः, लः तक नं मत्वं।

१० दमस्कस्य् हननिया धाःम्ह छम्ह चेला चवनाचवंगु दु। थ्व हे चेलायात प्रभुं दर्शन बियाः — “हननिया” धकाः सःतादिल।

अले वं लिसः बिल — “प्रभु, जि थनसं दु।”

११ प्रभुं वयात धयादिल — “याकनं तप्यं धाःगु गल्लि वनाः यहूदायागु छँय् टार्ससयाम्ह शाऊल धाःम्ह मनूयात माः हुं। वं प्रार्थना यानाचवंगु दु। १२ हननिया धाःम्ह छम्ह मनुखं दुने वयाः मिखां खनेमा धकाः थःगु छेनय् ल्हाः तयाचवंगु वं दर्शन खने धुंकल।”

१३ अले हननियां लिसः बिल — “प्रभु, थ्व मनूयागु खँ यक्व मनूतय्गु म्हुतुं न्यना तयागु दु। यरूशलेमय् च्वंपिं छिकपिनि चेलातय्त थ्वं यक्व हे सास्ति याना वःगु दु। १४ थन नं तःधंपिं पुजाहारीतय्के छिकपिनि चेलातय्त ज्वनाः यंकेगु अधिकार कया वःगु दु हं।”

१५ तर प्रभुं वयात धयादिल — “छ हुं छायाधःसा यहूदीमखुपिन्त, जुजुपिन्त व इस्राएलीतय्त नं जिगु नां न्यंके छ्वयेत जिं थ्व मनूयात ल्ययागु दु। १६ अले हानं जिं वयात जिगु नांया नितिं गुलि तक वं दुःखकष्ट सी माली तिनि धकाः क्यनेतिनि।”

१७ अले हननियां शाऊल चवनाचवंगु छँय् वनाः वयागु छेनय् ल्हाः तयाः थथे धाल — “किजा शाऊल, लँय् वया चवंबल्य् छिं खंम्ह प्रभु येशू हे छिं हानं मिखां खनेमा, अले पवित्र आत्मां जायेमा धकाः जितः थन छ्वया हयादिल।” १८ उलि धायेवं हे वयागु मिखां बिस्व थेंज्याःगु छुं कुतुं वन, अले वं मिखां खन। अले वं दना वनाः बप्तिस्मा काल। १९ अनं लिपा नये धुंकाः वयागु म्हय् बल वल।

शाऊलं दमस्कस्य् भिंगु खँ न्यंकूगु

छुं दिन तक शाऊल दमस्कस्य् च्वंपिं चेलात नाप हे च्वन। २० याकनं हे वं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् वनाः — “येशू परमेश्वरया काय् खः” धकाः न्यंका जुल।

२१ वयागु खँ न्यनाः मनूतय्सं अजू-चायाः थथे धाल — “यरूशलेमय् येशूयागु नां काःपिं मनूतय्त स्याना जूम्ह मनू थ्व हे मखु ला? अले थन नं

छु व इमित तःधंपिं पुजाहारीतयथाय्
ज्वना यंकेत वःमह मखु ला?।”

२२तर शाऊल नवायेगुली तसकं
बल्लाना वल। दमस्कसय् च्वंपिं
यहूदीतय्त येशू हे मुक्ति बीमह ख्रीष्ट
खः धयागु दसु बियाः इमित व धाये
थ्व धाये मफय्का तल।

२३तःन्हु दये धुंकाः यहूदीतय्
नायःतय्सं शाऊलयात स्यायेगु
ग्वसाः ग्वल। २४थ्व खँ शाऊलं
सिल। यहूदीत वयात स्यायेत चा न्हिं
दमस्कसया ध्वाखा पतिं पिवाः च्वना
जुल। २५शाऊलया चेलातय्सं वयात
छन्हु चान्हय् खमुली तयाः शहरया
पःखालं क्वछ्वयाः बिसिके छ्वल।*

शाऊल यरूशलेमय् लिहां वःगु

२६अनं लिपा शाऊल यरूशलेमय्
वयाः चेलात नाप मिलय् जुइत स्वल,
तर व खनाः इपिं ग्यात, छायाःधाःसा
इमिसं व नं छमह चेला खः धकाः
पत्याः याये मफुत। २७अले बारनाबासं
वयात प्रेरिततयथाय् ब्वना हयाः
गथे लँय् वनाच्वंबलय् प्रभुं दर्शन
बियाः शाऊल नाप नवानादिल, अले
दमस्कसय् छफुति हे मग्यासे वं
येशूयागु खँ न्यंकल धकाः कन।

२८अले तिनि शाऊल यरूशलेमय्

च्वंपिं चेलात नाप च्वने फत। अन
नं वं मग्यासे प्रभुयागु खँ न्यंका
जुल। २९अले ग्रीक भाय् ल्हाइपिं
यहूदीत नाप नं जवाःसवाः याः जुल।
अय्जूगुलिं इमिसं वयात स्यायेत
स्वल। ३०थ्व खँ विश्वासीतय्सं सियाः
शाऊलयात कैसरियाय् ब्वना हयाः
अनं टार्ससय् छ्वया बिल।

३१थथे यहूदिया, गालील व
सामरियाय् च्वंगु मण्डलीइ सुख
शान्ति जुल। प्रभुयात हनेगु व
वय्कःयागु खँ न्यनिगुलिं यानाः पवित्र
आत्मायागु ग्वाहालि दयाः मण्डली
च्वन्ह्याना वल, अले विश्वासीत नं
यक्व दयावल।

पत्रुस लुड्डा व योप्पाय् वंगु

३२पत्रुस उखें थुखें न्यंका जुजुं
लुड्डाय् च्वंपिं चेलातयथाय् नं थ्यन।
३३वं अन एनियास धाःमह छमह मनूयात
नाप लात। पक्षवातं यानाः व मनू लासां
दना वये मफुगु च्यादँ दये धुकल।
३४पत्रुसं वयात धाल — “एनियास,
येशू ख्रीष्टं छिगु ल्वय् लाय्कादी।
दनादिसँ, छिगु लासा थनादिसँ।” थुलि
धायेवं व मनू जुरुक्क दन। ३५लुड्डाय्
व शारोनय् च्वंपिं मनूतय्सं थ्व खनाः
प्रभुयात विश्वास यात।

३६ अबल्य् योप्पा धाःगु थासय् तबीता धाःम्ह छम्ह मिसाम्ह चेला च्वनाच्वंगु दु। ग्रीक भासं वयागु नां डोरकास जुइ। व छम्ह भिंगु भिंगु जक ज्या याना व मेपिन्त ग्वाहालि याना जुइम्ह मिसा खः। ३७ छन्हु थ्व मिसा उसाँय् मदयाः सित। सीम्हयात म्वःल्हुकाः चेलातय्सं तले च्वंगु क्वथाय् तया तल। ३८ लुङ्डा योप्पां तामपाःगुलिं चेलातय्सं पत्रुस अन दनि धकाः सीकाः निम्ह मनूयात सःतके छ्वल। इमिसं वनाः धाल — “लिबाकादी मते, याकनं भासँ।”

३९ पत्रुस इपिं नाप वन। अन थ्यनेवं इमिसं वयात तले क्वथाय् ब्वना यंकल। भाःत मदुपिं मिसातय्सं ख्वख्वं तबीता मसीनिबल्य् वं इमिगु लागि दय्कातःगु वसः क्यन। ४० अले वं इपिं फुक्कसितं पिने छ्वयाः पुलिं चुयाः प्रार्थना यात। प्रार्थना याये धुंकाः सीम्हय्सिथाय् स्वयाः धाल “तबीता, दना वा।” अले वं मिखा चाय्कल, पत्रुसयात खनाः व फ्यतुत। ४१ पत्रुसं वयात ल्हाः ज्वनाः थन। अले फुक्क चेलात व भाःत मदुपिं मिसातय्त सःताः तबीतायात इमित लः ल्हाना बिल।

४२ थ्व खँ योप्पाय् फुक्कभनं बय्बय् जूगुलिं यक्वसिनं प्रभुयात विश्वास यात। ४३ पत्रुस तःन्हु तक

अन हे सिमोन धाःम्ह छँगूया ज्या याइम्हय्सिगु छँय् च्वन।

पत्रुस व कर्नेलियस

१० १ कैसरियाय् कर्नेलियस नां दुम्ह छम्ह मनू दु। व इटालिया धाःगु पल्टनयाम्ह छम्ह कप्तान खः। २ व छम्ह धर्मीम्ह मनू खः। व व वया जहानपिं फुक्कसिनं परमेश्वरयात मानय् याः। वं फ्वं वः-पिन्त नुगः मस्यासे ब्यू। अले परमेश्वरयात न्ह्याबलें प्रार्थना नं याः। ३ छन्हु न्हिनय् तीन बजे परमेश्वरया छम्ह दूतं दर्शन बियाः वयात — “कर्नेलियस” धकाः सःतूगु वं बांलाक हे ताल।

४ वं स्वःगु स्वलं तुं यानाः ग्याग्यां धाल — “प्रभु, छु याये माल, धयादिसँ?”

अले दूतं वयात धाल — “छं मेपिन्त याःगु ग्वाहालि व प्रार्थना खनाः परमेश्वर तसकं लय्तायादिल। ५ आः छं मनूतय्त योप्पाय् छ्वयाः सिमोन धाःम्ह पत्रुसयात सःतके छ्व। ६ व मनू सिमोन धाःम्ह छँगूया ज्या याइम्हय्सिगु समुद्र सिथय् च्वंगु छँय् च्वनाच्वंगु दु।”

७ स्वर्गदूत वने धुंकाः वं निम्ह च्यःतय्त व थःगु पल्टनयाम्ह छम्ह धर्मीम्ह सिपाइयात सःताः ८ जूगु खँ फुक्कं कनाः योप्पाय् छ्वल।

६कन्हय् खुन्हु न्हिनय् सःतःवंपिं शहरया लिक्क थ्यन। अबलय् हे पत्रुस कःसिइ प्रार्थना याः वन। १०तसकं नये पित्याःगुलिं वं नयेगु मतिइ तल। नयेगु ज्वरय् याना च्वंबलय् हे पत्रुसं दर्शन खन। ११स्वर्ग चालाः अनं छकू तःधंगु देलासा थेंज्याःगु प्यखें कुन्चाय् ज्वनाः पृथ्वीइ कुतुं वयाच्वंगु खन। १२उकी तःता मछियापिं पशु, पंक्षित व घिस्रय् जुया जुइपिं जन्तुत दु। १३अले “दँ पत्रुस, थुमित स्यानाः न” धकाः धयाहःगु सः ताल।

१४वं धाल — “अथे जुइ मखु, प्रभु। जिं ला गुबलें हे शुद्ध मजूगु व नये मज्यूगु मनयानि।”

१५हानं सः वल — “परमेश्वरं शुद्ध याना तःगुयात छं शुद्ध मजू धकाः धाये मते।” १६थथे स्वकः तक जुल। अले व फुक्क हानं स्वर्गय् तुं थत यंकल।

१७थथे पत्रुसं थःमहं खंगु दर्शनयागु अर्थ छु जुइ धकाः मतिइ तया च्वंबलय् लाक्क हे कर्नेलियसं छ्वया हःपिं मनूत सिमोनयागु छँ लुइकाः लुखाय् दनाः १८सःताः “सिमोन धाःमह पत्रुस थन च्वनाच्वंगु दु ला” धकाः न्यन।

१९थ्व दर्शनयागु अर्थ छु जुइ धकाः मतिइ तया च्वंबलय् पवित्र आत्मां

पत्रुसयात धयादिल — “कुने स्वमह मनूतय्सं छन्त माः वयाच्वंगु दु। २०याकनं क्वहां हुँ, अले इपिं नाप छुँ संका मयासे सुमुक हुँ। जिं हे इमित छंथाय् छ्वया हयागु खः।”

२१अले पत्रुसं कुहां वनाः इमित धाल — “छिमिसं माला च्वमह मनू जि हे खः। छिपिं थन छाया वयागु?”

२२इमिसं धाल — “कर्नेलियस धाःमह परमेश्वरयात मानय् याइमह व भिमह छमह कप्तान दु। वय्कःयात यहूदीतय्सं नं मानय् याः। पवित्रमह स्वर्गदूतं दर्शन बियाः छितः सःताः छिगु खँ न्यँ धकाः वय्कःयात धयादीगुलिं जिपिं वयागु खः।” २३अले वं इमित दुने यंकाः उखुन्हु अन हे बाय् तल।

पत्रुस कर्नेलियसयात नाप लाः वंगु

कन्हय् खुन्हु पत्रुस इपिं नाप वन। योप्पाय् च्वंपिं गुमहं गुमहं विश्वासीतय्त नं वं ब्वना यंकल। २४इपिं कंस खुन्हु कैसरियाय् थ्यन। कर्नेलियस, वया पासापिं व थःथितिपिं फुक्क मुंकाः पत्रुसपिनिगु लँ स्वयाच्वन। २५पत्रुस दुहां वने त्यंबलय् कर्नेलियसं लुखाय् वयाः वयागु तुति भागि यात। २६अयनं पत्रुसं वयात थनाः धाल — “दनादिसँ, जि नं ला छमह मनू हे खः नि।” २७थथे व कर्नेलियस नाप खँ

ल्हाल्हां दुने वन। दुने वं यक्व मनूत मुनाच्वंगु खन।

२८ अले वं इमित धाल — “छम्ह यहूदी जुयाः मेपिन्थाय् वनाः इपिं नाप संगत याये मज्यू धयागु खँ ला छिकपिन्सं सि हे स्यू। अयुं परमेश्वरं जितः सुं मनूयात शुद्ध मजू व थीमज्यूपिं धाये मते धकाः धयादिल। २९ अयूजगुलिं हे जि छिकपिन्सं सःतके हःबलय् महां मधासे वया। आः छिकपिन्सं जितः छाया सःता दियागु खः, धयादिसँ।”

३० अले कर्नेलियसं धाल — “थनिं प्यन्हु दत, न्हिनेसिया तीन बजे ति जि छेंय् प्रार्थना याना चवनाबलय् त्वइसे च्वंगु वसः पुनातःम्ह छम्ह स्वर्गदूतं जिगु न्ह्यःने दं वयाः ३१ थथे धाल — ‘कर्नेलियस, छं याःगु प्रार्थना व मेपिन्त ग्वाहालि यानाजगु परमेश्वरयात तसकं यल। ३२ अयूजगुलिं योप्पाय् छं मनूतय्त सिमोन धाःम्ह पत्रुसयात सःतके छ्व। व मनू सिमोन धाःम्ह छेंगूया ज्या याइम्हय्सिगु समुद्र सिथय् च्वंगु छेंय् चवनाच्वंगु दु।’ ३३ अले जिं उघिमय् हे छिथाय् मनूत छ्वया हया। छि भायादीगु तसकं हे बांलात। परमेश्वरया न्ह्यःने प्रभुं छितः धयादीगु खँ न्यनेत जिपिं थथे मुनाचवनागु दु।”

पत्रुसं नवाःगु

३४ अले पत्रुसं धाल — “धात्थे खः खनि, परमेश्वरं सुयातं रूवाः स्वयाः ज्या यानामदी।* ३५ वय्कःयात मानय् यानाः भिंगु भिंगु ज्या यानाजूपिं न्ह्याम्हय्सितं वय्कलं यय्कादी। ३६ परमेश्वरं येशू ख्रीष्टयापाखें इस्त्राएलीतय्त शान्ति बीगु भिंगु खँ न्यंकादिल। थ्व हे येशू ख्रीष्ट फुक्कसियां प्रभु खः। ३७ थ्व हे भिंगु खँ यूहन्नां बप्तिस्मायागु खँ न्यंका जगु लिपा गालीलनिसें यहूदिया तं न्यनावंगु दु धकाः छिकपिन्सं सि हे स्यू। ३८ अले हानं गथे परमेश्वरं थ्व हे नासरतयाम्ह येशूयात पवित्र आत्मां जाय्काः यक्व शक्ति बियादिल। अले येशू फुक्कसितं भिकाः शैतानं दुःखकष्ट बिया तःपिन्त लाय्कादिल। छायाधाःसा परमेश्वर वय्कः नाप दीगु खः धकाः छिकपिन्सं नं स्यू।

३९ “वय्कलं थथे यरूशलेम शहरय् व यहूदियाय् यानादीगु फुक्क ज्याखँया साक्षी जिपिं हे खः। इमिसं वय्कःयात क्रूसय् यरूखानाः स्यात। ४० अयुं परमेश्वरं वय्कःयात सी धुंकूसां स्वन्हु दुखुन्हु म्वाकादिल अले क्यनादिल। ४१ वय्कः फुक्क मनूतय्थाय् भाया

मदी। परमेश्वरं जिमित थुकियागु साक्षी बीत ल्यया तःगुलिं जिमिथाय् भाल। अले जिमिसं वय्कः नाप नयेत्वने याना। ४२व हे येशू जिमित थ्व भिंगु खँ न्यंका जुइत व परमेश्वरं वय्कःयात हे सीपिनि व म्वाःपिनि न्यायाधीश यानादीगु दु धकाः न्यंका जुइत उजं बियादिल। ४३न्हापायापिं अगमवक्तातय्सं नं येशूयात विश्वास याःपिं मनूतय्गु पाप वय्कःयागु नामं जक क्षमा जुइ फु धकाः धया वंगु दु।”

यहूदीमखुपिं नं पवित्र आत्मां जाःगु

४४थथे पत्रुसं नवाना च्वंबलय् हे न्यना च्वंपिं मनूतय्के पवित्र आत्मा भाल। ४५थथे यहूदीमखुपिन्त नं पवित्र आत्मां जाय्कादीगु खनाः पत्रुस नाप वःपिं यहूदी विश्वासीत अजूचाल, ४६छाय्धाःसा इपिं थी थी भासं नवानाः परमेश्वरयात तःधंका च्वंगु इमिसं ताल। अले पत्रुसं धाल — ४७“भीत थें थुमित नं पवित्र आत्मां जाय्कादी धुंकल। आः सुनां थुमित बप्तिस्मा बी मते धकाः पने फइ?” ४८थुलि धयाः वं इमित येशू ख्रीष्टयागु नामं बप्तिस्मा काये माः धकाः उजं बिल। अले इमिसं वयात छुं ई तक इपिं नापं च्वनादिसं धकाः बिन्ति यात।

पत्रुसं प्रेरिततय् न्ह्यःने नवाःगु

११ यहूदीमखुपिन्सं नं परमेश्वर-यागु वचन न्यनाः विश्वास यात धकाः यहूदियाय् च्वंपिं प्रेरितत व मेपिं विश्वासीतय्सं सीकल। २पत्रुस यरूशलेमय् लिहां वंबलय् इमिसं वयात थथे धकाः ब्वःबिल — ३“यहूदीमखुपिन्थाय् वनाः छं नयेत्वने याना वयागु ला?”

४अले वं छगू छगू दतले जूगु खँ फुक्कं इमित थुकथं कन — ५“योप्पाय् छन्हु प्रार्थना याना च्वनाबलय् जिं दर्शन खना। व दर्शनय् जिं छकू देलासा थेंज्याःगु प्यखें कुन्चाय् ज्वनाः स्वर्गं जिथाय् कुतुं वयाच्वंगु खना। ६जिं क्वथीक स्वयाबलय् उकी पशु, पंक्षि, घिसय् जुया जुइपिं जन्तुत खना। ७अले जिं थथे धया हःगु सः ताया — ‘दं पत्रुस, थुमित स्यानाः न।’

८“जिं लिसः बिया — ‘मखु प्रभु, थौं तक जिं शुद्ध मजूगु व थीमज्यूगु मनयानि।’

९“स्वर्गं हानं जितः थथे धया हल — ‘परमेश्वरं शुद्ध याःगुयात छं शुद्ध मजू धकाः धाये मते।’ १०थथे स्वकः तक जुइ धुंकाः व फुक्कं स्वर्गय् तुं थत यंकल।

११“अबलय् हे कैसरियां जितः सःतः-वःपिं स्वम्ह मनूत जि च्वनाच्वनागु

छैँय् थ्यंकः वल। १२पवित्र आत्मां जितः म्हां मधासे इपिं नाप सुमुक हूँ धकाः धयादिल। अले योप्पाय् च्वंपिं खुम्ह विश्वासीत नाप जि कर्नेलियस-याथाय् वना। १३छम्ह स्वर्गदूतं छैँय् वयाः वयात थथे धाःगु खँ वं जिमित कन — ‘योप्पाय् मनूत छ्वयाः सिमोन धाःम्ह पत्रुसयात सःतके छ्व। १४थ्व हे मनुखं छंगु व छिमि फुक्क जहानपिनिगु पाप क्षमा जुइगु खँ कनी।’

१५“जि इपिं लिसे नवाना च्वना-बलय् भीत थें इमित नं पवित्र आत्मां जाय्कादिल। १६थथे जुसेंलि प्रभुं धयादीगु खँ जितः लुमंसे वल — ‘यूहन्नां ला लखं बप्तिस्मा बियाचवन, अय्न् छिमित पवित्र आत्मां बप्तिस्मा बी।’* १७परमेश्वरं थथे येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानाः भीत पवित्र आत्मा बियादी थें इमित नं पवित्र आत्मा बियादिल धाःसा जि सु खः धकाः परमेश्वरं बीत्यंगु पनेत, जिं परमेश्वरयात पने फु ला?”

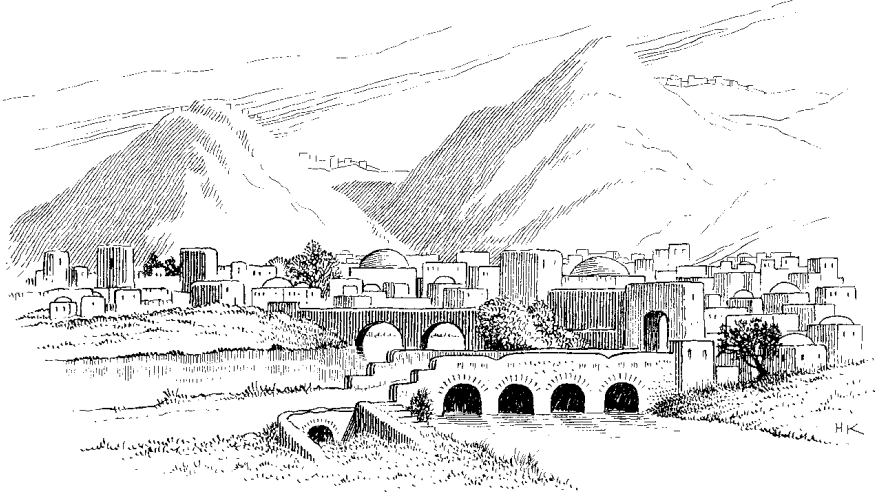
१८इमिसं फुक्क खँ न्यने धुंकाः पत्रुसयात ब्वःबीगु त्वःताः थथे धकाः परमेश्वरयात तःधंकल — “अय्सा परमेश्वरं यहूदीमखुपिन्त नं पश्चाताप याकाः म्वाकादिल खनि।”

एन्टिओखियाय् च्वंगु मण्डली

१६स्तिफनसयात स्याये धुंकाः सास्ति फये मफयाः विश्वासीतय्सं फोनिके, साइप्रस व एन्टिओखियाय् बिस्युं वनाः अन इमिसं यहूदीतय्त जक भिंगु खँ न्यंका जुल।* २०अय्न् साइप्रसय् व कुरेनीइ च्वंपिं विश्वासीत गुलिसिनं धाःसा एन्टिओखियाय् वयाः यहूदीमखुपिन्त नं प्रभु येशूयागु खँ न्यंकल। २१प्रभु इपिं लिसे दीगुलिं यक्व मनूतय्सं प्रभुयात विश्वास यात।

२२थथे अन नं विश्वासीत दत धयागु खँ यरूशलेमया मण्डलीयापिन्सं सियाः बारनाबासयात एन्टिओखियाय् छ्वया हल। २३थथे व अन वयाः परमेश्वरं अन च्वंपिं विश्वासीतय्त बियादीगु आशिष खनाः तसकं लय्ताल। अले वं इमित मग्यासे दुनुगलनिसें प्रभु नाप जुया च्वने माः धकाः स्यनेकने यात। २४थ्व बारनाबास धाःम्ह तसकं भिंम्ह तःधंगु विश्वास दुम्ह व पवित्र आत्मां जाःम्ह मनू खः। वं यानाः तःम्हय्सिनं हे प्रभुयात विश्वास यात।

२५अले व टार्ससय् शाऊलयात माः वन। २६लुइके धुंकाः वयात एन्टिओखियाय् ब्वना हल। इपिं

एन्टिओखिया

अन दच्छि तक चवना: मण्डलीइ च्वंपिं यक्वसित हे स्यनेकने यात। एन्टिओखियाय् हे दकलय् न्हापां विश्वासीतय्त ख्रीष्टियन धायेगु यात।

२७ छन्हु यरूशलेमं सुं अगमवक्तात एन्टिओखियाय् वल। २८ इपिं मध्ये अगाबस धा:महय्सिनं संसारय् न्यंक हे अनिकाल जुइतिनि धका: आत्मायागु शक्तिं अगमवाणी कन। थ्व अनिकाल कैसर क्लौडियसया पालय् जुल।* २९ अथेजूगुलिं अन च्वंपिं चेलातय्सं फक्व धिबा ल्हाना: यहूदियाय् च्वंपिं विश्वासीतय्त ग्वाहालि यायेगु क्व:छित। ३० मुंगु

भेटी शाऊल व बारनाबासयागु ल्हातं यरूशलेमया मण्डलीया थकालिपिन्त बीके छ्वल।

विश्वासीतय्त भन जक सास्ति या:गु

१२ १ अबलय् हेरोद जुजुं गुम्हं गुम्हं विश्वासीतय्त सास्ति बीगु यात। २ वं यूहन्नाया दाजु याकूब-यात तरवारं स्याकल। ३ थुकिं याना: यहूदीतय् नाय:त लय्ता:गुलिं भन पत्रुसयात नापं ज्वनेत न्ह्यचिल। वयात ज्वंगु सोडा मत:गु मरि नयेगु नख:बलय् ख:। ४ पत्रुसयात ज्वना: भयालखानाय् तल। नख:

धुंकाः जक मनूतय्गु न्ह्यःने यंकेगु
मतिइ तयाः प्यम्ह प्यम्ह यानाः
प्यथ्वः सिपाइँतय्त पाः तया तल।*
५पत्रुसयात भ्यालखानाय् कुना तः-
बलय् मण्डलीइ च्वंपिन्सं वयात
त्वःता ब्यु धकाः परमेश्वरयाके प्रार्थना
यानाच्वन।

पत्रुस भ्यालखानां पिहां वःगु

६हेरोदं मनूतय् न्ह्यःने यंकेगु
न्ह्यर्खुन्हु चान्हय् पत्रुस निम्ह सिपाइँ-
तय्गु दथुइ निपु सिखलं चिकाः
द्यनाच्वन। लुखाय् नं सिपाइँ पाः
च्वनाच्वंगु दु। ७अबलय् हे प्रभुयाम्ह
छम्ह स्वर्गदूत अन खने दय्कः वल।
अले अन भल्ल च्वन। स्वर्गदूतं
पत्रुसयात म्हय् गिलिगिलि यानाः
“याकनं दँ” धकाः थन। पत्रुसया
ल्हातय् चिनातःगु सिखः ब्यनाः कुतुं
वन। ८स्वर्गदूतं वयात धाल — “लं
फ्यु अले लाकां न्ह्या।” वं धाःथें
यात। स्वर्गदूतं वयात हानं धाल —
“गां न्ययाः जि ल्यू ल्यू वा।”

९पत्रुस वया ल्यू ल्यू वन। थ्व फुककं
जुयाच्वंगु धात्थें खः धकाः वं मस्यू।
वयात ला थ्व फुककं म्हगसय् म्हना
च्वंथें च्वन। १०थथे इपिं पाः च्वना
च्वंपिं निथ्वः सिपाइँतय्त पुलाः

शहरय् वनेगु नँयागु ध्वाखाय् थ्यन।
ध्वाखा नं अथें चाला वन, लँय् थ्यनेवं
स्वर्गदूतं वयात त्वःता वन।

११अले तिनि पत्रुसं वाः चायाः थथे
धाल — “आः तिनि जिं सिल का,
प्रभुं जितः थःम्ह स्वर्गदूत छ्वया हयाः
यहूदीतय्त आशां थ्यानाः हेरोदया
ल्हातं त्वःतकादीगु खनी।”

१२थथे मतिइ ततं पत्रुस मर्कूस
धाःम्ह यूहन्नाया मां मरियमयागु छँय्
थ्यन। अन यक्व मनूत प्रार्थना याना
च्वंगु दु। १३वं लुखाय् सः बिल। अले
रोदा धाःम्ह भ्वातिनं खापा खं वल।
१४पत्रुसयागु सः म्हसीकाः वं तसकं
लय्तायाः खापा हे मचाय्कुसे दुने
च्वंपिन्त निं “पत्रुस वल” धकाः धाः
वन।

१५इमिसं वयात धाल — “छ वीं
जुल जुइ का।” अय्न् रोदां पत्रुस हे
खः धकाः जिद्दि यानाच्वन। अले
इमिसं धाल — “अय्सा व पत्रुसया
स्वर्गदूत जुइ।”

१६पत्रुसं धाःसा खापाय् सः बिया
हे च्वन। खापा चाय्कूबलय् वयात
खनाः इपिं छक्क जुल। १७अले वं
इमित हाले मते धकाः ल्हाः भाय्
यानाः प्रभुं वयात गुकथं भ्यालखानां
पित व्वना हयादिल धयागु खँ फुकक

कन। वं इमित — “थ्व खँ याकूब व मेपिं विश्वासीतयूत नं धया ब्यु” धकाः धयाः अनं मेथाय् वन।

१८ सुथय् सिपाइँत “पत्रुसयात छु जुल” धकाः तसकं आछु आछु कना-च्वन। १९ हेरोदं पत्रुसयात मालां नं लुइके मफुगुलिं भ्यालखानाय् पाः च्वंपिन्त जाँचय् यानाः फुककसित स्याना छ्व धकाः उजं बिल। अनं लिपा हेरोद यहूदियां कैसरियाय् वनाः अन हे च्वन।

हेरोद सीगु

२० हेरोद टुरोस व सिडोनय् च्वंपिं मनूत लिसे तसकं तं चाया च्वंगुलिं इमिसं मिलय् जुयाः हेरोदयात लय्ताय्केत स्वयाच्वन। उकिं इमि सुं मनूत वयाः हेरोदया बलस्तस धाःमह मनूयात ल्हातय् कयाः मिलय् जुया च्वनेगु धकाः बिन्ति यात, छायाधाःसा हेरोदयागु हे देशं इमिसं नसा कयाच्वंगु खः। २१ क्वःछिना तःखुन्हु हेरोद लाय्कू वसः पुनाः सिंहासनय् च्वंवल। अले वं इमित न्वचु बिल। २२ अले मनूत थथे धकाः हाला हल — “थ्व ला द्यःयागु सः खः, मनूयागु मखु।” २३ जुजुं परमेश्वरयात तःमधंकुसे थः हे तःधं जूगुलिं उघ्रिमय् छमह प्रभुयाम्ह स्वर्गदूतं वयात मफय्का बिल। अले व की दायाः सित।

२४ अय्सां परमेश्वरयागु भिंगु खँ यक्व थासय् न्यना वन, अले विश्वासीत नं यक्व दयावन। २५ बारनाबास व शाऊल भेटी बीगु ज्या सिधय्काः मर्कूस धाःमह यूहन्नायात नं ब्वनाः यरूशलेमं एन्टिओखियाय् लिहां वन।

बारनाबास व शाऊलयात ल्ययाः

भिंगु खँ न्यके छ्वःगु

१३ १ एन्टिओखियाय् च्वंगु मण्डलीइ अगमवक्ता व गुरूत नं दु। थुपिं बारनाबास, हाकु धाःमह शिमियोन, कुरेनीं वःमह लुकियस, दरबारय् हेरोद जुजु नाप ब्वलंमह मनेन व शाऊल खः। २ थुपिं अपसं च्वनाः प्रभुया आराधना यानाच्वंबलय् पवित्र आत्मां थथे धयादिल — “बारनाबास व शाऊल-यात जिं सःतागु ज्याय् छ्व।” ३ अले इमिसं अपसं च्वनाः प्रार्थना यानाः छेनय् ल्हाः तयाः इमित ज्याय् छ्वया बिल।

बारनाबास व शाऊल साइप्रसय्

४ थथे इपिं पवित्र आत्मां छ्वःगु ज्याय् वन। इपिं सिलुकिया जुयाः साइप्रस टापुपाखे लःजहाजं वन। ५ सलामिसय् थ्यंकाः इमिसं अन यहूदीतय् धर्मशास्त्र स्यनिगु छैय् वनाः वचन न्यंकल। इमित ग्वाहालि बीत

मर्कूस धाःम्ह यूहन्नायात नं इपिं नाप
ब्वना यंकल।

६इपिं सलामिसं पाफोस धाःगु
शहरय् थ्यंकः वन। अन इमिसं छम्ह
फताहा अगमवक्ता बार-येशू धाःम्ह
यहूदी भाँक्री नाप लात। ७व छम्ह
बुद्धि दुम्ह सर्गियस पौलुस धाःम्ह
तःधंम्ह हाकिमयागु छँय् च्वनिम्ह
खः। व तःधंम्ह हाकिमं परमेश्वरयागु
भिंगु खँ न्यने मास्ति वय्काः
बारनाबास व शाऊलयात सःतल।
८एलुमास धाःम्ह बार-येशू धाःसा
तःधंम्ह हाकिमयात परमेश्वरयागु खँ
मन्यंकेगु कुतः यात।

९थथे याःगुलिं शाऊलं (वयात आः
पावल नं धाः)† पवित्र आत्मां जायाः
वयात मिखा हे लिमकासे स्वयाः
धाल — १०“छ शैतानया मचा,
फुक्क भिंगु ज्याया शत्रु, लुच्चा,
थग्य् जक यानाः नया जुइम्ह, छु छं
प्रभुयागु सत्य खँयात स्यंकेत स्वयेगु
ज्या त्वःते मखु ला? ११प्रभुं छन्त
सजाँय बियादी धुंकल। छुं ई तक छ
कां जुइ। अले छंगु मिखां निभाः जः
खनी मखु।” थुलि धायेवं एलुमासं
छुं हे मखना वन। अले ल्हाः ज्वना
यंकिम्ह सुं मनु दु ला धकाः पचि
पचि याः जुल।

१२थ्व खनाः तःधंम्ह हाकिमं अजू-
चायाः परमेश्वरयागु स्यना खँय् विश्वास
यात।

पावल पिसिदियायागु एन्टिओखियाय् वंगु

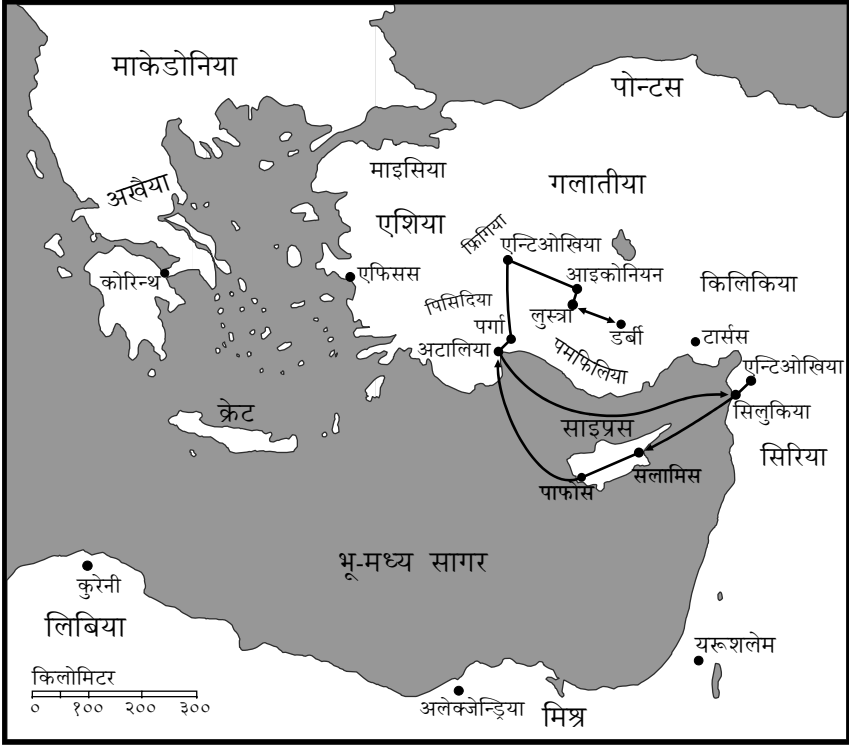
१३पावल व वया पासापिं पाफोसं
लः जहाजय् च्वनाः पामफिलियाय्
लाःगु पर्गा धाःगु शहरय् थ्यंकः वल।
यूहन्ना धाःसा इमित अन हे त्वःताः
यरूशलेमय् लिहां वन। १४इपिं
पर्गा तुं पिसिदिया जिल्लाय् लाःगु
एन्टिओखियाय् वन।

विश्रामबारं खुन्हु धर्मशास्त्र स्यनिगु
छँय् वनाः अन न्यना च्वंपिं लिसे
फयतूवन। १५व्यवस्थायागु सफू व
अगमवक्तातय्गु सफू ब्वने धुंकाः
थकालिपिन्सं इमित सःताः थथे
धाल — “किजापिं, थ्व मनूतय्त
छुं भिंगु खँ न्यंके मास्ति वःसा,
धयादिसँ।”

१६अले पावलं दनाः ल्हाः भाय्
यानाः थथे धाल — “इस्त्राएली दाजु-
किजापिं व परमेश्वरयात मानय् याइपिं,
जिगु खँ न्यनादिसँ।

१७“इस्त्राएलीतय् परमेश्वरं भी
तापाःबाज्यापिन्त ल्ययादिल, अले
मिश्र देशय् च्वना च्वंबलय् इमित

†१३:६ ग्रीक भाषां “पौलस” †१३:१४ यहूदीतय् विश्राम-न्हि खुन्हु

पावलया न्हापांगु यात्रा

प्रेरित १३:४-१४:२७

तःधंकादिल। अले थःगु शक्ति क्यनाः इमित अनं पित ब्वना हयादिल।* १८ पीदँ तक मरुभूमिइ च्वंबलय् इमिगु मभिंगु ज्याखँयात सह यानादिल।* १९ लिपा परमेश्वरं हे कनानय् च्वंपिं न्हय्यू जातियात नाश यानाः इमिगु देश थुमित लः ल्हानादिल।* २० थथे जुइत प्यसः व न्ययदँ (४५०) बित।

“अनं लिपा इमित राज्य याकेत परमेश्वरं न्यायाधीशत छ्वया हयादिल। थुमिसं शमूएल धाःम्ह अगम-वक्तायागु पालय् तक ज्या यात।* २१ अले इमिसं छम्ह जुजु फ्वन। अले परमेश्वरं पीदँ तक बेन्यामीन कुलयाम्ह कीशया काय् शाऊल धाःम्हय्सित जुजु दय्कादिल। २२ लिपा थ्व जुजुयात

१३:१७ प्रस १:७; १२:५१ १३:१८ गन्ती १४:३४; व्य १:३१

१३:१९ व्य ७:१; यहो १४:१ १३:२० न्याय २:१६; १ शमू ३:२०

लिकया: परमेश्वरं दाऊद धा:मह्यसित ल्ययादिल। थ्व हे दाऊदयात वय्कलं थथे धयादिल — ‘जिं जिगु मन नाप मिलय् जूम्ह यिसैया काय् दाऊदयात लुइके धुन। थ्वं हे जिं धयागु फुक्क याइ।’*

२३“थ्व हे मनूया कुलं परमेश्वरं इस्राएलयात मुक्ति बीम्ह येशूयात छ्वया हयादिल। थथे छ्वया हये धका: वय्कलं न्हापा हे बचं बियादीगु ख:। २४येशू भाये न्ह्य: बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नां वया: फुक्क इस्राएली-तय्त पापं लिच्यु अले बप्तिस्मा का धका: न्यंका: जुल।* २५यूहन्नां थ:गु ज्या सिधय्का: थथे धा:गु ख: — ‘छिमिसं जि सु धका: ताय्का च्वना? जि व हे मखु। जि लिपा छम्ह भायाचवंगु दु। जि ला वय्क:यागु लाकां पुतु फ्यनेत नं मल्व:।’ ”*

२६“दाजुकिजापिं, अब्राहामया सन्तान जूसां वा परमेश्वरयात मानय् याइपिं यहूदीमखुपिं जूसां थ्व मुक्तियागु खँ परमेश्वरं भी फुक्कसितं छ्वया हयादीगु ख:। २७यरूशलेमय् च्वपिन्सं व इमि शासकतय्सं वय्क:यात मह-

सीके मफुत। विश्रामबार पतिकं ब्वना वयाचवंगु अगमवक्तातय्गु सफुलिइ च्वयात:गु खँ न्यंसां नं इमिसं थुइके मफुत। अय्जूगुलिं इमिसं वय्क:यात स्याना: अगमवक्तातय्सं धा:गु खँ पूर्वकल। २८वय्क:याके स्याना छ्वये मा:गु छुं हे दोष लुइके मफुसां इमिसं पिलातसयाके ‘वयात स्याना छ्व’ धका: फ्वन।*

२९“थथे च्वया त:थें वय्क:यात जूवये मा:गु फुक्क जुइ धुंका: इमिसं वय्क:यात क्रूसं क्वकया: चिहानय् तया बिल।* ३०तर परमेश्वरं वय्क:यात सीम्हं म्वाकादिल। ३१अले त:न्हु तक थ:पिं नाप गालीलनिसें यरूशलेमय् थयंक व:पिन्थाय् खने दय्क: भाल। थुपिं आ: तक थ्व खँया साक्षी दनि।*

३२“आ: जिमिसं परमेश्वरं भी तापा:बाज्यापिन्त बी धका: धयादीगु थ्व हे भिंगु खँ छिमित कं वयाच्वना। ३३थ्व हे खँ वय्कलं सीम्ह येशूयात म्वाका: आ: भी इमि सन्तानयागु नितिं पूर्वकादिल। निगूगु भजनय् येशूया खँय् थथे च्वयात:गु दु —

१३:२२ १ शमू १३:१४; १६:१२; भज ८६:२० १३:२४ मर्क १:४; लूक ३:३

१३:२५ मत्ती ३:११; मर्क १:७; लूक ३:१६; यूह १:२०,२७

१३:२८ मत्ती २७:२२-२३; मर्क १५:१३-१४; लूक २३:२१-२३; यूह १६:१५

१३:२६ मत्ती २७:५७-६१; मर्क १५:४२-४७; लूक २३:५०-५६; यूह १६:३८-४२

१३:३१ प्रे १:३

‘छ जिमि काय् खः।

थनिनिसें जि छे बाः जुल।’*

३४ परमेश्वरं वय्कःयात गुबलें सी
म्वाय्क म्वाकादीगु ख्वं थथे
धयादिल —

‘जिं दाऊदयात बी धकाः

धयागु पवित्र आशिष छिमित
बी।’*

३५ मेगु भजनय् नं दाऊदं थथे धयातःगु
दु —

‘अले छिं थःमह पवित्रमह मनूयात
ध्वगिकेबी मखु।’*

३६ थ्व खँ दाऊदं थःगु बारे च्वयातःगु
मखु, छायाःसा परमेश्वरया इच्छा-
कथं सेवा यानाः सी धुंकाः वयात
वया तापाःबाज्यापिं नापं थुना बिल।
अले वयागु सीमह ध्वगिना वन।
३७ अय् नं गुमहय्सित थ्व खँ धाःगु
खः व ला ध्वगिना मवं, बरु परमेश्वरं
वय्कःयात सीमहं हानं म्वाकादिल।

३८ “अय्जुगुलिं दाजुकिजापिं, छिक-
पिन्सं थ्व खँ थुइकादिसँ। थ्व हे
मनूयागु नामं छिमिगु पाप क्षमा जुइ

धकाः जिमिसं धयाच्चवनागु खः।

३९ वय्कःयात विश्वास याःपिनिगु
न्ह्याथेंज्याःगु पाप नं क्षमा याना बी।
थ्व ज्या मोशां ब्यूगु व्यवस्थां याये
मफुत। ४० उकिं होश यानादिसँ।
अगमवक्तातय्सं च्वयातःगु थ्व खँ
छिकपिन्त लाः मवयेमा —

४१ ‘अय् मूर्खत,

हेबाय्चबाय् जक याना जुइपिं,
थुइके मफयाः

छिपिं अथें सिना वनी।

छिपिं दुबलय् हे

जिं छगू थज्याःगु ज्या याये।

जिं यानागु थ्व ज्या

छिमित सुनानं कन धाःसां

छिमिसं गुबलें नं पत्याः याइ

मखु।’ ”*

४२ पावल व बारनाबास धर्मशास्त्र
स्यनिगु छैनं पिहां वयाच्चवंबलय् मनू-
तय्सं वइगु विप्रामबार खुन्हु नं कं
भासँ धकाः बिनित्ति यात। ४३ सभा
क्वचाय् धुंकाः यक्व हे यहूदीत
व यहूदी जूपिं मनूत इपिं नाप वन।
पावल व बारनाबासं परमेश्वरं धयादी
थें याना च्वँ धकाः इमित बःबियाः
धाल।

४४ मेगु विश्रामबार खुन्हु परमेश्वरयागु वचन न्यनेत शहरय् च्वंपिं अप्वः थें मनूत वल। ४५ थथे यक्व मनूत न्यं वःगु खनाः यहूदीतय् नायःतय्गु नुगः मुल। अले इमिसं पावलं धाःगु खँ ख हे मखु धकाः हेस्यानाः वयात मभिकाः खँ ल्हात।

४६ अय्ं पावल व बारनाबासं मग्यासे थथे धाल— “परमेश्वरयागु भिंगु खँ छिकपिन्त निं न्हापा लाक्क न्यंके माःगु खः। छिकपिन्सं हे न्यने मयः धाल धाःसा, अले थःपिन्त अनन्त जीवन कायेत मल्वःपिं ताय्कल धाःसा आः जिपिं यहूदीमखुपिन्थाय् वनाः कं वने। ४७ छायाधाःसा थथे या धकाः प्रभुं हे जिमित धयादीगु दु —

‘जिं छिमित यहूदीमखुपिन्थाय्
जः हलेत,
अले संसारयात मुक्तियागु लँ
क्यनेत छ्वयाचवना।’ ”*

४८ थ्व न्यनाः यहूदीमखुपिं तसकं लय्लय् ताल। इमिसं परमेश्वरयागु वचनयात तःधंकल। अले अनन्त जीवन बीत ल्यया तःपिं मनूतय्सं विश्वास यात। ४९ थथे प्रभुयागु वचन उगु इलाकाय् फुकक थासय् न्यना वन।

५० अय्ं यहूदीतय्सं नां जाःपिं धर्मीपिं मिसातय्त व शहरय् च्वंपिं नायःतय्त ग्वाकाः पावल व बारनाबासयात ख्यानाः इमिगु इलाकां पितिना छ्वल। ५१ अले इपिं थःगु लाकामय् च्वंगु धू था था यानाः आइकोनियनय् वन।* ५२ एन्टिओखियाय् च्वंपिं चेलात पवित्र आत्मां जायाः लय्तायाचवन।

आइकोनियनय्

१४ १ आइकोनियनय् थ्यंकाः नं इपिं निम्हं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् वन। अन इमिसं तसकं बांलाक नवाःगुलिं यक्व हे यहूदीतय्सं व यहूदीमखुपिन्सं नं विश्वास यात। २ विश्वास मयाःपिं यहूदीतय्सं यहूदीमखुपिन्त ग्वाकाः विश्वासीतय्त मय्यक्ल। ३ अय्ं इपिं मग्यासे प्रभुयागु वचन स्यंस्यं तःन्हु तक अन च्वनाचवन। इमिसं नवाःगु प्रभुयागु वचन खः धकाः दसि बीत इमिसं यक्व अजूचायापुगु चिं व ज्या यानाक्यन। ४ अन शहरय् च्वंपिं मनूत निगू पुचः जुयाः बाया वन। छपुचः मनूतय्सं यहूदीतय्गु पँ लित, अले मेपिन्सं प्रेरिततय्गु पँ लित।

५ हाकिमत नाप मिलय् जुयाः यहूदीत व यहूदीमखुपिन्सं इमित ल्वहँत

कय्काः स्यायेत ६स्वयाच्वंगु दु
धकाः सीकाः इपिं लुकोनियाय् च्वंगु
लुस्त्रा व डर्बी धाःगु शहर व इमिगु
जःखः च्वंगु जिल्ला जुयाः बिस्युं वन।
७अन नं इमिसं भिंगु खँ न्यंका जुल।

लुस्त्रा व डर्बी शहरय्

८अबलय् लुस्त्राय् छम्ह लंग्राम्ह मनू
दु। बूसानिसें लंग्रा जूगुलिं गुबलें न्यासि
वने मलंनि। ९पावलं न्यंकाच्वंगु खँ
वं नं न्यन। पावलं वयात मिखा हे
लिमकासे स्वयाच्वन। वयाके थःगु
ल्वय् लाय्का बी धयागु विश्वास दु
धकाः सीकाः पावलं वयात १०तःसलं
थथे धाल — “दनादिसँ।” थुलि
धायेवं हे व जुरुक्क दनाः न्यासि
जुल।

११पावलं थथे लाय्कूगु खनाः
यक्व मनूतय्सं ततःसलं हालाः
लुकोनियायागु भासं थथे धाल —
“द्यः हे मनू जुयाः भीथाय् वयाच्वंगु
खः।” १२पावल न्ह्यलुवाः नवाःमह
जूगुलिं इमिसं वयात हर्मस द्यः अले
बारनाबासयात जिउस द्यः धकाः नां
तल। १३शहरया पिनेसं जिउसयागु
देगः दु। देगया द्यःपाःलाः स्वांमाः
व द्वहं ज्वनाः शहरयागु ध्वाखाय्
वल। वं व अन मुना च्वपिं मनूतय्सं

बारनाबास व पावलयात पुजा यायेत
स्वल।

१४थ्व खँ इमिसं सियाः थःथःगु
लं खुनाः मनूतय्गु हुलय् दुहां वनाः
तःसलं हालाः थथे धाल — १५“दाजु-
किजापिं, छिकपिन्सं थ्व छु याना
दियागु? जिपिं नं ला छिकपिं थें हे थ्व
संसारयापिं मनूत खः नि। जिमिसं ला
छिकपिन्त भिंगु खँ कनाः थथे म्वाः
मदुगु ज्यां त्वःतकाः स्वर्ग, पृथ्वी,
समुद्र व अन च्वंगु दक्व फुककं
सृष्टि यानादीमह म्वाःमह परमेश्वरपाखे
लिफः स्वकेत जक स्वयाच्वनागु
खः।” १६न्ह्यापा न्हापायापिं मनूतय्त
परमेश्वरं इमि यःथें याके बियादिल।
१७अथेसां वय्कलं भिंगु भिंगु ज्या
यानाः थः सु खः धकाः क्यना मदीगु
मखु। वय्कलं छिकपिन्त स्वर्ग
इलय् ब्यलय् वा वय्काः फलफुल व
अन्न सय्कादिल। अले छिकपिन्त
नयेगुत्वनेगु बियाः लय् ताय्का तःमह
नं थ्व हे परमेश्वर खः।” १८प्रेरिततय्सं
बल्लं थथे धयाःतिनि थःपिन्त पुजा
यायेत्यंपिन्त पने फत।

१९छन्हु यहूदीत एन्टिओखिया व
आइकोनियनं निसें अन वयाः अन
च्वपिं मनूतय्त ल्हातय् कयाः पावल-
यात ल्वहंतं कय्कल। अले सित जुइ

धकाः शहरं पिने सालाः वांछ्वय् यंकल। २० अन च्वंपि विश्वासीत वयात वांछ्वयया तःथाय् स्वः वन। अले पावल दनाः शहरय् वन। कन्हय् खुन्हु हे पावल बारनाबास नाप डर्बिइ वन।

एन्टिओखियाय् लिहां वःगु

२१ अन नं इमिसं भिंगु खँ न्यंकूगुलिं विश्वासीत यक्व दत। लिपा इपिं लुस्त्रा, आइकोनियन जुयाः एन्टिओखियाय् लिहां वल। २२ इमिसं विश्वासीतय्त विश्वासय् बल्लाना च्वनेत साहस बिल। अले थथे धकाः नं स्यन — “परमेश्वरया राज्यय् दुहां वनेत भीसं थज्याःगु दुःखकष्ट सह याये माः।” २३ इमिसं मण्डली पतिकं थकालि ल्ययाः अपसं च्वनाः प्रार्थना यानाः इमित विश्वास याःमह प्रभुयागु ल्हातय् लः ल्हाना थकल। २४ अन लिपा इपिं पिसिदिया पुलाः पामफिलियाय् थ्यंकः वल। २५ पर्गाय् नं भिंगु खँ न्यंकाः इपिं अटालिया क्वहां वन।

२६ अटालियां इपिं लः जहाजय् च्वनाः सिरियाया एन्टिओखियाय् लिहां वन। अन हे इमिसं पूर्वका वःगु ज्याया नितिं इमित परमेश्वरया दया मायाय् लःल्हाःगु खः।

२७ एन्टिओखियाय् थ्यंकाः इमिसं मण्डलीइ च्वंपि विश्वासीत मुंकाः परमेश्वरं इपिं नाप च्वनादियाः गुलि ज्या यानादिल, अले यहूदीमखुपिन्त नं विश्वास यायेगु लँ क्यनादिल धकाः फुक्क खँ कन। २८ इपिं अन तःन्हु चेलात नापं च्वन।

यरूशलेमय् सभा याःगु

१५ १ अबलय् यहूदियां सुं विश्वासी-तय्सं एन्टिओखियाय् वयाः मण्डलीइ च्वंपिन्त थथे धकाः स्यन — “मोशां ब्यूगु व्यवस्थाय् च्वया तःथें म्हय् चिं मतय्कूसा छिमिगु उद्धार जुइ फइ मखु।”* २ इमिसं थथे धकाः स्यंगूलिं पावल व बारनाबासं थ्व खँय् इपिं लिसे तसकं जवाःसवाः यात। लिपा पावल, बारनाबास व अनं सुं विश्वासीतय्त यरूशलेमय् छ्वयेगु, अले प्रेरितत व थकालिपिं लिसे थुकियात कयाः खँ ल्हायेगु क्वःछित। ३ एन्टिओखियाय् च्वंगु मण्डलीयापिन्सं इमित अनं बिदा बिल। अले इपिं फोनिके व सामरिया जुयाः वन। अन च्वंपि विश्वासीतय्त इमिसं यहूदीमखुपिं मनूतय्सं नं विश्वास याःगु खँ कन। थ्व खँ न्यनाः इपिं तसकं लय्ताल।

४यरूशलेमय् थ्यंबलय् अन च्वंगु मण्डलीयापिन्सं, प्रेरिततय्सं व थकालिपिन्सं इमित लसकुस यात। अले इमित परमेश्वरं यानादीगु फुक्क खँ कन। ५अय्नं सुं फरिसी विश्वासी-तय्सं दनाः थथे धाल — “यहूदी-मखुपिन्सं म्हय् चिं तय्के माः, अले मोशायगु व्यवस्था नं मानय् याये माः।”

६थ्व खँय् सल्लाह यायेत प्रेरितत व थकालिपिं छथाय् मुन। ७ताःहाकय्क खँल्हाबल्हा जुइ धुंकाः पत्रुसं दनाः धाल — “दाजुकिजापिं, यक्व दँ न्हापा यहूदीमखुपिन्त नं भिंगु खँ न्यंकाः विश्वास याकेत परमेश्वरं छिक-पिनिगु दथुं जितः ल्ययादिल। थ्व ला छिकपिन्सं सि हे स्यू।* ८मनूतय्गु नुगलय् च्वंगु खँ स्यूम्ह परमेश्वरं भीत थें इमित नं पवित्र आत्मा बियाः इपिं नं विश्वासी जुइ ज्यू धकाः क्यनादिल।* ९थुकथं वय्कलं भीपिं व इपिं छुं नं मपाः धकाः क्यनादिल। विश्वासं यानाः भीगु थें इमिगु नुगः नं यचुक सिलादिल। १०अय्सा भीसं व भी तापाःबाज्यापिन्सं कुबी मफुगु कुयात चेलातय्त कुबीकाः छाय् परमेश्वरयागु मन स्वयेगु? ११गथे भीसं प्रभु येशूयात विश्वास यानाः भीपिं वय्कःयागु दया

मायां बचय् जुल, अथे हे इपिं नं बचय् जूगु दु।”

१२अले फुक्कं सुम्क च्वन। परमेश्वरं यहूदीमखुपिन्थाय् अजूचायापुगु चिं व ज्या यानादिल धकाः पावल व बारनाबासं कंगु खँ नं इमिसं ध्यान बियाः न्यनाच्वन।

१३इमिसं नवाये धुंकाः याकूबं धाल — “दाजुकिजापिं, जिगु खँ न्यनादिसँ। १४परमेश्वर हे यहूदी-मखुपिन्थाय् भायाः इमित थः मनूत यानादिल धकाः सिमोनं धाये हे धुंकल। १५थ्व खँ ला अगम-वक्तातय्गु खँ नाप नं मिलय् जू। न्यनादिसँ, थथे च्वयातःगु दु —

१६अनंलि जि लिहां वने,

अले दाऊदयागु दुना वंगु छें
हानं दय्का बी।
स्यंगु भिका बी।

१७अले मेपिं फुक्क मनूत,

अज्जला जिं थः मनूत यायेत
सःतापिं
यहूदीमखुपिं मनूतय्सं तक नं
परमेश्वरयात माली।

१८परमप्रभुं धयादीगु थ्व खँ,

न्हापानिसें हे धयावया च्वंगु
खः।’”*

१६“अय्जूगुलिं परमेश्वरपाखे स्वया वःपिं यहूदीमखुपिन्त भीसं दुःख बी मज्यू धयागु जिगु धापू दु। २०अथे खःसां इमित मूर्ति पुजायागु प्रसाद नये मते, व्यभिचार याये मते, हि मम्हुकुसे स्याःगु ला नये मते, छुकियागुं हि त्वने मते धकाः च्वःसा बांलाइ।* २१न्हापांनिसें शहर पतिकं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् विश्रामबार पतिकं मोशयागु व्यवस्था ब्वनाः न्यंका वयाच्वंगु दु।”

च्वःगु पौ

२२अले प्रेरितत, थकालिपिं व मण्डलीयापिं फुक्कसिनं जानाः यहूदा धाःमह बारसाबास व सिलासयात ल्ययाः इमित पावल व बारनाबास नाप एन्टिओखियाय् छ्वयेगु क्वःछित। २३जिमित थथे पौ च्वया बिया छ्वल —

“थन च्वपिं प्रेरितत व थकालिपिनि-पाखें एन्टिओखिया, सिरिया व किलिकियाय् च्वपिं यहूदीमखुपिं दाजुकिजापिन्त ज्वजलपा दु।

२४“जिमिगु पुचलं पिहां वःपिं सुं मनूतय्सं छिकपिन्त म्वाः मदुगु खँ ल्हानाः दुःख बियाः

मन स्यंकेत स्वल धकाः जिमिसं न्यना। इमित जिमिसं छ्वया हयागु मखु। २५अय्जूगुलिं थन च्वंगु मण्डलीयापिं फुक्कं मुनाः निम्ह मनूयात ल्ययाः भी यःपिं पावल व बारनाबास नाप छ्वया हयेगु भिं ताल। २६पावल व बारनाबासं भी प्रभु येशूयागु नितिं ज्यान तकं पात। २७जिमिसं यहूदा व सिलासयात छिकपिन्थाय् छ्वया हया च्वना, इमिसं नं थव हे खँ छिकपिन्त कनी।

२८“मयासें मगाःगु ला याये हे माल, थव बाहेक छिकपिन्त मेगु म्वाः मदुगु कु कुमबीकेगु हे जिमित व पवित्र आत्मायात भिं ताल। २९अय्नं छिकपिन्सं मूर्ति पुजायागु प्रसाद नये मते, छुकियागुं हि त्वने मते, हि मम्हुकुसे स्याःगु ला नये मते, अले व्यभिचार याये मते। थुलि जक छिकपिन्सं होश यानाः मयात धाःसा गाः। छिकपिनिगु भिं जुइमा।”

३०थथे मण्डलीं छ्वःपिं मनूत एन्टिओखियाय् वन। अले अन च्वपिं विश्वासीतय्त मुंकाः इमिसं व पौ लः ल्हाना बिल। ३१साहस बियाः च्वयातःगु व पौ ब्वनाः इपिं फुक्कं लय् ताल।

३२ हानं यहूदा व सिलास थः हे अगमवक्तात जूगुलिं इमिसं अन च्वंपिं विश्वासीतय्त यक्व खँ धयाः साहस बियाः बल्लाकल। ३३ तःन्हु तक च्वने धुंकाः अन च्वंपिं विश्वासीतय्सं इमित याउँक बिदा बियाः यरूशलेमया मण्डली छ्वल। ३४ सिलासं धाःसा अन हे च्वनेगु क्वःछित। ३५ पावल व बारनाबास मेपिं नापं प्रभुयागु खँ न्यंकाजुयाः एन्टिओखियाय् हे च्वन।

पावल व बारनाबास बाःगु

३६ छुं दिन लिपा पावलं बारनाबास-यात धाल — “फीसं प्रभुयागु खँ न्यंका वयागु शहर पतिकं हानं वनाः अन च्वंपिं विश्वासीत छु छु यानाच्वन स्वः वने नु।” ३७ बारनाबासं मर्कूस धाःम्ह यूहन्नायात थःपिं नाप ब्वना यंकेत स्वत। ३८ न्हापा प्रभुयागु खँ न्यंका जूबलय् व इमित पामफिलियाय् त्वःताः लिहां वंगुलिं पावलं वयात ब्वना मयंकेगु खँ ल्हात।* ३९ थुकिं यानाः इमि दथुइ कचकच जुल। अले इपिं निम्हं बाया वन। बारनाबास मर्कूसयात ब्वनाः साइप्रसपाखे वन। ४० पावलं थः नाप वनेत सिलासयात ल्यल। अन च्वंपिं दाजुकिजापिनिगु आशिष कयाः इपिं बिदा जुयाः वन।

४१ इमिसं सिरिया व किलिकिया जुयावंबलय् मण्डलीइ पतिकं वनाः विश्वासीतय्त विश्वासय् बल्लाका थकल।

तिमोथी, पावल व सिलास नाप वंगु

१६ १ पावलपिं हानं डर्बी जुयाः लुस्त्राय् वन। अन तिमोथी धाःम्ह छम्ह चेला दु। वया मां विश्वासी यहूदी जूसां वया बौ ग्रीक खः। २ थ्व हे तिमोथीयात लुस्त्राय् व आइकोनियनय् च्वंपिं दाजुकिजापिन्सं तसकं भिं धकाः धाइगु खः। ३ पावलं वयात थः नाप ब्वना यंके मास्ति वय्कल। अन च्वंपिं फुक्क यहूदीतय्सं तिमोथीया बौ ग्रीक खः धकाः स्यू, अले हानं तिमोथीयात आः तक म्हय् चिं मतय्कुनि धकाः नं स्यू। अय्जूगुलिं यहूदीतय् नायःतय्सं यानाः पावलं तिमोथीयात म्हय् चिं तय्कल। ४ अले इपिं शहर शहरय् वनाः अन च्वंपिं विश्वासीतय्त यरूशलेमय् प्रेरितत व थकालिपिन्सं क्वःछिगु पालन या धकाः स्यनेकने याना जुल। ५ थुकिं यानाः मण्डलीइ च्वंपिनिगु विश्वास यक्व हे बल्लाना वल। अले हानं न्हियान्हिथं विश्वासीत यक्व दयावल।

त्रोआसय् पावलं दर्शन खंगु

६इमित पवित्र आत्मां एशियाय् प्रभुयागु खँ न्यंक वने मते धकाः पनादीगुलिं इपिं फ्रिगिया व गलातिया देश जुया वन। ७माइसिया देशय् थ्यंकाः इमिसं बिथिनिया देशय् वनेत स्वल। येशूयागु आत्मां इमित उखे नं छ्वया मदी। ८थथेजूगुलिं इपिं माइसिया पुलाः त्रोआस पाखे स्वयाः क्वहां वन।

९अबलय् पावलं छन्हु चान्हय् थज्याःगु दर्शन खन। माकेडोनियाय् चवंम्ह छम्ह मनुखं दनाः वयात बिनित् यानाः थथे धयाचवन — “माकेडोनियाय् भायाः जिमित ग्वाहालि यानादिसँ।” १०पावलं थथे दर्शन खंगुलिं जिमिसं याकनं हे उखे वनेगु क्वःछिना। परमेश्वरं हे जिमित प्रभुयागु भिगु खँ इमित न्यंकेत सःतादीगु खः धकाः जिमिसं सिल।

लिडियां विश्वास याःगु

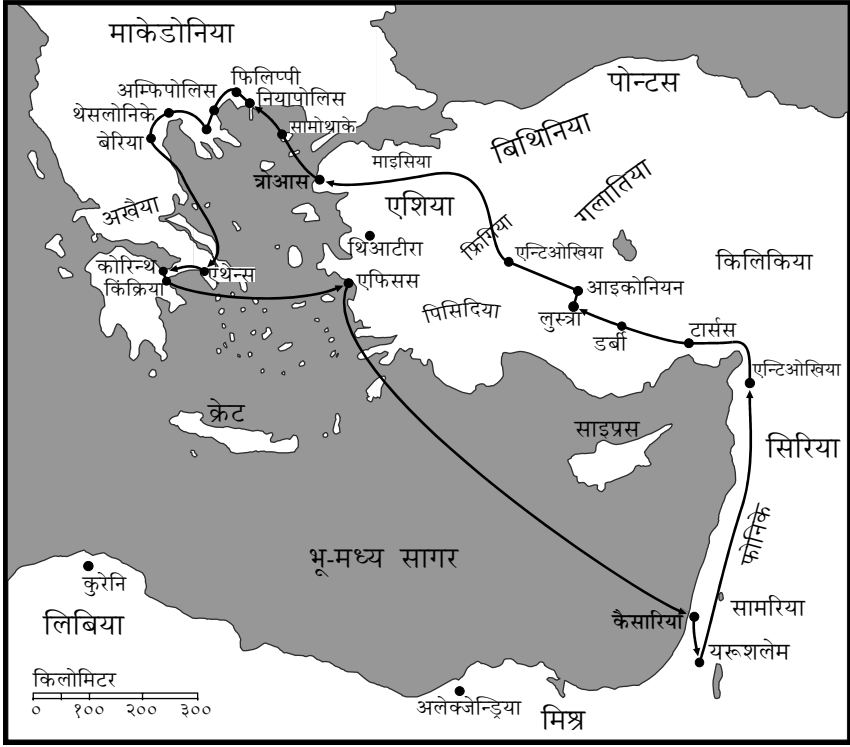
११जिपिं लःजहाजय् चवनाः त्रोआसं तप्यंक हे सामोथाकेपाखे वना। अनं कन्हय् खुन्हु हे नियापोलिसय् वना। १२अनं जिपिं न्यासि वनाः फिलिप्पिड थ्यंकः वया। थ्व फिलिप्पी शहर माकेडोनिया जिल्लाया मुख्यगु शहर खः। थ्व शहरयात रोमीतय्सं थःगु

ल्हातय् कयातःगु खः। थन जिपिं छुं न्हि तक हे चवना।

१३छन्हु विश्रामबार खुन्हु जिपिं शहरयागु ध्वाखां पिने खुसि सिथय् पाखे प्रार्थना यायेगु थाय् दइ धकाः मतिइ तयाः वना। अले अन मुंवःपिं मिसात नाप नं खँ ल्हाना। १४थिआटीराय् चवंम्ह रंग छिनातःगु थिकेगु कापः मिया जुइम्ह लिडिया नां दुम्ह मिसां नं जिमिगु खँ बांलाक न्यन। थ्व मिसां परमेश्वरयात मानय् याः। पावलं धाःगु खँ थुइमा धकाः प्रभुं वयागु नुगः चाय्कादिल। १५व व वया छँय् च्वंपिन्सं बप्तिस्मा काये धुंकाः वं जिमित थथे धकाः बिनित् यात — “जिं प्रभुयात दुनुगलंनिसें विश्वास याः धकाः छिकपिन्सं ताय्कादियागु खःसा जिगु छँय् च्वं भासँ।” वं थथे कर याःगुलिं जिपिं वयागु छँय् वना।

पावलपिन्त भयालखानाय् कुंगु

१६छन्हु प्रार्थना यायेगु थासय् वना चवनाबलय् मभिंम्ह आत्मायागु शक्तिं ल्हाः स्वइम्ह छम्ह दासीयात जिमिसं नाप लात। वं व ज्या यानाः वया मालिकयात यक्व धिबा कमय् याना बी धुंकल। १७पावल व जिमिगु ल्यू ल्यू वयाः वं थथे धाल — “थुपिं दकलय् तःधंम्ह परमेश्वरया मनूत

पावलया निक्वः खुसिया यात्रा

प्रेरित १५:३६-१८:२२

खः। थुमिसं मुक्तियागु लं क्यना बी।”

१८ तः न्हु तक हे व थथे हाला जूगुलिं पावलं हीमी चायाः वयाथाय् स्वयाः मभिंम्ह आत्मायात थथे धाल — “येशू ख्रीष्टया नामं जिं छन्त हक्के, वयात त्वःता ब्यु।” थथे धायेवं हे व मभिंम्ह आत्मां वयात त्वःता वन।

१९ व दासीया मालिकतय्सं थथे थःपिनिगु धिबा कमय् यायेगु लं मदय्का ब्यूगुलिं पावल व सिलासयात

ज्वनाः लुत्तु लुयाः हाकिमतय्थाय् यंकल। २० अन हये धुंकाः इमिसं धाल — “थुपिं यहूदीत खः। थुमिसं भीगु शहरय् खलबल यानाच्वन। २१ थुमिसं भी रोमीतय्सं मानय् याये मज्यूगु थितिकुति स्यनाच्वन।”

२२ अले मनूतय्गु हुलं नं इमित हय्क्का वल। हाकिमतय्सं पावल व सिलासयात लं त्वःकाः दायेत आज्ञा बिल। २३ थथे दाये फक्व दाये धुंकाः इमित भ्यालखानाय् कुना बिल। अले

भयालखानाया हाकिमयात बांलाक पा: तया तयेत उजं बिया थकल। २४ थथे उजं दयेवं भयालखानाया हाकिमं इमिगु तुतिइ न्यव: न्ह्याका: कुना बिल।

२५ चान्हय् पावल व सिलासं प्रार्थना यायां परमेश्वरयागु म्ये हालाचवंगु अन च्वंपिं कैदीतय्सं न्यनाचवन। २६ अबलय् हे लाकक तसकं भवखाय् ब्वल। भयालखानायागु जग हे लिलिलिलि सन। फुक्क खापा चाला वन, अले कैदीतय्त न्ह्याकात:गु न्यव: ब्यना वन। २७ भयालखानाया हाकिमया भसंक न्ह्यलं चाल। वं खापा दक्व चालाचवंगु खन। अले “फुक्क कैदीत बिस्सुं वन जुइ” धका: मतिइ तया: तरवार लिकया: ग: क्रिया: सीत स्वल। २८ थ्व खना: पावल तसकं चिल्लाय् दना: हाल — “अथे यानादी मते, जिपिं फुक्कं थन हे दु।”

२९ थ्व न्यना: व हाकिम मत ज्वना: भयालखानाय् दुने ब्वाँय् वन। अले थरथर खाखां पावल व सिलासया तुतिइ भवसू वन। ३० पावल व सिलासयात पिने ब्वना यंका: वं थथे धका: न्यन — “छु या:सा जिगु उद्धार जुइ?”

३१ इमिसं धाल — “प्रभु येशूयात विश्वास यानादिसँ, अले छि व छिगु

छैय् च्वंपिं फुक्कं बचय् जुइ।” ३२ अले इमिसं हाकिमयात व वया छैय् च्वंपिन्त परमेश्वरयागु वचन न्यंकल। ३३ चान्हय् हे वं पिने यंका: इमिगु घा: सिला बिल। वं व वया छैय् च्वंपिन्सं उबलय् हे बप्तिस्मा काल। ३४ अनंलि वं इमित छैय् यना: नकेत्वंकेंगु यात। थथे परमेश्वरयात विश्वास या:गुलिं व व वया छैय् च्वंपिं फुक्कं तसकं लय्ताल।

३५ कन्हय् खुन्हु हाकिमतय्सं सिपाइंतय्त थथे धाय्के छ्वया हल — “व मनूतय्त त्व:ता छ्व।” ३६ अले भयालखानाया हाकिमं पावलयात थ्व खँ कन — “हाकिमतय्सं छिकपिन्त त्व:ता छ्व धका: धाय्के हल। आ: छिकपिं याउँक भासँ।”

३७ थ्व न्यना: पावलं धाल — “इमिसं जिमित छुं दोष मक्यंकं फुक्कसिया न्ह्य:ने न्यनेनिने हे मयासे दाल। जिपिं रोमीत ख:। अज्ज ला इमिसं जिमित भयालखानाय् कुन। आ: धा:सा सुतुक्क त्व:ता छ्वयेत्यन ला? जिपिं वने मखु। इमिसं हे वया: जिमित त्व:ते मा:।”

३८ सिपाइंतय्सं वना: हाकिमतय्त थ्व खँ न्यंकल। इपिं रोमीत ख: धयागु न्यना: हाकिमत ग्यात। ३९ इमिसं वया: पावल व सिलासयाके

फिलिप्पी

माफी फवन। अले इमित भयालखानां पित हयाः शहर त्वःता भासँ धकाः धाल। ४० भयालखानां पिहां वयाः इपिं लिडियायागु छँय् वन। दाजुकिजापिन्त नाप लानाः साहस बियाः इपिं अनं वन।

थेसलोनिकेय् थ्यंगु

१७ १ अनं इपिं अम्फिपोलिस व अपोल्लोनिया जुयाः थेसलोनिके शहरय् वन। अन धर्मशास्त्र स्यनिगु छँ छखा दु। २ पावलं न्हापालिपा थें अन वनाः स्ववाः तक विश्रामबार पतिकं धर्मशास्त्रयागु खँ कयाः इपिं नाप न्ह्यसः लिसः यात। ३ मुक्ति बीम्ह ख्रीष्टं दुःख फये हे माः, सी हे माः, अले हानं म्वाना वये माः धकाः पावलं इमित ध्वाथुइक कनाः

धाल — “जिं धया च्वनाम्ह येशू हे ख्रीष्ट खः।” ४ इपिं मध्ये गुम्हं गुम्हं यहूदीतय्सं पावल व सिलासयागु खँय् विश्वास यानाः इपिं नाप वल। अथे हे परमेश्वरयात मानय् याइपिं ग्रीक तःम्हय्सिनं व नांजाःपिं तःम्ह हे मिसातय्सं नं इमिगु खँय् विश्वास यात।

५ अथे जूगुलिं यहूदीतय् नायःतय्सं नुगः मुइकाः हुल्याःतय्त मुंका हयाः हाःहू याना जुल। इमिसं यासोनयागु छँय् वनाः पावल व सिलासयात पिने हयाः मनूतय्गु न्ह्यःने हयेत स्वल। ६ इमित लुइके मफुगुलिं यासोन व छुं दाजुकिजापिन्त हे शहरयापिं हाकिमतय्थाय् साला यंकाः थथे धाल — “संसारयात फाता पुइकेत स्वइपिं मनूत थुखे नं वये धुंकल।

७यासोनं इमित थःगु छँय् तयातःगु दु। कैसरं धाःगु खँ मन्यंसे इमिसं येशू धाःम्ह मेम्ह हे जुजु दु धकाः धया जुल।”

८थ्व खं अन मुंवःपिं मनूतय्त व शहरयापिं हाकिमतय्त आछु आछु कंकल। ९इमिसं यासोन व मेपिन्त दि तय्काः त्वःता छ्वल।

बेरियाय् बिसिके छ्वःगु

१०अय्जूगुलिं दाजुकिजापिन्सं चान्हय् जुइवं पावल व सिलासयात बेरियाय् छ्वया बिल। बेरियाय् थंकाः इपिं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् वन। ११अन च्वंपिं मनूत थेसलोनिकेय् च्वंपिं मनूत स्वयाः गुलिखय् भिं। इमिसं परमेश्वरयागु वचन यइपुक न्यन। पावलं धाःगु खँ पाय्छि जू ला

कि मजू धकाः इमिसं न्हिथं धर्मशास्त्र पुइकाः स्वयेगु यात। १२अय्जूगुलिं इपिं यक्वसिनं हे विश्वास यात। अथे हे तःधंपिं ग्रीक मिसा व मिजंतय्सं नं विश्वास यात।

१३थेसलोनिकेय् च्वंपिं यहूदीतय् नायःतय्सं पावलं बेरियाय् वनाः परमेश्वरयागु वचन न्यंकाच्वंगु दु धकाः सीकाः अन नं मनूतय्त ग्वाकाः जुल। १४अय्जूगुलिं विश्वासी-तय्सं उघ्निमय् पावलयात समुद्र सिथय् छ्वया बिल। सिलास व तिमोथी जक अन हे च्वनाच्वन। १५पावलयात तःवंपिं मनूतय्सं वयात एथेन्स थंका हे तया वल। वं इमित हे सिलास व तिमोथीयात फतिंफतले याकनं छ्वया हजि धकाः धया छ्वल।

थेसलोनिके

पावल एथेन्सय्

१६ एथेन्सय् सिलास व तिमोथीयात
पिया च्वंबलय् पावलं अन मूर्तिया
मूर्ति जक खना: तसकं नुग: मछिंकल।

१७ अय्जूगुलिं धर्मशास्त्र स्यनिगु छैय्
वना: यहूदीत नाप व परमेश्वरयात
मानय् याइपिं मनूत नाप खँ लहा:
जुल। अले बजारय् नाप लाक्व मनूत
नाप नं न्हिं न्हिं खँलहाबल्हा याना
जुल।

१८ छन्हु पावलं इपिक्युरी व
स्तोइकी दार्शनिकतय्त नाप लात।
पावलं इमित येशूयागु खँ व येशू
सिना: म्वाना व:गु खँ न्यंकल। गुलिं
गुलिसिनं वयात थथे नं धाल — “थ्व
मनू छु धका: हालाच्वंगु?” गुलिसिनं
धाल — “थवं ला अजूचायापुपिं
द्य:तय्गु खँ न्यंका जूगु थें चवं।”

१९ अले इमिसं वयात अरियोपागसय्
ब्वना यंका: — “छिं थ्व न्हूगु छु खँ
धया च्वनादियागु? जिमिसं नं सीके
फइ ला?” धका: न्यन। २० “छिं
धयादीगु खँ ला जिमिसं गुबलें हे न्यने
मनंनि। अय्जूगुलिं छिं धयादीगु खँ
छु ख: धका: जिमि नं सीके मास्ति
वल।” २१ एथेनीत जूसां, अले पिनें
वयाच्वंपिं जूसां अन च्वंपिनि न्हू

न्हूगु खँ न्यनेकने यायेगु सिबय् मेगु
छुं ज्या मदु।

२२ अरियोपागसया दथुइ दना:
पावलं धाल — “एथेनी दाजुकिजापिं,
छिकपिं तसकं हे धर्मीपिं ख: धका:
जिं सीके धुन। २३ छाया:सा जिं
चा:हुला: छिकपिनि पुजा याइथाय्
स्व: वनाबलय् अन छथाय् थथे
धका: आख: किया त:गु खना —
‘म्हमस्यूम्ह द्य:यात।’ छिकपिन्सं
म्हमसीकं पुजा याना च्वंम्हय्सिगु हे
खँ जिं न्यंकाच्वनागु ख:।

२४ “थ्व हे परमेश्वरं थ्व संसार, अले
थ्व संसारय् दुगु दक्वं दय्कादीगु
ख:। थथे स्वर्ग व पृथ्वीया मालिक
जुयादीम्ह परमेश्वर मनूतय्गु लहातं
दय्कूगु देगलय् च्वनादी मखु।
२५ हानं थ्व हे परमेश्वर मनूतय्त मा:गु
जीवन, सास:, अले हानं माक्व चिज
बियादीम्ह ख: धासेलि मनूतय्सं हानं
परमेश्वरयात छुं हे छाये मा:गु मदु।*
२६ वय्कलं छम्ह हे मनूयापाखें फुक्क
मनूतय्त दय्कादिल। अले न्हापांनिसें
हे इमित गन गन तयेगु, अले गुबलय्
तक म्वाका तयेगु धयागु खँ क्व:छिना
तयादी धुंकल।

२७ “मनूतय्सं वय्क:यात पचि पचि
याना: मालेमा धका: फुक्कसित

अरियोपागस

दय्कादीगु खःसां वय्कः भी पाखें तापाना मदी। २८ ‘छाय्धाःसा परमेश्वरं हे भीत सासः बियाः सने फय्कादीगुलिं थौं भीपिं थथे म्वाना चवने फत।’ थ्व हे खँ छिकपिनि कबिजुपिन्सं नं थथे धाःगु दु — ‘भी फुककं परमेश्वरया सन्तान खः।’ २९ भीपिं थथे परमेश्वरया सन्तान खः धकाः सीक सीकं, भीसं थ्व हे परमेश्वरयात कःमितय्सं दय्कातःगु लुँ, वहः, अले ल्वहंया मूर्ति थें ताय्केगु बांमलाः।

३० “अय्जूगुलिं वय्कःयात म्ह-मस्यूनीबलय् याःगु ज्याखँयात परमेश्वरं च्यूताः तया मदी। आः धाःसा परमेश्वरं भीत थज्याःगु बांमलाःगु ज्यां लिचिलाः पश्चाताप यायेत उजं बियादीगु दु। ३१ वय्कलं थ्व संसारय् च्वंपिं मनूतय्त न्याय यायेगु दिन नं क्वःछिना तयादी धुंकल। ख्वाः स्वयाः न्याय मयाइम्ह छम्ह मनूयात नं वय्कलं

लयया तयादी धुंकल। वय्कलं थ्व खँया दसु सी धुकूम्हय्सित म्वाकाः क्यनादी धुंकल।”

३२ थथे पावलं सीम्ह म्वाकूगु धकाः धाःगु खँ न्यनाः गुलिसिनं वयात हिस्यात, अले गुलिसिनं थथे धाल — “थ्व खँ जिमिसं हानं न्यने मानि।” ३३ अनंलि पावल इमिथासं बिदा कयाः थःगु लँय् वना छ्वल। ३४ गुलिसिनं वयागु खँय् विश्वास यात। इपिं मध्ये अरियोपागसयाम्ह दुजः डियनुसियस धाःम्ह मनू व दामारिस धाःम्ह मिसा नं दु। थुपिं बाहेक इपिं नाप मेपिं नं दु।

पावल कोरिन्थय् थ्यंगु

१८ १ अनंलि पावल एथेन्सं न्यासि वनाः कोरिन्थय् थ्यंकः वल। २ कोरिन्थय् वं पोन्टस-याम्ह अकिलास धाःम्ह छम्ह यहूदी

मनु नाप लात। कैसर क्लौडियसं फुकक यहूदीतय्त रोमं पिहां वनेगु आज्ञा ब्यूगुलिं थ्व अकिलास नं थः कलाः प्रिस्किला नाप नकतिनि हे जक इटालियां कोरिन्थय् वयाः च्वना च्वंगु खः। पावलं इमित नाप लाः वन। ३ व नं इपिं नाप हे च्वन, छायाःसा व नं इपिं थें पाल सुयाः नया च्वंमह खः।

४ पावलं विप्रामबार पतिकं धर्मशास्त्र स्यनिगु छेंय् वनाः यहूदीतय् नायःतय्त व ग्रीकतय्त विश्वास याकेत स्वयाच्वन।

५ माकेडोनियां सिलास व तिमोथी कोरिन्थय् थ्यंकः वये धुंकाः पावलं मुक्कं भिंगु खँ जक न्यंका जुइगु यात। वं येशू हे मुक्ति बीमह ख्रीष्ट खः धकाः यहूदीतय्त साक्षी बिया जुल। ६ यहूदीतय् नायःतय्सं वयात विरोध यानाः तसकं बेइज्जत यात। अले वं थःगु लनय् च्वंगु धू थाथा यानाः इमित थथे धाल — “छिकपिं नाश जुल धाःसा थुकिया दोष छिकपिन्त हे लाइ, जितः लाइ मखु। आवंलि यहूदीमखुपिन्थाय् वनाः न्यंके।”

७ अले व इमित त्वःताः परमेश्वरयात मानय् याइमह तीतस युस्तसयागु छेंय् वन। थ्व मनूयागु छें धर्मशास्त्र स्यनिगु छें नाप स्वाः। ८ अन च्वंमह कजि क्रिस्पस व वया जहानपिं फुककसिनं

प्रभुयात विश्वास यात। अले हानं यक्व हे कोरिन्थीतय्सं पावलयागु खँ न्यनाः विश्वास यानाः बप्तिस्मा काल।

९ छन्हु चान्हय् दर्शन बियाः प्रभुं पावलयात थथे धयादिल — “ग्याये म्वाः, मग्यासे नवाना च्वँ, सुम्क च्वने मते। १० जि छ नाप दु। सुनानं छन्त स्यंके फइ मखु, छायाःसा थ्व शहरय् जिमि मनूत यक्व दु।” ११ अयजूगुलिं पावलं अन दत्या तक च्वनाः परमेश्वरयागु वचन न्यंका हे च्वन।

१२ गलियोन अखैयायाम्ह तःधंमह शासक जुया च्वंबलय् छन्हु यहूदीतय् नायःतय्सं मुनाः पावलयात ज्वनाः अदालतय् हयाः थथे धाल — १३ “थ्व मनुखं व्यवस्थाया विरोधय् परमेश्वरयागु सेवा यायेगु खँ स्यनाः मनूतय्त स्यंकाच्वन।”

१४ पावलं नवाये त्यंबलय् लाक्क हे गलियोनं यहूदीतय् नायःतय्त थथे धाल — “थ्व मनुखं छुं मखुगु व मभिंगु ज्या याःगु जूसा जकं जिथाय् हयेगु, अले जिं वयात माःगु यायेगु। १५ थ्व ला छिमिगु थितिकुतियागु खँय्, नांयागु खँय्, अले व्यवस्थायागु खँय् जूगु ल्वापु जक जुयाच्वन। थज्याःगु ल्वापुयात छिमिसं हे ज्यंकि। थज्याःगु खँय् न्याय यायेगु जिगु ज्या मखु।” १६ इमित अदालतं ख्याना छ्वल।

१७ अले इपिं फुक्कसिनं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँया थकालि सोस्थेनेसयात ज्वनाः अदालतया न्ह्यःने हे दाल। गलियोनं थ्व फुक्क खंसां छुं हे च्यूताः मतः।

एन्टिओखियाय् लिहां वःगु

१८ अथे जुइ धुंकाः नं तःन्हु तक पावल विश्वासी दाजुकिजापिं नाप अन हे च्वन। अले पावल, प्रिस्किला व अकिलास नाप लःजहाजय् च्वनाः सिरिया पाखे वन। वने न्ह्यः पावलं थःमहं भाकल याःथें किंक्रियाय् सँ खात।*

१९ इपिं एफिससय् थ्यंकः वल। अले प्रिस्किला व अकिलासयात अन च्वनेगु जुल। पावल धाःसा धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् वनाः यहूदीतय्त स्यं जुल। २० इमिसं वयात छन्हु निन्हु इपिं नाप हे च्वनेत बिन्ति यात। अयनं पावल मानय् मजू। २१ अले थथे धकाः इपिं नाप बिदा जुल — “परमेश्वरं छ्वया हयादिल धाःसा जि हानं वये।” अले व एफिससं लःजहाजय् च्वनाः वन।

२२ पावल कैसरियाय् वयाः अनं यरूशलेमय् च्वंपिं विश्वासीतय्त नाप लाः वन। अनं हानं एन्टिओखियाय्

वनाः छुं ई अन हे च्वन। २३ लिपा व हानं गलातिया व फ्रिगिया वनाः थाय् थासय् च्वंपिं विश्वासीतय्त साहस बियाः विश्वासय् बल्लाका थकल।

अपोल्लोस एफिससय् वःगु

२४ छन्हु अलेक्जेन्ड्रियाय् बूम्ह अपोल्लोस धाःमह छमह यहूदी एफिससय् वल। व तसकं ज्ञां दुमह व धर्मशास्त्रयागु खँ बांलाक स्यूमह खः। २५ वं प्रभुयागु खँ बांलाक सय्कासीका तःगुलिं दुनुगलंनिसें येशूयागु खँ खःकथं स्यना जुयाच्वंगु खः। अयनं वं यूहन्नायागु बप्तिस्मायागु खँ जक स्यू। २६ वं धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् वनाः मग्यासे स्यनेकने याना जुल। थथे वं स्यना जूगु प्रिस्किला व अकिलासं न्यनाः वयात थःगु छँय् ब्वना यंकाः परमेश्वरयागु लँयागु खँ अज्जं बांलाक ध्वाथुइका बिल।

२७ अपोल्लोसं अखैयाय् वने मास्ति वय्कूगुलिं विश्वासीतय्सं वयात साहस बियाः अखैयायापिं विश्वासीतय्त वयात बांलाक लसकुस या धकाः पौ च्वया छ्वल। अपोल्लोसं अन थ्यंकाः परमेश्वरयागु दया मायां विश्वास याये खंपिन्त यक्व हे ग्वाहालि बिल। २८ वं दक्वसिया न्ह्यःने धर्मशास्त्रं हे दसु

क्यना: येशू हे मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः
धका: यहूदीतय्त बुकल।

पावल एफिससय् थ्यंक: वःगु

१६ १अपोल्लोस कोरिन्थय्
हे दनिबलय् पावल थाय्
थासय् जुया: एफिससय् थ्यंक:
वल। अन वं चेलातय्त नाप लात।
२वं इमित न्यन — “विश्वासी जुया:
छिमिसं पवित्र आत्मा काये धुन ला?”
इमिसं धाल — “मधुनि। जिमिसं
ला पवित्र आत्मा दी धका: आ:तकं
न्यनागु मदुनि।”

३अले वं धाल — “अय्सा छिमिसं
सुयापाखें बप्तिस्मा कया लय्?”

इमिसं धाल — “यूहन्नायापाखें
कयागु।”

४थ्व न्यना: वं धाल — “यूहन्नां
ब्युगु बप्तिस्मा पश्चातापयागु
बप्तिस्मा खः। वं थः लिपा वयाच्वंम्ह
येशूयात विश्वास या: धका: मनूतय्त
कनिगु खः।”*

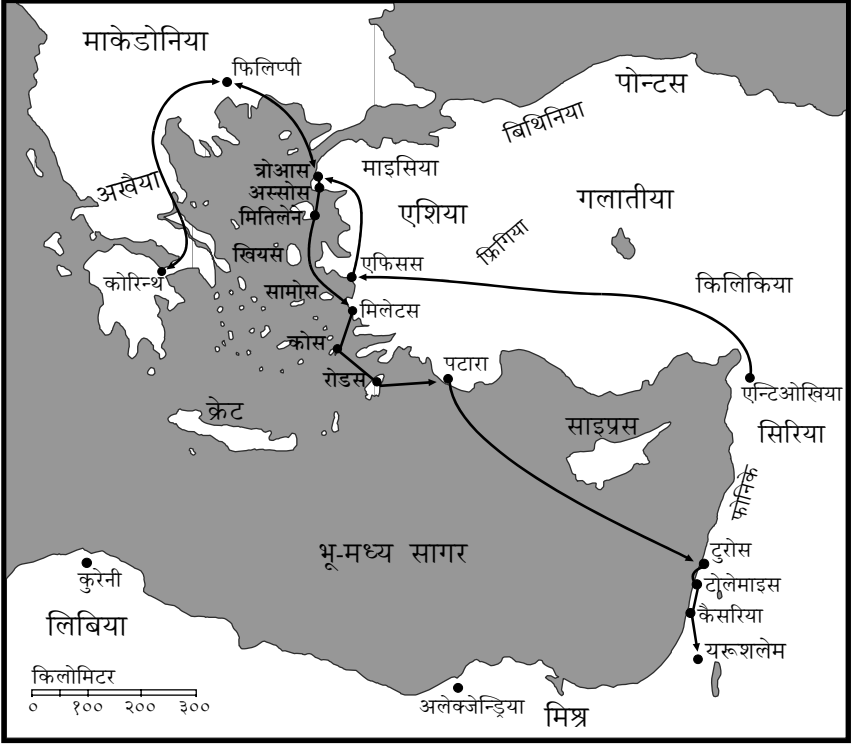
५अले थ्व खँ न्यना: इमिसं प्रभु
येशूया नामं बप्तिस्मा काल। ६वं
इमिगु छेनय् ल्हा: तयेवं इपिं पवित्र
आत्मां जाल। अले इमिसं थी थी भासं
नवात व नापं अगमवाणी नं धाल।

७इपिं भिनिम्ह ति दु।

८अले पावलं स्वला तक धर्मशास्त्र
स्यनिगु छेंय् वना: इपिं दक्वसिया
न्ह्यःने मनूतय्त मग्यासे परमेश्वरया
राज्ययागु खँ कना: विश्वास याकेगु
कुत: यात। ९गुम्हं गुम्हय्सिनं ला
विश्वास मयासे अ:खतं दक्वसिया
न्ह्यःने प्रभुयागु लँयात बांमलाकल।
अय्जूगुलिं पावलं इमित त्व:ता
वल। अले चेलातय्त जक थ:-
लिसें ब्वना यंका: टुरान्नसयागु
इस्कुलय् वना: स्यनेकने याना जुल।
१०पावलं निदँ तक थथे यानाच्वन।
अय्जूगुलिं एशियाय् च्वंपिं यहूदीत
व यहूदीमखुपिं फुककसिनं प्रभुयागु
खँ न्यने खन।

११परमेश्वरं नं पावलयात अजू-
चायापुगु तत:धंगु ज्या याकादिल।
१२थुलि तक नं जुल, पावलयागु म्हय्
रुमाल व काप: जक थीका: उसाँय्-
मदुपिन्थाय् यंकल कि लना वनिगु।
अथे हे भूत आत्मां नं त्व:ता वनिगु।

१३थ्व खना: चाचा:हिला: भाँक्री
ज्या याना जुइपिं यहूदीतय्सं नं
येशूयागु नामं थथे धया: भूत आत्मा
पितिना छ्वयेत सना जुल — “पावलं
न्यंका जूम्ह येशूया नामं जिं छन्त
पिहां वनेत उजं बियाच्वना।” १४थथे
याना जूपिं यहूदीतय् नाय:तय् दकलय्

पावलया स्वक्वः खुसिया यात्रा

प्ररित १८:२३-२१:१७

तःधंम्ह पुजाहारी स्केवासया न्हय्म्ह काय्पिं खः। १५ अले भूत आत्मां इमित थथे लिसः बिल — “येशूयात जिं म्हस्यू, अले पावलयात नं जिं म्हस्यू। छिपिं धाःसा सु खः लय्?” १६ थथे धयाः भूत दुब्ब्यूम्ह मनू नं इमित छक्कलं हय्क्का वन, अले फुक्कसितं कसाः यात। अले इपिं म्हय् घाःया घाः जुइकाः पचिनांगां अनं बिस्युं वन।

१७ थ्व खँ एफिससय् च्वपिं यहूदीत

व यहूदीमखुपिं फुक्कसिनं सिल। इपिं तसकं ग्यात। अले इमिसं प्रभु येशूयागु नां तःधंकल। १८ यक्व हे विश्वासीतय्सं ग्यानाः दक्वसिया न्ह्यःने वयाः थःपिन्सं भाँक्री ज्या यानाच्वंगु खँ न्यंकल। १९ अले इमिसं थः थःगु छैनं भाँक्री ज्यायागु सफू हयाः दक्वसिया न्ह्यःने छ्वय्क्का बिल। छ्वय्क्कगु सफूयागु मू न्ययद्वः (५०,०००) वहःयागु ध्यबा तू। २० थुकथं प्रभुयागु वचन धिसिलाक्क न्यना वन।

२१ अनं लिपा पावलं माकेडोनिया व अखैया जुया: यरूशलेमय् वनेगु क्व:छिना: — “यरूशलेमय् वने धुंका: जि रोमय् नं छक: वने” धका: धाल। २२ वं थ: नाप ज्या याइपिं निम्ह मनूत तिमोथी व इरास्तसयात माकेडोनियाय् छ्वया बिल। अले थ: जक छुं ई एशियाय् हे च्वन।

एफिससय् खलबल जूगु

२३ अबलय् हे अन प्रभुयागु खँयात कया: तसकं हे खलबल जुल। २४ अन छम्ह डेमेत्रियस धा:म्ह वह: क:मिं आर्तेमिस द्य:मय्जुयागु वह:यागु ख:चात दय्का: धिबा कमय् याना-च्वन। वं यक्व वह: क:मितय्त् ज्या याकात:गु दु। २५ वं थज्या:गु ज्या याइपिं वह:क:मितय्त् मुंका: धाल — “दाजुकिजापिं, भीसं थ्व ज्या याना: धिबा कमय् यानाच्वनागु छिकपिन्सं सि हे स्यू। २६ एफिससय् जक मखु, सारा एशियाय् हे थ्व पावलं मनूतय्त् ल्हातं दय्कूम्ह द्य: ला द्य: हे मखु धका: स्यना: विश्वास याका: ल्हातय् कया जूगु ला छिकपिन्सं सि हे स्यू, अले न्यंगु नं द हे दु। २७ थथे हे जुया च्वंसा ला भीगु मूर्ति दय्केगु ज्या जक छखे लाइगु मखु, अपाय्धंम्ह आर्तेमिसयागु देग: नापं ज्यालगय् जुइ मखुत। अले हानं सारा एशियायापिं व

सारा संसारयापिन्सं पुजा याना त:म्ह अपाय्धंम्ह द्य:मय्जुयात पुजा यायेगु नं त्व:ता हइ।”

२८ थ्व खँ न्यना: इमिसं तसकं तं पिकया: धाल — “एफिससयाम्ह आर्तेमिस दकलय् त:धंम्ह द्य: ख:।” २९ थुकथं सारा शहरय् खलबल जुल। अले इमिसं मिलय् जुया: पावल नाप जुइपिं माकेडोनियायापिं गायस व अरिस्तार्खसयात ज्वना: रंगशालाय् साला यंकल। ३० पावलं नं अन वनेगु स्वत, अय्न् विश्वासीतय्सं वयात मछ्वसे पना तल। ३१ पावलया अन च्वंपिं तत:धंपिं पासापिन्सं वयात अन वये मते धका: बिन्ति याना हल।

३२ अन खलबल जुया च्वंगुलिं छम्हय्सिनं छगू धा:सा मेम्हय्सिनं मेगु हे धया: हाला हइगु। अय्जुगुलिं गुलिसिनं ला इपिं अन छाये मुंव:गु धयागु हे मस्यू। ३३ यहूदीतय्सं अलेक्जेन्डरयात हुलय् न्ह्य:ने घ्वाना छ्वल। अले वं ल्हा: भाय् याना: छुं नवायेत सन। ३४ वयात यहूदी धका: म्हसीवं इपिं निघौ तक थथे हालाच्वन — “एफिससयाम्ह आर्तेमिस हे दकलय् त:धंम्ह द्य: ख:।”

३५ अले शहरयाम्ह हाकिमं इमित सुम्क च्वं धका: ल्हा: भाय् याना:

थथे धाल — “अय् एफिससयापिं दाजुकिजापिं, एफिसीतय्गु शहर थपाय्धंम्ह आर्तेमिस द्यःमय्जुया देगः व आकाशं कुतुं वःगु वयागु मूर्तिया रक्षक खः धकाः सुनां मस्यु? ३६ अय्जूगुलिं छिकपिं सुम्क च्वनादिसँ, थथे बिचाः हे मयासे हाःहू याना जुइगु बांमलाः, ३७ छाय्धाःसा छिकपिन्सं ज्वना हया तःपिं मनूतय्सं न भीगु देगलय् च्वंगु मूर्ति हे खूगु दु, न भीम्ह द्यःमय्जुयात म्हुतु ल्हाना जूगु हे दु।

३८ “डेमेत्रियस व वया कःमि पासापिं सुनानं सुयातं छुं याये माःगु दु धयागु खःसा अदालतय् वनाः नालिस तःसां ज्यू नि। हाकिमत नं द हे दु। ३९ मखु थ्व स्वयाः तःधंगु हे खँ दु धयागु जूसा न्हिं न्हिं च्वनिगु सभां हे क्वःछी। ४० थौं थथे जूगुलिं दोष जिमित लाइ धकाः ग्याये धुन। म्वाःसां म्वाःसां थथे यानाः भीसं छु धकाः लिसः बीगु?” ४१ थुलि धयाः वं सकल मनूतय्त लित छ्वया बिल।

पावलपिं माकेडोनिया व ग्रीस
पाखे वंगु

२० १ हाहू दी धुंकाः पावलं विश्वासीतय्त सःताः साहस बीकथं स्यनेकने यानाः बिदा

जुयाः माकेडोनियाय् वन। २ अन थ्यने धुंकाः थाय् थासय् च्वंपिं विश्वासीतय् थाय् वनाः इमित साहस बियाः व हानं ग्रीसय् वन। ३ अन स्वला तक च्वने धुंकाः लःजहाजं सिरियाय् वने त्यंबलय् वं यहूदीतय् नायःतय्सं वयात स्यायेत स्वयाच्वंगु दु धकाः सीकाः माकेडोनिया जुयाः तुं लिहां वनेगु क्वःछित।

४ बेरियाय् च्वंम्ह पुरसया काय् सोपात्रोस, थेसलोनिकें वःपिं अरिस्तार्खस व सिकन्दस, डर्बिइ च्वंपिं गायस व तिमोथी, अले एशियाय् च्वंपिं तुखिकस व त्रोफिमस, थुपिं फुककं पावल नाप वन। ५ इपिं जिपिं स्वयाः न्हापा हे वनाः जिमित त्रोआसय् पियाच्वन। ६ जिपिं धाःसा सोडा मतःगु मरि नयेगु नखः धुंकाः फिलिप्पीं लःजहाजय् च्वनावना। न्यान्हु लिपा जिपिं त्रोआसय् इमिथाय् थ्यंकः वना, अले न्हयन्हु तक अन हे च्वना।

सीम्ह युटिकसयात म्वाकूगु

७ आइतबार खुन्हु बहनी प्रभु भ्वय् नयेत जिपिं मुना। कन्हय् खुन्हु सुथय् हे वनेगु मतिइ तयाः पावलं इमित बाचा तक स्यनेकने यानाच्वन। ८ अबलय् जिपिं मुनाच्वनागु क्वथाय् तःप्वाः मछि मत च्याकातःगु दु।

६अन युटिकस धाःम्ह छम्ह ल्याय्म्ह भयालय् चवनाच्वंगु। पावलं स्यनेकने याना च्वंबलय् न्ह्यलं ब्वानाः व स्वतंनिसें कुतुं वन। स्वःवंबलय् व सी धुंकल। १०पावलं कुहां वनाः क्वछुनाः सीम्हय्सित घय्पुनाः थथे धाल — “ग्याये म्वाः, थ्व मनू मसीनि।” ११पावल तले वन, अले सकलें जानाः प्रभु भ्वय् नल। प्रभु भ्वय् सिधय्काः पावल सुथ मजुतले इपिं लिसे खँ ल्हानाचवन। अले अनं बिदा जुयाः वन। १२इमिसं व ल्याय्म्हम्ह मनूयात छँय् यंकल। व म्वाना वःगुलिं इपिं तसकं लय्ताल।

त्रोआसं मिलेटसय् वंगु

१३पावल न्यासि वनेगु धाःगुलिं जिपिं जक लःजहाजय् चवनाः अस्सोसय् वना, छायाधाःसा पावलं हे जिमित अन नाप लायेत उजं ब्यूगु खः। १४वयात अस्सोसय् नाप लानाः लःजहाजय् तयाः जिपिं मितिलेनेय् वना। १५जिपिं लःजहाजय् चवनाः कन्हय् खुन्हु खियस व कंसखुन्हु सामोसय् थ्यंका। अनं नं कन्हय् खुन्हु मिलेटसय् थ्यंकः वना। १६पावल पेन्तिकोसया नखः न्ह्यः हे यरूशलेमय् थ्यंकेत हथाय् चायाचवन। उकिं वं एशियाय् यक्व ई च्वने म्वाःलेमा

धकाः एफिससय् मद्युसे वनेगु क्वःछित।

पावल थकालिपिं नाप बिदा जूगु

१७पावलं मिलेटसं एफिससय् च्वंगु मण्डलीया थकालिपिन्त सःतके छवल। १८इपिं वये धुंकाः वं इमित थथे धाल — “एशियाय् वयाबलय् निसें जि छिकपिं लिसे हे च्वनागु ला छिकपिन्सं सि हे स्यू। १९फक्व क्वमिलु जुयाः मिखां ख्वबि हाय्काः जक मखु, यहूदीतय्सं स्यायेत स्वःबलय् नं जिं प्रभुयागु सेवा याना हे च्वना। २०जिं छँय् छँय् वनाः मनूतय्गु न्ह्यःने भिंगु खँ न्यंका जुयाबलय् छिकपिनिगु भिं जुइगु छुं हे खँ मल्यंका। २१जिं यहूदीतय् व यहूदीमखुपिन्त थःथःगु पापं लिचिलाः परमेश्वरयाथाय् लिहां वयेत व भी प्रभु येशू ख्रीष्टयात विश्वास यायेत न्यंका जुया।

२२“आः स्वयादिसं, जि आत्मायागु खँ न्यनाः यरूशलेमय् वनेत्यना। अन जितः छु छु जुइ धकाः जिं मस्यू। २३अथेसां पवित्र आत्मां जितः शहर पतिकं दुःखकष्ट सिया च्वने माली व भयालखानाय् वने माली धकाः सीके बियादीगु दु। २४न्ह्याथे हे जूसां जिं जिगु च्यूताः तये मखु, अले परमेश्वरं यानादीगु दया मायायागु भिंगु खँ

न्यंका जुया: प्रभु येशू बियादीगु ज्या जक पूर्वके द:सा गा:।” *

२५“आ: स्वयादिसँ, छिकपिं जिं परमेश्वरयागु राज्यया खँ न्यंका वया च्वनापिं, छिकपिन्सं हानं जिगु रूवा: स्वये दइ मखु धका: जिं स्यू। २६अयजूगुलिं जिं छिकपिन्त धयाच्वना — छुं जुया: छिकपिं सुं नं नाश जुया वन धा:सा जित: दोष लाइ मखु। २७छाय्धा:सा परमेश्वरयागु खँ छुं नं मलयंकुसे जिं छिकपिन्त न्यंकागु हे दु।

२८“अथेजूगुलिं होश या, अले पवित्र आत्मां धा:थें छिकपिन्सं विश्वासीतयगु हेरबिचार याना च्वँ, छाय्धा:सा प्रभुं थ:गु हि हाय्का: इमित न्यानादीगु ख:, अले छिकपिं इमि जवा: ख:। २९जिं स्यू, जि वने धुंका: थन मण्डलीयात स्यंकीपिं गुंखिचात वइ। ३०थुलि जक मखु, छिकपिनिगु हे पुचलं मखुगु खँ ल्हाना जुइपिं मनूत पिहां वइ। अले इमिसं विश्वासीतयत् थ:गु हे मभिंगु लँय् यंकी। ३१अयजूगुलिं होश याना च्वँ, स्वदँ स्वदँ तक जिं छिकपिन्त चच्छि न्हिच्छि रूवबि हाय्का: स्यनागु खँ ल्व:मंके मते।”

३२“आ: जिं छिकपिन्त परमेश्वरया ल्हातय् व वय्क:या दया मायां जा:गु

वचनय् त्व:ताच्वना। वय्कलं हे छिकपिन्त विश्वासय् बल्लाकादी, अले यक्व आशिष बियादी।

३३“स्वयादिसँ, जिं सुयाकें धिबा व वस: फवनागु मदु। ३४थ्व हे निपा ल्हातं ज्या याना: जिं नयाच्वना, अले जि नाप दुपिन्त नं ग्वाहालि यानाच्वनागु ला छिकपिन्सं सि हे स्यू। ३५दक्व खँ जिं थ:महं हे याना क्यनागु दु। अथे हे छिकपिन्सं नं थ:महं हे थाकुगु ज्या याना: मफुपिन्त ग्वाहालि याये मा:। अले प्रभु येशू धयादीगु खँ ल्व:मंके मते। वय्कलं धयादीगु दु — ‘कायेगु स्वया: बीगु यक्व भिं।’ ”

३६थुलि धया: पावलं फुक्कलिसे जाना: पुलिं चुया: प्रार्थना यात। ३७अले अन च्वंपिं फुक्कं तसकं रूवल। पावलयात घय्पुया: इमिसं चुप्पा नल। ३८पावलं आ: हानं इमिसं वयात खनी मखुत धा:गुलिं इपिं थथे नुग: मछिंका: रूव:गु ख:। इमिसं वयात ल:जहाजय् तक तये यन।

पावल यरूशलेम पाखे वंगु

२१ १इपिं लिसे बिदा जुया: जिपिं अनं ल:जहाजय् च्वना: कोसय् थयंक: वया: कन्हय्

टुरोस

खुन्हु रोडस्य्, अले कंस खुन्हु
पटाराय् थ्यंकः वना। २फोनिकेय्
वनेत्यंगु लःजहाज नाप लाःगुलिं
जिपिं उकी हे चवनाः वना। ३जिपिं
साइप्रसया सत्तिक जुयाः दच्छिन पाखें
सिरिया वना। टुरोसय् मालसामान
क्वकाय् लःजहाज दिक्कगुलिं जिपिं
नं कुहां वना।

४विश्वासीतय् नाप लाःगुलिं
जिपिं न्हय्नु अन हे चवना। पवित्र
आत्मापाखें सीकाः इमिसं पावलयत
यरूशलेमय् वने मते धकाः धाल।
५न्हय्नु तक चवने धुंकाः अन
च्वंपिं फुक्क विश्वासीत थः कलाः
व मचाखाचात नापं ज्वनाः जिमित
शहरं पिने तक तः वल। जिमिसं समुद्र

सिथय् पुलिं चुयाः प्रार्थना याना।
६थथे इपिं नाप बिदा जुयाः जिपिं लः-
जहाजय् च्वं वना। इपिं छँय् तुं लिहां
वना।

७जिपिं लःजहाजय् चवनाः
टुरोसं टोलेमाइसय् थ्यंकः वया।
दाजुकिजापिन्त नाप लानाः जिपिं
छन्हु अन हे चवना। ८कन्हय् खुन्हु
हे जिपिं अनं कैसरियाय् वना। जिपिं
अन भिंगु खँ न्यंका जुइम्ह फिलिप
धाःम्हय्सिथाय् वना। अले व नाप
हे छन्हु निन्हु चवना। यरूशलेमय्
ग्वाहालि यायेत ल्यःपिं न्हय्म्ह
मध्ये व नं छम्ह खः।* ९फिलिपया
अगमवाणी कनिपिं, बिया मछ्वःनिपिं
प्यम्ह म्हायपिं दु।

१०जिपिं अन छुं न्हि हे च्वना।
 उबलय् यहूदियां अगाबस धाःम्ह
 अगमवक्ता छम्ह वल।* ११वं पावल-
 यागु जनी कयाः थःगु ल्हाःतुति चिनाः
 थथे धाल — “पवित्र आत्मां थथे
 धयादीगु दु — ‘थ्व जनीया थुवाःयात
 यरूशलेमय् वन धाःसा यहूदीतय्
 नायःतय्सं थथे हे यानाः चिना बी,
 अले यहूदीमखुपिन्त लःल्हाना बी।’ ”
 १२थ्व खँ न्यनाः जिमिसं व अन च्वंपिं
 मनूतय्सं पावलयात यरूशलेमय् वने
 मते धकाः पना।

१३पावलं धाःसा थथे लिसः
 बिल — “छिकपिन्सं थथे ख्वयाः
 हालाः जिगु मन क्वतुंकेत स्वयां छु
 याये? प्रभु येशूयागु नामय् ज्वनाः
 चिकेत जक छु सीत तकं लिचिले
 मखु।” १४जिमिसं धयागु खँ वं
 न्यँ हे मन्यंगुलिं जिपिं थथे धयाः
 सुम्क च्वना — “प्रभुं मनं तुनादीथें
 जुइमा।”

१५अनं लिपा जिपिं थःथःगु सामान
 ज्वनाः यरूशलेमय् स्वया वना।
 १६कैसरियाय् च्वंपिं सुं दाजुकिजापिं
 नं जिपिं लिसे हे वल। इमिसं जिमित
 साइप्रसं वया च्वंम्ह मनासोन धाःम्ह
 छम्ह पुलांम्ह विश्वासीयागु छँय् थ्यंका
 बिल।

याकूबयात नाप लाःगु

१७जिपिं यरूशलेमय् थ्यंबलय् अन
 च्वंपिं दाजुकिजापिं जिमित खनाः
 तसकं लय्ताल।

१८कन्हय् खुन्हु पावल व जिपिं
 फुकक याकूबयाथाय् वना। अन
 मण्डलीयापिं फुकक थकालिपिं मुना-
 च्वंगु जुयाच्वन। १९इमित ज्वजलपा
 याये धुंकाः पावलं यहूदीमखुपिन्थाय्
 भिंगु खँ न्यंका जूबलय् परमेश्वरं
 गज्याःगज्याःगु ज्या यानादिल धयागु
 छता छता खँ कन।

२०पावलयागु खँ न्यनाः इमिसं
 परमेश्वरयात तःधंकल। अले वयात
 धाल — “किजा, थन नं द्रलंद्रः
 यहूदीतय्सं विश्वासी जुइ धुंकाः नं
 व्यवस्थायात उलि हे मानय् यानाच्वंगु
 दु। २१इमिसं छता निता छंगु खँ नं
 न्यनातःगु दु। छिं यहूदीमखुपिनिगु
 देशय् च्वनाच्वंपिं यहूदीतय्त ‘आः
 मोशायागु व्यवस्थायात नं मस्तय्त
 म्हय् चिं तय्केगु नं त्वःता छ्व,
 व्यवस्थाय् च्वया तःथें नं जुइ मते’
 धकाः धया जुल हं। २२अय्जूगुलिं
 आः छु यायेगु? इमिसं छि थन वःगु दु
 धकाः मसीकी मखु।

२३“उकिं जिमिसं धयाथें याना दिसँ।

जिमिथाय् भाकल याना च्वंपिं प्यम्ह मनूत दु। २४ इपिं लिसे शुद्ध जुइत छि नं देगल्य् भासँ। अले इमित सँ खायेत नं छि हे धिबा पुला बिया दिसँ। अले तिति छिं थथे व्यवस्थाय् च्वया तःथें याःगु खनाः इमिसं थःपिन्सं न्यनातःगु खँ मखु धकाः ताय्की।*

२५ “यहूदीमखुपिं विश्वासीतय्त जक जिमिसं ‘मूर्तियात छाःगु प्रसाद नये मते, हि त्वने मते, हि मम्हुकुसे स्यानातःगु ला नये मते, व्यभिचार याये मते’ धकाः पौ च्वया छ्वयागु दु।”*

२६ अले पावलं उपिं मनूतय्त ब्वना यंकाः कन्हय् खुन्हु हे इपिं प्यम्ह नाप देगल्य् वन। इमिसं शुद्ध याये धुकूगु खः। उकी वं इमिगु भाकल पूवनिगु दिं व इपिं छम्ह छम्हय्सिगु नितिं बां स्यायेगु दिं पुजाहारीतय्त कन।

पावलयात देगल्य् ज्वंगु

२७ न्हय्न्हुया ई पूवनेत्यंबलय् एशियां वःपिं सुं यहूदीतय्सं पावलयात देगल्य् खनाः अन च्वंपिं मनूत फुककसित ग्वाकाः थथे धकाः हालाः हय्क्काः वन — २८ “हे इस्राएली दाजुकिजापिं, जिमित ग्वाहालि यानादिसँ। उखेंथुखें वनाः सकसितं भी मनूत, मोशायगु

व्यवस्था व थ्व देगःया विरोधय् न्यंका जूम्ह थ्व हे खः। नकतिनि हे जक थ्वं यहूदीमखुपिन्त देगल्य् हयाः थ्व थाय्यात अपवित्र याना बिल।” २९ इमिसं एफिससं वःम्ह त्रोफिमसयात शहरय् पावल नाप खंगुलिं पावलं वयात देगल्य् हःगु जुइ धकाः थथे धाःगु खः।*

३० थ्व न्यनाः शहरय् च्वंपिं मनूत अन मुंवल। इमिसं पावलयात लुयाः देगलं पिने हल। अले देगःयागु ध्वाखा तिनाबिल। ३१ इमिसं पावलयात थुकथं स्यायेत्यंबलय् यरूशलेमय् खलबल जुयाच्वन धयागु खँ तःधंम्ह रोमी कप्तानयाथाय् थ्यन। ३२ थ्व खँ न्यनाः व सिपाइँत व कप्तानतय्त ब्वनाः अन थ्यंकः वल। तःधंम्ह कप्तान व सिपाइँतय्त खनेवं इमिसं पावलयात दायेगु त्वःतल।

३३ अले कप्तानं पावलयात ज्वनाः निपु सिखलं चिकेबियाः मनूतय्त थथे धकाः न्यन — “थ्व मनुखं छु यात? थ्व गन च्वंम्ह खः?” ३४ अन मुना च्वंपिं मनूतय्सं छम्हयसिनं छगू खँ धाःसा मेम्हयसिनं मेगू हे खँ धया हाःगुलिं वं अन अथे छाय् खलबल जूगु धकाः बांलाक सीके मफुत। अले वं पावलयात किल्लाय् यंकाः कुनेगु उजं बिल।

३५ व त्वाथल्य् थ्यंबलय् मनूतय्सं
घ्वात्तुघ्वाःगुलिं वयात सिपाईतय्सं
ल्हना यंकल। ३६ छायाःसा “वयात
स्या हे स्या” धकाः हालाः मनूतय्यु हुल
ल्यू ल्यू वन।

३७ थथे किल्लाय् दुने यंकेत्यंबलय्
पावलं तःधंम्ह कप्तानयाके न्यन —
“जिं छितः छता खँ धाये ला?”

अले वं धाल — “छं ग्रीक भासं खँ
ल्हाये सः ला? ३८ छु छ मिश्र देशयाम्ह
व हे मनू मखु ला? गुम्ह छुं न्हि
न्ह्यः सरकारयात स्यंके माः धकाः
मरुभूमिइ प्यद्वः मनूतय् नायः जुया
जूगु खः?”

३९ पावलं लिसः बिल — “जि ला
किलिकियागु टार्सस शहरय् च्वंम्ह
यहूदी खः। जि चिधंगु शहरय् च्वंम्ह
मखु। जितः थुपिं लिसे खँ ल्हाके
बियादिसँ।” ४० तःधंम्ह कप्तानं
“नवा” धकाः धाःगुलिं पावलं
त्वाथल्य् दनाः सकसितं सुम्क च्वनेत
ल्हाः भाय् यात। इपिं सुम्क च्वनेवं वं
हिब्रू भासं थथे धाल —

पावलं थःगु खँ कंगु

२२ १ “बाः धाये ल्वःपिं व
दाजुकिजापिं, छिकपिन्त
धाये माःगु जिगु खँ न्यनादिसँ।”

२ थथे पावलं हिब्रू भासं नवाःगु
न्यनाः इपिं फुक्कं चुईक हे नमवासे
सुम्क च्वना बिल। अले पावलं
धाल — ३ “जि किलिकियागु टार्सस
शहरय् बूम्ह छम्ह यहूदी खः। अयनं जि
ब्वलंगु ला थ्व हे शहरय् गमलिएल-
यागु ल्हातं खः। जिं भी तापाःबाज्या-
पिनिगु व्यवस्था नं बांलाक स्यना
कया। छिकपिन्सं थौकन्हय् याना
च्वंथें जिं नं परमेश्वरया नितिं थःत
पाना जुयागु खः।* ४ जिं थ्व लँय् जूपिं
मिजंत व मिसात विश्वासीतय्त दायेगु,
स्यायेगु याना, गुलिसित ला कुना
बिया। ५ जिं धयाच्वनागु थ्व फुक्क
खँ सभाय् च्वंपिं दुजःतय्सं व दकलय्
तःधंम्ह पुजाहारीं नं स्यू। वय्कःपिनिगु
हे पाखें जिं विश्वासीतय्त ज्वनेत भ्वं
च्वका कयागु खः। इमित यरूशलेमय्
ज्वना हयाः सजाय् बीकेत नं जि
दमस्कसय् वनागु खः।”*

६ “वंवं जि दमस्कसय् थ्यनी थें
च्वंकाः स्वर्गं तसकं थीगु जः जिगु
छचाःखेलं थिल। ७ अले जि बँय्
भवसू वना। जितः थथे धया हःगु जिं
ताया — ‘शाऊल, शाऊल, छाया छं
जितः दुःख बियाच्वना?’

८ “अले जिं लिसः बिया — ‘छि सु
खः, हे प्रभु?’

“अले वय्कलं धयादिल — ‘जि नासरतयाम्ह येशू खः, गुम्हय्सित छं दुःख बियाच्वना।’ ६उबलय् जि नाप दुपिन्सं जः जक खन, सः धाःसा सुनानं मताः।

१०“अले जिं थथे धया — ‘प्रभु, आः जिं छु याये माल लय्?’

“अले प्रभुं जितः धयादिल — ‘दं, दमस्कसय् हुं। छं याये माःगु फुकक खँ छन्त अन हे धाइ।’

११“थीगु जलं यानाः जिगु मिखा हे कां जुल। अले जि नाप वःपिन्सं ल्हाः ज्वनाः जितः दमस्कसय् ब्वना यंकल।

१२“अन च्वंपिं यहूदीतय्सं मानय् याना तःमह अले मोशायगु व्यवस्थाय् धया तःथें याना जुड्मह हननिया धाःमह छमह मनुखं वयाः १३जिगु न्ह्यःने दनाः थथे धाल — ‘किजा शाऊल, छिगु मिखां खनेमा।’ उलि धायेवं हे जिगु मिखा चाल। अले वयात खना।

१४“अनं लिपा वं जितः धाल — ‘परमेश्वरयागु इच्छा सीकेत, अले वय्कःया धर्मीमह मनूयात स्वयेत व वय्कःयागु हे म्हुतुं खँ न्यनेत भी तापाःबाज्यापिनि परमेश्वरं छितः ल्ययादीगु दु। १५आः छिं फुककभनं थःमहं खंगु व ताःगु खँया

साक्षी बियादी माः। १६अय्जूगुलिं आः छुकियात लिबाक्का च्वनेगु? दनादिसं, वय्कःया नामं बन्तिस्मा कयाः थःगु पाप सिला छ्वयादिसं।’ ”

यहूदीमखुपिन्त नं स्यने माः

धकाः धाःगु

१७“अनं यरूशलेमय् लिहां वये धुंकाः छन्हु देगलय् च्वनाः प्रार्थना याना च्वनाबलय् जिं दर्शन खना।

१८प्रभुं जितः धयादिल — ‘याकनं हे छ यरूशलेमं पिहां हुं, छायाःसा छं कंगु जिगु खँय् थन च्वंपिं सुनानं विश्वास याइ मखु।’

१९“अले जिं धया — ‘प्रभु, धर्म-शास्त्र स्यनिगु छँ पतिं वनाः जिं छितः विश्वास याक्वसित ज्वनाः भयालखानाय् कुनागु व कसाः याना जुयागु फुकक खँ इमिसं स्यू। २०अले छिगु साक्षी बिया जुड्मह स्तिफनसयात स्याःबलय् नं जि दुथ्याः, जिं इमिगु वसः स्वयाच्वनागु खः।’* ”

२१“प्रभुं जितः थथे धयादिल — ‘छ वने हे माः, जिं छन्त तातापाक यहूदीमखुपिन्थाय् छ्वयेत्यना।’ ”

२२थुलि तक ला अन च्वंपिं मनू-तय्सं पावलयागु खँ न्यन। अनं लिपा इपिं ततःसलं थथे धकाः

हाला हल — “श्वयात स्याये हे माः । थज्याःम्ह मनू ला म्वाना चवनेत तकं मल्वः।” २३ अले इमिसं थः थःगु लं फसय् ब्वय्काः धू ह्वलाः हाला हल ।

२४ श्व खनाः तःधंम्ह कप्तानं मनूत पावल खनाः थथे छाय् तंम्बःगु धकाः सीकेत वयात किल्लाय् यनाः कोरीं दायेगु उजं बिल । २५ पावलायात चित संबलय् वं न्ह्यःनेसं दना चवंम्ह कप्तानयात थथे धाल — “दोष हे मदय्कं छम्ह रोमीयात कोरीं दायेगु पाय्छि जू ला?”

२६ श्व न्यनाः कप्तानं तःधंम्ह कप्तानयाथाय् वनाः धाल — “छिं छु यायेत्यना दियागु? व मनू ला रोमी धकाः जुयाचवना।”

२७ अले वं वयाः पावलायाके न्यन — “छ रोमी खः ला?”

पावलं लिसः बिल — “खः।”

२८ अले वं धाल — “जि ला यक्व धिबा फुकाः तिनि रोमी जुइ खन।”

पावलं धाल — “जि ला बूसानिसें हे रोमी खः।”

२९ श्व न्यनाः पावलायात दायेत वःपिं फुक्कं लिचिला वन। तःधंम्ह कप्तान थः हे नं ग्यात, छाय्धाःसा वं हे पावलायात चिके ब्यूगु खः।

३० कन्हय् खुन्हु हे तःधंम्ह कप्तानं

यहूदीतय्सं वयात छाय् द्वपं ब्यूगु खः धकाः सीकेत तःधंपिं पुजाहारीत व थकालिपिन्त महा सभाय् सःतल। अले पावलायात फुक्कसिगु न्ह्यःने थने हल।

पावलायात सभाय् यंकूगु

२३ १ पावलं सभाय् चाकःछिं स्वयाः धाल — “दाजु-किजापिं, परमेश्वरया न्ह्यःने जिं थौं तक थःगु नुगः यचुकाः भिंगु ज्या याना वयाचवनागु दु।”

२ अबलय् दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी हननियां पावलाया लिक्क दना चवं-म्हय्सित वयागु म्हुतुइ दा धकाः उजं बिल। ३ अले पावलं वयात धाल — “अय् सख्खालं पानातःगु अंगः, छन्त नं परमेश्वरं दाइतिनि। धर्मशास्त्रय् चवया तःथें छ जिगु न्याय यायेत चवनाचवंगु दु। अय्सां छं धर्मशास्त्रं मबीकं जितः दायेगु उजं बिल।”*

४ वया लिक्क दना चवंपिन्सं वयात धाल — “परमेश्वरं ल्यया तःम्ह दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीयात थथे म्हुतु ल्हाये ज्यू ला?”

५ अले पावलं धाल — “दाजु-किजापिं, वय्कः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी धकाः जिं मसिल। धर्म-

शास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु — ‘थः मनूतय् शासकयात म्हुतु ल्हाये मते।’ ”*

६पावलं अन सदुकी व फरिसीतय्त नं खनाः थथे धाल — “दाजुकिजापिं, जि फरिसीया काय् फरिसी खः। सीम्ह मनू हानं म्वाना वइ धकाः आशा यानागुलिं थथे जिगु न्याय जुयाच्वंगु दु।”*

७वं थुलि धायेवं अन च्वंपिं फरिसी व सदुकीतय् दथुइ ल्वापु जुल। अले इपिं निथ्वः जुयाः बाल, ८छाय्धाःसा सदुकीतय्सं सीपिं म्वाना वइ, स्वर्गदूत व आत्मा दु धयागु पत्याः मयाः। फरिसीतय्सं धाःसा थ्व स्वतां पत्याः याः। * ९अले अन तसकं खलबल जुल। फरिसीतय् शास्त्रीतय्सं दनाः सदुकीतय्त न्यंकाः थथे धाल — “जिमिसं ला थ्व मनूयागु छुं हे दोष मखना। थ्व मनूयात आत्मां व स्वर्गदूतं हे नवाकूगु जुइ माः।” १०अले अन तसकं हे ल्वापु जुल। इमिसं पावलयात स्याना बी धकाः ग्यानाः तःधंम्ह कप्तानं सिपाइंतय्त “पावलयात अनं किल्लाय् हजि” धकाः उजं बिल।

११उखुन्हु हे चान्हय् प्रभुं पावल-याथाय् भायाः धयादिल — “साहस या, यरूशलेमय् च्वंपिन्त थें रोमय् च्वंपिन्त नं छं जिगु साक्षी बी मानि।”

पावलयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वःगु

१२कन्हय् खुन्हु सुथय् यहूदीतय् नायःतय्सं मुनाः पावलयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वल। इमिसं “पावलयात मस्यासे त्वःते मखु, वयात मस्याय्कं नये नं मखु, त्वने नं मखु” धकाः पा फल। १३थथे पावलयात स्याये धाःपिं पीम्हं मयाक दु। १४अले इमिसं तःधंपिं पुजाहारीत व थकालिपिन्थाय् वनाः धाल — “जिमिसं पावलयात मस्याय्कं छुं हे नयेत्वने याये मखु धकाः पा फयागु दु। १५अय्जूगुलिं छिकपिन्सं तःधंम्ह कप्तानयाथाय् भायाः ‘पावलयागु मेमेगु खँ नं बांलाक सीके माःगु दु, उकिं वयात छकः क्वत हजि’ धकाः धयादिसँ। अले जिमिसं वयात थन मथ्यंवं लँय् हे स्याना बी।”

१६इमिसं थथे पावलयात स्यायेगु ग्वसाः ग्वःगु खँ पावलया भिन्चां सियाः काचाकाचां किल्लाय् वनाः पावलयात कन। १७अले पावलं

कप्तानयात सःताः धाल — “श्व मनूयात तःधंम्ह कप्तानयाथाय् ब्वना यंकादिसँ। वय्कःयात नाप लानाः छुं खँ धाये माःगु दु हं।”

१८ अले वं पावलया भिन्चायात तःधंम्ह कप्तानयाथाय् यंकाः धाल — “कुना तःम्ह पावलं श्व मनूयात छिथाय् यंका ब्यु धाःगु। श्व मनूया छितः छुं धाये माःगु दु हं।”

१९ अले वं वयात ल्हाः ज्वनाः छखे ब्वना यंकाः न्यन — “छु धाये माःगु खः धा?”

२० अले वं धाल — “यहूदीतय् नायःतय्सं जानाः पावलया मेमेगु खँ बांलाक सीके माल धकाः त्वहः तयाः कन्हय् वयात महासभाय् क्वत हजि धकाः छितः बिन्ति याः वयेगु ग्वसाः ग्वःगु दु। २१ छिं इमिगु खँ न्यनादी मते, छायाःसा पीम्हं मयाक मनूतय्सं पावलयात मस्यातले छुं हे नये त्वने याये मखु धकाः पा फयाः स्यायेत स्वयाचवंगु दु। छिं ‘ज्यू’ धाइ धकाः इमिसं आशा यानाचवंगु दु।”

२२ अले तःधंम्ह कप्तानं वयात थथे धयाः छ्वया बिल — “श्व खँ जितः धया धकाः छं सुयातं कने मते।”

पावलयात कैसरियाय् छ्वःगु

२३ अले तःधंम्ह कप्तानं निम्ह कप्तानयात सःताः थथे उजं बिल —

“निसः सिपाइँत, न्हयेम्ह (७०) सल गया वनिपिं सिपाइँत, अले निसः भाला ज्वना वनिपिं सिपाइँतय्त कैसरियाय् वनेत थौं बहनी नौ बजे तक तयार याना ति। २४ पावलया नितिं नं सल तयार याना ति। अले वयात बांलाक पाः तयाः रोमी बडा-हाकिम फेलिक्सयाथाय् यंकि।” २५ थुलि धयाः वं बडा-हाकिमयात पौ छपौ नं च्वल —

२६ “हनेमाःम्ह तःधंम्ह हाकिम फेलिक्सजु, क्लौडियस लुसियस-पाखें ज्वजलपा।

२७ “पावल धाःम्ह श्व मनूयात यहूदीतय्सं ज्वनाः स्यायेत्यंगु खः। श्व मनू रोमी धकाः सियाः जिं सिपाइँत ब्वना वनाः त्वःतका हया। २८ श्वं छु द्वंकल धकाः सीकेत जिं वयात महासभाय् नं थने यना। २९ इमिगु व्यवस्थायागु खँय् थथे ल्वापु जूगु जुयाच्वन। स्याये हे माय्क व भ्यालखानाय् कुने माय्क श्वं द्वंकूगु ला जिं छुं नं मखना। ३० अले हानं यहूदीतय्सं वयात स्यायेत ग्वसाः ग्वयाचवंगु दु धकाः धाःगुलिं जिं वयात थथे याकनं छिथाय् छ्वया हयागु दु। वयात पाः याःपिन्त नं छिथाय् हे छु छु धाये माःगु खः धाः हुँ धकाः धया बियागु दु।”

३१ सिपाइँतयूसं उजं ब्यूथें पावल-
यात चां चां हे एन्टिपाट्रिसय्
थ्यंकल। ३२ कन्हय् खुन्हु न्यासि
वंपिं सिपाइँत पावलयात सल
गया वःपिं सिपाइँतयुगु ल्हातय्
त्वःताः लिहां वन। ३३ कैसरियाय्
थ्यंकाः सिपाइँतयूसं तःधंम्ह
कप्तानं बिया हःगु पौ व पावलयात
बडा-हाकिमयात लःल्हाना बिल।
३४ बडा-हाकिमं पौ ब्वने धुंकाः
पावलयात थथे धकाः न्यन — “छंगु
छें गन?” पावलं लिसः बिल —
“जिगु छें नं किलिकियाय् हे खः।”

३५ थ्व न्यनाः वं पावलयात धाल —
“छन्त पाः याःपिं मनूत वल कि छंगु
मुद्दा स्वये।” अले वं पावलयात
बांलाक पाः तयाः हेरोदयागु लाय्कु-
लिइ तया ति धकाः उजं बिल।

रोमी बडा-हाकिम फेलिक्सया न्ह्यःने पावल

२४ १ न्यान्हु लिपा दकलय्
तःधंम्ह पुजाहारी हननिया,
थकालिपिं व तर्तुल्लस धाःम्ह छम्ह
वकिलयात ब्वनाः कैसरियाय् क्वहां
वल। इमिसं बडा-हाकिमयात पावल-
यागु नामय् उजुर यात। २ पावलयात
बडा-हाकिमया न्ह्यःने हये धुंकाः
तर्तुल्लसं वयात द्वपं बियाः थथे
धाल —

“हने माःम्ह फेलिक्सजु, छसपोलं
यानाः जिपिं आनन्दं च्वनाच्च्वनागु दु।
छसपोलयागु बुद्धिं यानाः थ्व देशय्
यक्व भिना वयाच्च्वंगु दु। ३ थ्व खँ
जिमिसं न्ह्याबलें न्ह्याथायनं मानय्
याना वयाच्च्वनागु दु। अले थुकिया
नितिं जिमिसं छसपोलयात सुभाय्
बियाच्च्वनागु दु। ४ छसपोलयागु ई
यक्व कया च्वने मखु, अय्सां जिमिगु
छत्वाःचा बिन्ति न्यना बिज्याहुं। ५ थ्व
मनू तसकं ग्यानापुम्ह, संसारय् च्वंपिं
फुक्क यहूदीतय्त् ल्वाका जूम्ह खः।
अले थ्व नासरी पुचःयाम्ह नायः नं खः।
६ थ्वं देगःयात नं अशुद्ध यायेत्यंगु खः,
अबलय् हे जिमिसं थ्वयात ज्वना। अले
जिमिगु थःगु हे व्यवस्था कथं थ्वयात
सजाँय बीत्यनागु खः। ७ तःधंम्ह
कप्तान लुसियसं वयाः थ्वयात जिमिगु
ल्हातं बलजफती त्वःतका यन।
८ अले वयाथाय् उजुर याःवंक्वसित
छसपोलयाथाय् हुँ धकाः उजं बिया
हल। छसपोलं वयाके हे न्यनाबिज्याःसा
जिमिसं पाः यानाच्च्वनागु फुक्क खँ
सी दइ।” ९ व नाप वःपिं यहूदीतय्
नायःतयूसं नं वं धाःगु खँ सत्य खः
धकाः बडा-हाकिमयात धाल।

पावलं लिसः ब्यूगु

१० अले बडा-हाकिमं पावलयात
नवायेत ल्हाः भाय् याःगुलिं वं थथे

धाल — “यक्व दँनिसें छसपोलं थ्व देशय् न्याय याना वयाचवंगु जिं स्यू। उकिं छसपोलया न्ह्यःने थथे थःगु खँ धाये दयाः जि लय्ता। ११जि यरूशलेमय् परमेश्वरया आराधना यायेत वयागु भिंनिन्हुं अप्वः मदुनि। थ्व खँ मेपिन्के नं न्यनादी फु। १२जि देगलय् सुं नाप कच कच हालाचवंगु खः धकाः सुं यहूदीं नं धाये फइ मखु। न सुनानं जितः धर्मशास्त्र स्यनिगु छँय् व शहरय् गनं सुयातं ल्वायेत ग्वाका जूगु हे खं धकाः धाये फइ। १३न इमिसं जितः थःपिन्सं पाः याःगु खँयागु दसि हे बी फइ।

१४“अयनं इमिसं धाःगु छता खँ ला जिं नं खः धकाः धाये। जिं नं जिमि तापाःबाज्यापिन्सं मानय् याना वःमह परमेश्वरयागु आराधना यानागु खः, गुकियात इमिसं ‘नासरी पुचः’ धकाः धया जुल। मोशयागु व्यवस्था व अगमवक्तां च्वया थकूगु फुकक खँय् जिं विश्वास याना। १५भिपिं नं मभिपिं नं सिनाः हानं म्वाना वइतिनि धकाः परमेश्वरयाके इमिसं थें जिं नं आशा यानाचवनागु दु। १६अयजूगुलिं जिं मनूतय्गु न्ह्यःने नं परमेश्वरयागु न्ह्यःने नं थःत यचुकाः ज्या याना जुया।”

१७“यक्व दँ लिपा जि चीमिपिं दाजुकिजापिन्त धिबा बीत व परमेश्वरयात छायेछी यायेत यरूशलेमय् लिहां वयागु खः। १८देगलय् शुद्ध जुइगु ज्या यानाचवनाबलय् हे इमिसं जितः ज्वंगु खः। अबलय् जि नाप सुं छम्ह मनू नं मदु। अले सुं नाप कच कच हालाचवनागु नं मखु।* १९एशियां वःपिं यहूदीत नं अन दुगु खः, इमि नं जिगु खँय् छुं धाये माःगु दुसा धाः वये माःगु खःनि। २०मखुसा महासभाया न्ह्यःने दनाबलय् थन दुपिन्सं जिके छुं दोष खंगु दुसा व धायेमा नि। २१जिं इमिगु दथुइ दनाः थुलि हे जक धयागु खः — ‘सीपिं मनूत म्वाना वइतिनि धकाः विश्वास यानागुलिं थौं जि छिकपिन्थाय् न्ह्यःने थथे न्याय याका च्वने माल।’ ”*

२२फेलिक्सं प्रभुयागु खँ बांलाक स्यूगुलिं इमित थथे धकाः चीका छ्वल — “तःधंम्ह कप्तान लुसियस वल धायेवं जिं छिमिगु मुद्दा छिने याना बी।” २३अले फेलिक्सं कप्तानयात “पावलयात कुना ति, म्हस्यूपिं सुनानं नाप लाः वःसा नाप लाके ब्यु। छुं ब्यु वःसा बीके ब्यु, पने मते” धकाः उजं बिल।

फेलिक्स पावलयात सःतके छ्वःगु

२४ छन्हु निन्हु लिपा फेलिक्स थः यहूदी कलाः दूसिल्लयात ब्वनाः वल। अले येशू ख्रीष्टयागु विश्वासयागु खँ न्यनेत पावलयात सःतके छ्वल। २५ अले वं इमित परमेश्वरया न्ह्यःने धर्मी ठहरय जुइगु, थःगु मनयात थातय लाकेगु व लिपा जुइतिनिगु न्याययागु खँ न्यंकल। थ्व न्यनाः फेलिक्स ग्यानाः थथे धाल — “आःयात गात, लिपा हानं लिलात धाःसा छन्त सःतके हये।” २६ पावलयापाखें धिबा नये दइ ला धकाः वं मतिइ तःगु खः। अयजूगुलिं नं वं पावलयात थथे इलय्ब्यलय् सःताः खँ ल्हायेगु याःगु खः।

२७ निदँ लिपा फेलिक्सया थासय् पर्किअस फेस्तस बडा-हाकिम जुयाः वल। फेलिक्स यहूदीतय् लय्ताय्का तयेत पावलयात कुना तुं तल।

पावलं कैसरयात बिन्ति याःगु

२५ १ फेस्तस कैसरियाय् वयाः स्वन्हु दय्काः यरूशलेमय् वन। २ अन तःधंपिं पुजाहारीत व तःधंपिं यहूदीतय् नायःतय्सं फेस्तसयात पावलायागु विरोधय् खँ न्यंकाः बिन्ति यात। ३ पावलयात लँय् दथुइ हे स्यायेगु मतिइ तयाः इमिसं

वयात यरूशलेमय् छ्वया हयादिसँ धकाः फेस्तसयात बिन्ति यात। ४ तर फेस्तसं इमित थथे धकाः लिसः बिल — “पावलयात कैसरियाय् हे कुनातःगु दु। जि नं याकनं हे अन वनेत्यनागु दु। ५ छिमि छम्ह निम्ह नायःतय् छ्वया हिँ। अले वया न्ह्यःने हे वं द्रंकूगु दु धकाः उजुर या।”

६ इपिं नाप च्यान्हु भिन्हु च्वनाः फेस्तस कैसरियाय् लिहां वल। कन्हय् खुन्हु हे वं न्याय यायेथाय् वनाः पावलयात काय्के छ्वल। ७ पावलयात अन हयेवं यरूशलेमं वःपिं यहूदीतय् नायःतय्सं वयात यक्व हे दोष बिल। अथेसां इमिसं छुकियागुं दसि बी मफुत।

८ अले पावलं धाल — “जिं यहूदीतय्गु व्यवस्था, देगः, व कैसरयात मभिकाः छुं नं धयागु मदु।”

९ फेस्तसं यहूदीतय् लय्ताय्केत पावलयात थथे धाल — “जिं छन्त यरूशलेमय् छ्वया बी, अले अन हे छंगु न्याय याये, मज्यू ला?”

१० अले पावलं धाल — “जिं कैसरयागु अदालतय् न्याय फ्वना-च्वनागु दु। थन हे जिगु न्याय जुइ माः। जिं यहूदीतय् नायःतय्गु छुं स्यंकागु मदु धकाः ला छसपोलं नं बांलाक सि हे स्यू। ११ जिं ज्यान सजाय् बी माय्क छुं मभिंगु यानागु

दुसा जि सीत नं न्ह्यचिलागु दु। इमिसं जितः पाः याःगु छुं नं सत्य मखुसेलि जितः सुनानं इमिगु ल्हातय् लाके फइ मखु। जिं कैसरयात बिन्ति याये।”

१२ अले फेस्तसं सल्लाह बीपिं लिसे खँ लहानाः थथे धाल — “छं कैसरयात बिन्ति यात। अयजूगुलिं छन्त कैसरयाथाय् हे छ्वये।”

जुजु अग्रिपासं

न्हूमह बडा-हाकिम नापलाःगु

१३ निन्हु स्वन्हु लिपा जुजु अग्रिपास व बरनिकी कैसरियाय् फेस्तसयात नाप लाः वल। १४ इपिं अन छुं न्हि तक चवने धुंकाः फेस्तसं जुजुयात पावलयागु फुकक खँ कन — “थन फेलिक्सं कुना तःमह छमह मनू दु। १५ जि यरूशलेमय् वनाबलय् तःधंपिं पुजाहारीतय्सं व थकालिपिन्सं वयात दोष बियाः सजाय् बी माः धकाः जितः बिन्ति यात। १६ जिं इमित थथे धकाः लिसः बिया — ‘सुनानं मनूयात वयागु दोष ठहरय् मजुइकं सजाय् बीगु रोमीतय्गु चलन मदु। अले वं पाः याःपिनिगु न्ह्यःने थःगु खँ नं धाये दये माः।’

१७ “इपिं वयेवं भचा हे लिमबाकुसे कन्हय् खुन्हु हे जिं वयात अदालतय् काय्के छ्वया। १८ वयात पाः याः-पिन्सं गुलि नं वयात दोष ठहरय् याइ

धकाः जिं मतिइ तयागु खः, अथे याये मफुत। १९ इमिसं ला इमिगु धर्मयागु खँ व सीधुकूमह येशूयागु खँ कयाः जकं पाः याना हल। पावल धाःसा सीधुकूमह येशू अज्जं म्वानाचवंगु दनि धकाः धाइमह जुया चवन। २० जिं छुं हे क्वःछी मफुगुलिं वयात थव खँय् जवाःसवाः यायेत यरूशलेमय् वनेगु ला धकाः न्यना। २१ पावलं कैसरपाखें न्याय याकेगु धकाः बिन्ति याःगुलिं जिं वयात कैसरयाथाय् मयंकुतले बांलाक पाः तयाः थन हे तया तयेगु उजं बिया।”

२२ अले अग्रिपासं फेस्तसयात धाल — “व मनूयागु खँ जिं नं छकः न्यने दुसा ज्यू।”

फेस्तसं धाल — “कन्हय् हे न्यनादिसँ।”

पावल अग्रिपास व बरनिकीया न्ह्यःने

२३ कन्हय् खुन्हु अग्रिपास व बरनिकी तसकं भः भः धाय्क तःधंपिं कप्तानत व शहरय् चवंपिं ततःधंपिं मनूतय्त ब्वनाः सभा यायेगु छँय् वन। अले फेस्तसयागु उजंकथं पावलयात नं दुने हल। २४ अले फेस्तसं धाल — “जुजु अग्रिपास व थन भायादीपिं सकल भाजु मय्जुपिं, थन चवंपिं व यरूशलेमय् चवंपिं

फुक्क यहूदीतयसं थ्व मनुयात स्याना छ्वये मा: धका: जिथाय् उजुर या: व:गु ख:। २५ ज्यान सजाय् बीमाय्क वं अथे द्वकूगु जिं छुं हे लुइके मफुत। वं कैसरयात बिन्ति या:गुलिं जिं वयात अन हे छ्वयेगु मतिइ तयागु दु।

२६ “वयागु द्वबिद्वं कैसरयात च्वया छ्वयेत जिके छुं हे खँ मन्त। अय्जूगुलिं जिं वयात छिकपिनिगु, अज्ज ला हे जुजु अग्रिपास, छिगु न्ह्य:ने थने हयागु दु। छिकपिन्सं मा:कथं जाँचय याना: जित: च्वयेत सल्लाह बियादिसँ, २७ छाया्धा:सा छुं हे दोष मक्यंकं वयात अथे छ्वयेत जित: मछिं ताल।”

अग्रिपासयागु न्ह्य:ने

पावलं बयान ब्यूगु

२६ १ अले अग्रिपासं पावलयात धाल — “दँ, थ:गु खँ कंसां जिल।”

अले वं ल्हा: भाय् याना: थ:गु खँ धाल — २ “जुजु अग्रिपास, छसपोलया न्ह्य:ने थथे नवाये दुगुलिं जि तसकं लय्ता। यहूदीतयसं जित: मखुगु मखुगु ज्याखँ यात धका: पा: या:गु फुक्कं थौं छसपोलयात कने, ३ छाया्धा:सा छसपोलं यहूदीतयगु

थितिकुति व चालचलन बांलाक स्यू। अय्जूगुलिं जिगु खँ बांलाक न्यनादिसँ धका: जिं बिन्ति यानाच्वना।”

४ “जि थ:गु देश व यरूशलेमय् ब्वलंमह ख:। उकिं इमिसं जित: मचां-निसें हे बांलाक म्हस्यू। ५ धर्मयागु हे खँ ल्हाये धा:सा भीगु धर्मय् जि फरिसी जुया च्वने धुंमह हे ख:। थ्व खँ इमिसं सि हे स्यू, अले इमित मा:सा धाये नं फु।* ६ परमेश्वरं भी तापा:बाज्यापिन्त बियादीगु वचनय् आशा यानागुलिं थौं थथे ज्वंका: न्याय याका च्वने माल। ७ थ्व हे खँ भी भिनिगू कुलं नं जुइतिनि धका: आशा याना: दुनुगलंनिसें चां न्हिं परमेश्वरयागु आराधना याना जुल। थ्व हे आशां याना: जित: थौं ज्वना हल, महाराज। ८ परमेश्वरं सीमह म्वाकादी धयागु खँ छिकपिन्सं छाया् विश्वास याये मफुगु?”

९ “जिं नं नासरतयाम्ह येशूयागु नां काइपिन्त स्यंके मा: धका: बिचा: यानागु ख:। १० जिं यरूशलेमय् थथे याना नं जुया। जिं त:धंपिं पुजा-हारीतपाखें अधिकारया पौ कया: त:मह हे विश्वासीतय्त् भयालखानाय् कुंके बिया। अले स्यायेथाय् तकं जिं ग्वाहलि बिया। ११ धर्मशास्त्र स्यनिगु

छँय् छँय् वनाः इमित ज्वना हयाः सजाँय् बिया, अले इमिगु हे म्हुतुं स्त्रीष्टयात मभिक धाय्के बिया। थुलि याना नं मगानाः तमं तातापाक मेमेगु शहरय् नापं वनाः जिं इमित दुःखकष्ट बिया।”*

पावलं थः विश्वासी जूगु खँ धाःगु

१२“छन्हु तःधंपिं पुजाहारीतय्के उजं व अधिकार कयाः जि दमस्कस-पाखे स्वयाः वना चवनाबलय् १३महाराज, न्हिनय् हे निभाः स्वयाः नं तसकं थीगु छगू जः जि व जि नाप वःपिं मनूतय्गु छचाःखेलं थिल। १४जिपिं फुक्कं बँय् भवसू वन। अबलय् हे लाक्क हिब्रू भासं जितः थथे धया हःगु सः जिं ताल — ‘शाऊल, शाऊल, जितः छाय् दुःख बियाचवना हं? च्यानाचवंगु मि सुनानं ज्वनाः ज्वने फइ ला?’

१५“अले जिं धया — ‘हे प्रभु, छि सु खः?’

“अले प्रभुं जितः धयादिल — ‘जि येशू खः। छं जितः दुःख बियाचवन। १६दँ, छन्त जिम्ह च्यः यायेत व छं जितः खंगु व जिं लिपा क्यनेत्यनागु खँया साक्षी बीकेत जि छंथाय् वयागु खः। १७जिं छन्त यहूदीतय् नायःतय्गु

ल्हातं व यहूदीमखुपिनिगु ल्हातं बचय् याना तये। १८इमिगु मिखा चाय्का बीत, इमित खिउंथासं जलय् हयेत, अथे हे जितः विश्वास याकाः पाप क्षमा याकेत, शैतानपाखें लिगनाः परमेश्वरयाथाय् पवित्र याके हयेत जिं छन्त इमिथाय् छ्वया चवना।’ ”

१९“थथे जूगुलिं हे, जुजु अग्रिपास, जिं स्वर्गपाखेंयागु दर्शनय् खनागु खँ गथे मन्यनेगु? २०जिं थ्व खँ दकलय् न्हापालाक दमस्कसय् च्वंपिन्त न्यंका। अले यरूशलेम व यहूदियाय् न्यंका व यहूदीमखुपिन्त नं थःथःगु पापं लिचिलाः परमेश्वरयाथाय् लिफः स्वयाः वा धकाः न्यंका। अले थःम्हं पश्चाताप यानागु ज्यां नं कयँ धकाः नं धया।* २१थथे धयागुलिं यहूदीतय् नायःतय्सं जितः देगलय् ज्वनाः स्यायेत स्वःगु खः। २२अयूनं थौं तक परमेश्वरं जितः ग्वाहालि यानादीगु हे दु। अयूजूगुलिं जिं थन दनाः चिधंपिं, तःधंपिं, सकसितं साक्षी बियाचवनागु दु। अगमवक्तां व मोशां जुइतिनि धकाः धाःगु खँ जक जिं कनाचवनागु खः, मेगु छुं नं मधया। २३इमिसं धाःगु खँ थ्व हे खः — ‘मुक्ति बीम्ह स्त्रीष्ट सी हे माः, अले हानं दकलय् न्हापा वय्कःयात

हे सीम्हं म्वाकादी। वय्कलं हे यहूदी व यहूदीमखुपिं सकसितं बचय् याना: ज: बियादी।’ ”*

२४ पावलं थथे नवाना च्वंबलय् हे फेस्तसं तत:सलं वयात थथे धाल — “पावल, छ वें जुल ला कि छु? यक्व ब्वना: छ वें जुइ धुंकल।”

२५ अले पावलं धाल — “हने मा:-म्ह फेस्तस, जि वें जूगु मखु। जिं ला सत्य खँ हे ल्हानाच्वनागु दु। २६ अग्रिपास जुजुं नं थ्व खँ स्यू। जिं वय्क:यात मग्यासे धाये फु। वय्कलं थ्व खँ बांलाक हे स्यू, छाय्धा:सा थ्व खँ सुं मदुथाय् धा:गु मखु। २७ जुजु अग्रिपास, छसपोलं अगमवक्तातय्त विश्वास याना मदिया ला? छसपोलं विश्वास यानादी धका: जिं स्यू।”

२८ अले अग्रिपासं पावलयात धाल — “थुलि याकनं छं जित: नं ख्रीष्टियन यायेत स्वयागु ला?”

२९ पावलं धाल — “याकनं जुइमा, लिबाक्क जुइमा, छिकपिं सकलें जि थें तुं जुइमा धका: जिं आशा यानागु दु। तर थथे सिखलं चिका च्वने मा:म्ह धा:सा मखु। परमेश्वरयाके जिं थ्व हे प्रार्थना याना।”

३० अले जुजु, बडा-हाकिम, बरनिकी व अन च्वंपिं सकलें दन। ३१ इपिं थथे

हाहां पिहां वन — “थ्व मनुखं स्याये हे मा:गु व कुने हे मा:गु ला छुं नं ज्या या:गु मदु खनि।”

३२ अग्रिपासं फेस्तसयात धाल — “वं कैसरयात बिन्ति मया:गु जूसा त्व:ता छ्व:सां ज्यूगु खनि।”

पावल रोमय् वंगु

२७ †जिमित ल:जहाजं इटालि-याय् छ्वयेगु क्व:छी धुंका: पावल व मेपिं कुनात:पिन्त युलियस धा:म्ह जुजु अगस्तसया महांतय् कप्तानयागु ल्हातय् ल:ल्हाना बिल। २ अले जिपिं एशियाय् थी थी थासय् जुया: वनेत्यंगु एड्रामिटेनोसयागु ल:जहाजय् च्वनावना। जिपिं नाप माकेडोनियाय् च्वंगु थेसलोनिके शहरं व:म्ह अरिस्तार्खस धा:म्ह मनू नं दु।†

‡कन्हय् खुन्हु जिपिं सीदोन धयागु ल:जहाज दिकेगु थासय् थ्यन। युलियसं पावलयात दया याना: वया पासापिन्थाय् मा:गु यायेत छ्वया बिल। †जिपिं अनं वनाबलय् अ:खतं फय् संगुलिं फय् छले यायेत साइप्रसया उत्तर पाखें वना। ‡जिपिं किलिकिया व पामफिलियायागु समुद्र जुया: लुकियाय् ला:गु माइरा धा:गु शहरय् थ्यंक: वया। †अन

इटालियाय् वनेत्यंगु मेगु लःजहाज छगः लुइकाः कप्तानं जिमित उकी हे तल। व लःजहाज अलेकजेन्द्रियां वःगु खः।

७जिपिं तःन्हु तक बुलुहुं न्ह्यज्यां तसकं दुःख फयाः कनीडस धाःगु शहरयागु लिक्क थ्यंकः वया। अनं नं जिमित फसं मछ्वःगुलिं क्रेट टापुया उत्तर पाखें वना। ८जिपिं तसकं थाकुक् सिथं सिथं सुन्दर बन्दर धाःगु थासय् थ्यंकः वया। थनं लासिया धाःगु शहर सत्ति।

९थुकथं जिमिसं तःन्हु हे सितिं छ्वया। ग्वःफय् वइगु ई जूगुलिं समुद्रं जुइगु तसकं ग्यानपुइ यः। उकिं पावलं थथे धकाः धाल —

१०“स्वयादिसँ, जिं स्वयेबलय् ला आः नं भीपिं थनं लःजहाजय् चवना वन धाःसा जहाज व मालसामान जक नाश जुइगु मखु, भीपिं नापं सी फु।” ११पावलं धाःगु खँ मन्यंसे कप्तानं जहाज चले याइम्ह व जहाजया थुवालं धाःगु खँ न्यन। १२चिकुलाबलय् चवनेत थ्व जहाज दिकेगु थाय् पाय्छि मजूगुलिं अप्वःसिनं वनाः फतिंफतले फोनिक्सय् थ्यंकेगु मतिइ तःगु खः। थ्व क्रेट टापुयागु छगू लःजहाज दिकेगु थाय् खः। थ्व दच्छिन-पच्छिम व उत्तर-पच्छिम स्वः।

ग्वःफय् वःगु

१३दच्छिन पाखें फय् संगुलिं सक-सिनं आः ला वने जी धकाः मतिइ तल। अले इमिसं नँयागु काकःचा च्वय् सालाः लःजहाजयात क्रेट टापुयागु सिथं सिथं न्ह्याकल। १४तर भचा लं हे टापुपाखें उत्तर पुर्बय् नं तसकं ग्वःफय् वल। १५लःजहाजयात ग्वःफसं त्वपुल, जिमिसं छुं हे याये मफुत। अले यग्गु थजु धकाः जिमिसं लःजहाजयात अथें त्वःता बिया।

१६क्लौडा धाःगु छगू टापुइ थ्यंकाः ग्वःफय्यात भचा पन। अथेजूसां जिमित लःजहाजया ल्युने चिनातःगु नांचा बचय् यायेत तसकं थाकुल। १७बल्ल बल्लं थ्व नांचायात लःजहाजय् सालाः न्याक्क चिना बिया। लिबियायागु समुद्रया फिसलय् जहाज भास्से जुइ धकाः ग्यानाः जहाज चलेयाइपिन्सं पाल क्वकया बिल। अले लःजहाजयात फसं घवाना यंकल।

१८ग्वःफय् तसकं हे वःगुलिं कन्हय् खुन्हु इमिसं जहाजय् च्वंगु मालसामान वांछ्वया बिल। १९हानं कंस खुन्हु इमिसं जहाज चलय् यायेत माःगु सामान नं वांछ्वया बिल। २०तःन्हु तक ला जिमिसं नगु व सूर्य तकं स्वये मखन। अले हानं ग्वःफय्

मदिवक वया तुं च्वंगुलिं जिमिसं ला
म्वाइ हे मखुत धका: धाये धुनागु।

२१ तःन्हु निसें नये तकं मखंना:
पावलं दना: थथे धाल — “छिकपिन्सं
जिं धयागु खँ न्यना: क्रेटं मव:गु
जूसा थथे दु:ख नं फये माली मखुगु,
अले मालसामान नं नाश जुइ मखुगु।
२२ अयनं छिकपिं ग्यानादी म्वा:। सुं
नं सी मखु। ल:जहाज जक स्यनी।
२३ जिं आराधना यानाच्वनाम्ह जिम्ह
परमेश्वरया छम्ह स्वर्गदूतं म्हिग:
चान्हय् वया: जित: थथे धाल —
२४ ‘ग्याये मते पावल, छ कैसरया
न्ह्य:ने वने हे मा:। अयजूगुलिं
परमेश्वरं छ नाप दुपिं सकसितं बचय्
यानादी।’ २५ थथे छिकपिं ग्यानादी
मते, छायाधा:सा परमेश्वरं जित: गथे
धयादिल अथे हे जुइ धका: जिं स्यू।
२६ अयनं छुं टापुइ भीगु जहाज न्या
हे न्याइ।”

२७ भिंप्यन्हु दयका: जिमिगु
ल:जहाज एड्रियास धा:गु समुद्रय्
ला: वल। बाचा इलय् जहाज चलय्
याइपिन्सं गुगुं टापुइ ला: व:गु मतिइ
तल। २८ अथेजूगुलिं इमिसं ल: गुलि
त:जा: दाना स्वल। अन ल: स्विखुगू
मिटर त:जा:। भचा उखे वना: दाना
स्व:बलय् नीन्हय्गू मिटर ति जक
त:जा:। २९ अले गनं ल्वहँतय् न्या:
वनी धका: ग्याना: इमिसं प्यंगू नँयागु

काक:चा ल्यूनें क्वफाना छ्वल। अले
गुबलय् सुथ जुइ धका: पियाच्वन।

३० जहाज चलय् याइपिन्सं चिचा-
ग्व:गु नांचा लखय् क्वछ्वया:
न्ह्य:नेयागु नँयागु काक:चा क्वफायेगु
त्वह: तया: बिस्युं वनेत स्वल।
३१ थ्व खँ सिया: पावलं कप्तान व
सिपाइँतयत् धाल — “थुपिं बिस्युं वन
धा:सा छिकपिं सुं नं म्वाइ मखु।”
३२ अले सिपाइँतय्सं नांचा थाकात:गु
खिप: चाना बिल। नांचा चुइके यन।

३३ सुथ जुइ थें च्वंका: पावलं इमित
नयेनी यायेत धाल — “छिकपिन्सं छुं
हे मन:गु भिंप्यन्हु मछिं दये धुकल।
३४ अयजूगुलिं छिकपिन्सं छुं नयेनी
यानादिसँ। म्वायेत ला नये हे मा:।
छिकपिनिगु सँ छपु तकं छुं जुइ मखु
धका: ला जिं धाये हे धुना।” ३५ थुलि
धया: पावलं मरि कया: फुक्कसिया
न्ह्य:ने परमेश्वरयात सुभाय् बिया:
कुचा कुचा याना: नल। ३६ अले
फुक्कसिनं लयतातां नल। ३७ जिपिं
फुक्क याना: निस: व न्हयेखुम्ह
(२७६) दु। ३८ गाक्क नये धुंका:
इमिसं ल्यंगु छ्व जहाजयात याउँसे
च्वंकेत समुद्रय् वांछ्वया बिल।

ल:जहाज स्यंगु

३९ सुथ जुइ धुंका: नं इमिसं व थाय्-
यात म्हसीके मफुत। अयनं इमिसं

समुद्रयागु सि खनाः उखे हे जहाज यंकेगु मतिइ तल। ४० उकिं इमिसं काकःचायात लखय् वांछ्वया बिल, जहाजयागु चतं नं फ्यन, अले जहाजयात फसं सिथय् यंकेमा धकाः पाल नं ब्वय्कल। ४१ जहाज हुत्तिना वनाः न्हःने बँय् भास्से जूवन, अले लः द्रंब्वलं जहाजयागु ल्यूनेयागु ब्व स्यंकल।

४२ अले ज्वना हःपिं लाल कयाः बिस्युं वनी धकाः ग्यानाः सिपाइँतय्सं इमित स्याना छ्वयेगु मतिइ तल। ४३ तर कप्तानं पावलयात बचय् यायेगु मतिइ तयाः सिपाइँतय्त अथे याके मब्यू, बरु फुपिं लाल कयाः समुद्र सिथय् हुँ। ४४ अले मेपिं जक सिँपौ व जहाजयागु स्यंगु कुचाय् च्वनाः हुँ धकाः धाल। थुकथं जिपिं फुक्कं बचय् जुयाः वने फत।

माल्टा टापुइ थ्यंगु

२८ १ समुद्र सिथय् वये धुंकाः जिमिसं व टापु माल्टा खः धकाः सिल। २ अबलय् वा वया च्वंगुलिं चिकुसे च्वनाच्वन। अन च्वंपिन्सं जिमित सःताः दया यानाः मि छ्वय्का बिल।

३ पावलं नं छुसि मुना हयाः मिइ तल। मियागु क्वाः जलं यानाः ताहा छम्ह छुसिं पिहां वयाः पावलयागु

ल्हातय् यग्गात। ४ थ्व खनाः अन च्वंपिं मनूत थःथवय् थथे खँल्हात — “थ्व मनू ला धात्थे हे ज्यानमारा जुइ माः। समुद्रं बचय् जुया वःसां न्याय याइम्हय्सिनं थ्वयात म्वाके मबिल।” ५ पावलं व ताहायात था था यानाः मिइ तुं कुर्का बिल। वयात छुं नं मजू। ६ इमिसं भचा लिपा हे बिषं मना वयाः पावल सी धकाः मतिइ तल। ताउत तकं पावलयात छुं मजूगु खनाः इमिसं खँ हीकाः थथे धाल — “थ्व ला छः हे जुइ माः।”

७ अनं सत्तिक हे व टापुया तःधंम्ह हाकिम पब्लियसयागु छँबुं दु। वं जिमित स्वन्हु तक थःथाय् पाहां ब्वना तल। ८ अबलय् पब्लियसया अबु आउँ जुइकाः ज्वर वय्काच्वन। अले पावलं वयाथाय् वनाः प्रार्थना यानाः वयागु छेनय् ल्हाः तयाः लाय्का बिल। ९ थ्व खनाः अन च्वंपिं मेपिं उसाय्मदुपिं नं वया थाय् वल। अले इपिं नं लाया वन। १० इमिसं जिमित तसकं हनाबना तयेगु यात। जिपिं वनेत जहाजय् च्वनाबलय् नं इमिसं जिमित माः माःगु नसा त्वँसा तये हल।

माल्टां रोमय् वंगु

११ स्वला दय्काः जिपिं अनं छक्कलं बूपिं निम्ह छःयागु चिं दुगु

अलेक्जेन्द्रियां वःगु लःजहाजय् च्वनाः वना। थ्व जहाज नं चिकुला फुकेत अन दिनाचवंगु खः। १२सुराकुसाई धाःगु शहरय् थ्यंकाः जिपिं स्वन्हु तक अन हे च्वना। १३अनं जिपिं रेगियनय् थ्यंकः वया। कन्हय् खुन्हु दच्छिनं फय् वःगुलिं जिपिं निन्हु लिपा पटिओलिइ थ्यंकः वया। १४अन जिमिसं विश्वासी दाजु-किजापिं नापलाना। इमिसं इनाप याःगुलिं जिपिं छवाः तक अन च्वनाः रोमय् वना।

१५रोमय् च्वंपिं विश्वासी दाजु-किजापिन्सं जिपिं वइगु खँ न्यनाः गुलिं “स्वंगू सतः” धाःथाय् तक, अले गुलिं “अप्पियस” धाःगु बजारय् थ्यंक लँ स्वः वल। इमित खनाः पावलं लय्तायाः परमेश्वरयात सुभाय् बिल।

१६जिपिं रोमय् थ्यंकाः पावलयात छम्ह सिपाई पाः तयाः वया येत्थे याके बिल।

१७स्वन्हु लिपा पावलं यहूदीतय् थकालिपिन्त सःतके छवल। अले इपिं मुने धुंकाः पावलं थथे धाल — “दाजुकिजापिं, स्वयादिसँ, जिं भी मनूतय्त व भी तापाःबाज्यापिनि पालय् निसं यानाचवंगु थितिकुतियात

स्यंकाः छुं नं यानागु मदु। अय्सां यहूदी दाजुकिजापिन्सं जितः यरूशलेमनिसं कुनाः रोमीतय्गु ल्हातय् लःल्हाना बिया हल। १८जिगु मुद्दा बांलाक स्वये धुंकाः इमिसं जितः त्वःतेत्यंगु खः, छायाःसा स्याये माःगु छुं नं ज्याखँ जिं यानागु मदु। १९अय् नं यहूदीतय् नायःतय्सं जितः मत्वःतेगु मतिइ तःगुलिं जिं कैसरयाथाय् बिन्ति मतसे मजिल। अथे धकाः जिं थः हे दाजुकिजापिन्त दोष बीत्यनागु मखु।* २०थ्व हे खँ धायेत जिं छिकपिन्त सःतागु खः। इस्राएलीतय्सं आशा याना च्वंम्हय्सिगु खं यानाः जिं थथे ज्वंका च्वने माल।”

२१अले इमिसं वयात धाल — “छिगु खँय् यहूदियां नं छगू पौ वःगु मदु। अले थन वःपिं दाजुकिजापिन्सं नं छितः मभिकाः थौं तक खँ ल्हाःगु मदु। २२अय् नं छिं थःगु खँ जिमित नं कनादिसँ, छायाःसा थ्व लँय् जुइपिन्त न्ह्याथाय् नं मभिकाः खँ ल्हाइगु जिमिसं स्यू।”

२३अले इमिसं छन्हु पावलया खँ न्यनेगु क्वःछित। क्वःछिना तःखुन्हु हे इपिं फुक्क पावल च्वनाचवंगु छँय् मुंवल। उखुन्हु वं सुथंनिसं बहनी

तकं इमित परमेश्वरयागु राज्ययागु खँ
 बांलाक ध्वाथुइक कन। मोशयागु
 व्यवस्था व अगमवक्तातयगु सफुलिं
 ग्वाहालि कयाः वं येशूयागु खँ नं
 ध्वाथुइक कन। २४वयागु खँय्
 गुलिसिनं विश्वास यात, गुलिसिनं
 मयाः। २५थःथवय् खँ मिलय्
 मजूगुलिं इपिं अनं वनेत्यन। इपिं वने
 न्ह्यः पावलं थथे धाल — “यशैया
 अगमवक्तायागु म्हुतुं पवित्र आत्मां
 छिकपिनि तापाःबाज्यापिन्त थथे
 धयादीगु खःगु हे खँ खः —

२६“थुपिं मनूतयत् वनाः धा —

छिमिसं न्यनेत ला न्यनी,
 अय्न् गुब्सं थुइके फइ मखु।
 छिमिसं स्वयेत ला स्वइ,
 अय्न् गुब्सं खंके फइ मखु।

२७छाय्धाःसा थुमिगु नुगः छाय्

धुंकल,
 न्हाय्पं र्खातुइ धुंकल,
 अले थुमिसं मिखा तिस्सी
 धुंकल।

मखुसा ला थुमिगु न्हाय्पनं

ताये माःगु खः,
 मिखां खने माःगु खः,
 नुगलं ध्वाथुइका काये माःगु
 खः।

थुपिं पापं लिचिलाः जिथाय्
 लिफः

स्वया वये माःगु खः।

अले जिं थुमित लाय्का बीगु
 खः।”*

२८अले पावलं नं थथे धाल — परमेश्वरं
 थ्व मुक्ति यहूदीमखुपिन्त बियादीगु दु
 धकाः छिकपिन्सं सीकि, अले इमिसं
 न्यनाः विश्वास याइ।” २९वयागु खँ
 न्यनाः इमि थःथवय् हे कच कच
 जुल, अले हाहां पिहां वन।

३०थःमहं हे बालं कयाचवंगु छँय्
 पावल निदँ तक चवन। थःथाय्
 वक्वसित वं दुनुगलंनिसें लसकुस
 याइगु। ३१थुकथं वं परमेश्वरयागु
 राज्ययागु खँ न्यंकाः प्रभु येशू
 ख्रीष्टयागु खँ स्यनाचवन। वयात
 सुनानं पने मफु, अले वं मग्यासे थथे
 याना चवन।